

DE PROBLEMIST

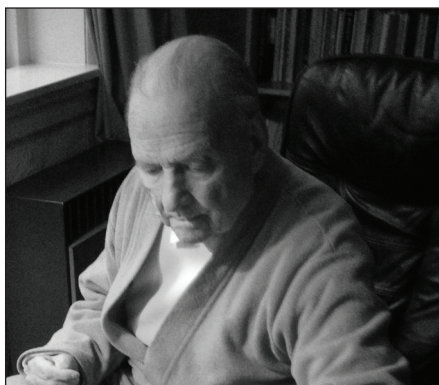
OFFICIEEL ORGAAN VAN DE
KRING VOOR DAMPROBLEMATIEK

Jaargang 74, nummer 6

December 2014

Ir. Jaap Viergever overleden

Op woensdagmiddag 19 november 2014 is erevoorzitter Jaap Viergever op 85-jarige leeftijd overleden. Daarmee is een man weggevallen met een ontzagwekkende betekenis voor het damspel in het algemeen en de KvD in het bijzonder. In het volgende nummer komen wij uiteraard uitvoerig terug op dit bijzonder trieste nieuws. (HW)

Contributie/subscription/abonnement 2015

Bij dezen het verzoek de contributie van **€ 35,00** voor het lidmaatschap van de Kring c.q. het abonnement op "De Problemist" voor het jaar 2015 te voldoen.
IBAN no.: NL82INGB0000407690
BIC no.: INGBNL2A
t.n.v. KRING VOOR DAMPROBLEMATIEK -PENN KVD-
B. van Galenstraat 28, 8101 ES RAALTE
Wij ontvangen uw betaling graag uiterlijk op 15 januari 2015

Hereby the request for your payment of **€ 35,00** for your subscription to "De Problemist" for the year 2015. You can use the payment method mentioned below to transfer the money from your account to our account:
Name bank: ING
IBAN no.: NL82INGB0000407690
BIC no.: INGBNL2A
Name: KRING VOOR DAMPROBLEMATIEK -PENN KVD-
Address: B. van Galenstraat 28
8101 ES RAALTE, The Netherlands
Please don't pay by cheque because of the transaction costs the bank asks!

Nous vous demandons de transmettre **€ 35,00** pour votre abonnement au "De Problemist" 2015, de préférence par la méthode suivante:
Nom de la banque: ING
IBAN: NL82INGB0000407690
BIC: INGBNL2A
Au nom de: KRING VOOR DAMPROBLEMATIEK -PENN KVD-
B. van Galenstraat 28
8101 ES RAALTE, Pays Bas
Prière de ne pas payer par chèque à cause des frais pris par la banque!

Wisselingen in de redactie

De ontwikkelingen in het colofon van De Problemist zijn niet erg spannend: redactionele wisselingen komen eigenlijk niet zo heel vaak voor. Maar soms ontcom je er niet aan.

Lambert-Jan Koops heeft helaas moeten besluiten zijn medewerking aan DP te beëindigen. Wij respecteren zijn besluit en danken hem voor zijn bijdragen door de jaren heen. Tegenover het vertrek van Lambert-Jan staat de komst van drie nieuwe medewerkers.
Webmaster Tom Kieboom is natuurlijk niet echt 'nieuw'. Hij is al geruime tijd de architect achter onze website dekvd.net en bemant voorts de rubriek 'Hoe ontstaat...'. Tjipke Smedinga kennen we al jaren als een uitstekend problemist en succesvol deelnemer aan internationale compositiewedstrijden. Sinds kort beheert hij namens de KvD de 46/5-verzameling. Op gezette tijden zal hij in ons blad artikelen schrijven over deze verzameling.
En dan is er Tjalling Goedemoed. Zeer sterk partijspeler (1400+ en Fries kampioen), dampromotor par excellence en begenadigd (partij)problemist. Tjalling heeft uitgesproken opvattingen over dammen en damproblematiek en hij is er al in geslaagd om nagenoeg de halve (sub)top aan het componeren te zetten. Dat belooft dus wat! (HW)

Verhoging contributie met ingang van 2015

Tijdens de KvD jaarvergadering op 13 september 2014 in Bunschoten is onder het kopje 'Financiën' de contributie voor 2015 ter sprake gekomen.

Gezien de huidige financiële situatie hebben we als KvD-bestuur het voorstel gedaan om de contributie met ingang van 2015 te verhogen naar 35 euro (dit was tot en met 2014 30 euro per jaar). Dit voorstel is door de vergadering aangenomen. Deze verhoging werd mede ingegeven door de jaarlijks stijgende portokosten, het verschijnen van dikkere nummers van DP waar meer porto voor benodigd is en de drukkosten die in de loop der jaren hoger zijn geworden.
Daarnaast is het zo dat de laatste contributieverhoging, naar 30 euro, heeft plaatsgevonden in 2005. Dit betekent dat het 10 jaar gelukt is om met dit bedrag rond te komen, maar dat dat nu helaas niet meer mogelijk is.

We hopen dat u zich als lid van de KvD/abonnee op De Problemist kunt vinden in deze contributieverhoging.
Daarom langs deze weg het verzoek om uw contributie voor 2015 te voldoen. Voor de betalingsgegevens zie de rechterkolom op deze pagina.

KvD-bestuur

KRING VOOR
DAMPROBLEMATIEK
DE PROBLEMIST DEKVD.NET

Redactie

drs. H.G.M. Wilsens, eindredacteur
Overlangelstraat 15, 5045 SR Tilburg
hwilsens@planet.nl

J. Alderliesten
Keenwerf 45, 2804 MR Gouda
alderliestenj@gmail.com

drs. G. L. de Bruijn
Peerlenburg 10, 3813 NN Amersfoort
gerritdebruijn@hotmail.com

J. Bulstra
B. van Galenstraat 28, 8101 ES Raalte
johanbulstra@home.nl

J. Céron
Domaine du centre, 6 Route de Chevrol,
33500 NEAC (Frankrijk)
ceron.jacques@wanadoo.fr

Tj. Goedemoed
Bernhardus Bumastraat 66,
8933 EL Leeuwarden
tjalling.goedemoed@gmail.com

F.W.J. Hermelink
Stoofhoek 13, 3245 XR Sommelsdijk
frans.hermelink@kpnmail.nl

dr. ir. A.J. de Jong
Waterlandsingel 29, 2548 SN Den Haag
ardjandjong@hetnet.nl

em. prof. dr. ir. A.P.G. Kieboom
Stationsweg 56, 2991 CM Barendrecht
ank.kieboom@inter.nl.net

drs. A.D. van Mourik
Warande 70, 3705 ZE Zeist
ncdthemadam@gmail.com

L. de Rooij
Benonigaard 19, 6831 BL Arnhem
L.de.Rooij@xmsnet.nl

A. Schokker
Lomondlaan 18, 1060 PL Amsterdam
zaschokker@hotmail.com

T. Smedinga
Marga Klompéweg 4, 8448 SE Heerenveen
tjipke_smedinga@hotmail.com

dr. A. van der Stoep
Burgemeester Vlakklaan 30
4927 AB Hooze Zwaluwe
a.stoep@kpnplanet.nl

A.J. Timmer MSc
Scharrenburgersteeg 34, 6741 LT Luntenen
arjen.timmer@gmail.com

mr. M. Veldstra
Laan van de Heelmeesters 71,
1211 MT Hilversum

S. Yushkevitch
Ul. Mironositska 75, KB. 14
61002 Charkov (Oekraïne)
serge12@inbox.ru

Het gedrukte orgaan De Problemist verschijnt onder verantwoordelijkheid van de eindredacteur, de website dekvd.net onder verantwoordelijkheid van de webmaster, en beide namens het bestuur van de Kring voor Damproblematiek (KvD), opgericht op 12 januari 1941.

De beste problemen van tien jaar geleden

Menno Veldstra

De serie problemen uit het decembernummer van 2004 was stukken minder dan de series uit de twee nummers daarvoor. Toch kon ik acht redelijke tot goede problemen selecteren.

127. 38, 39, 29, 31, 3 (39) 25 (34) 41 (40) 43 (44) 36 (49) 32 (35) 19, 27. Prachtig motief, waarin de witte schijf op 27 stoïcijns blijft staan.

129. 12, 5, 14, 3, 2. De eerste zet en de wandeling van de witte dam zijn de momenten die bij dit probleem bijblijven.

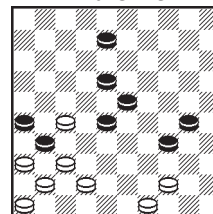
130. 22, 4 (50A) 36 (37) 36-41 (46) 41, 47. A. (48) 36 (50) 327, enz. w+ De motiefstand wordt na het fraaie 22! snel bereikt. Zwart heeft dan de keuze: te sterven in schoonheid door na (50) alleen nog strijdbaar te zijn door zijn dam op 37 te laten landen, of door (48) het nog wat langer te kunnen volhouden in een 1 tegen 4 eindspel.

133. 30, 44, 40, 3, 5 (30A) 32 (34) 39, 49 (21, 40) 11 (45) 50. A. (21) 32 (26) 37 [27 (30) 18, enz. wint ook] (30) 48 (31) 26 (34) 12/17. Mooi hoe het tempo wordt gecreëerd waardoor wit de damlijn kan verlaten en zich zo positioneren dat hij de actie van zwart vanaf 25 kan dwarsbomen.

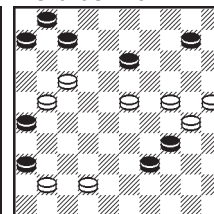
134. 11, 27, 28, 20, 4, 22, 16 (30) 43 (35) 49 (11) 44 (16) 49 (21, 40) 11 (45) 50. Prachtig combinatieprobleem, leuk die terugslag 11x22 aan het eind.

140. 19, 42, 34, 5, 8 [over 27] (13A) 9,33. A. (12) 7, 32. Leuke vondst dat wit in het holletje kruipt en zwart mag kiezen of hij links- of rechtsom door oppositie ten onder gaat.

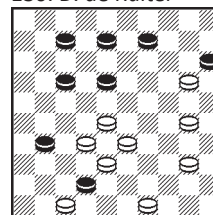
127. A. Tavernier

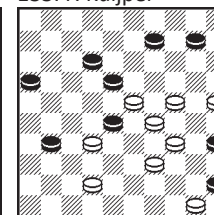
129. J. de Wit

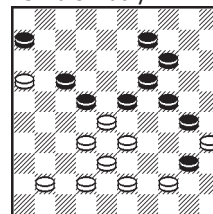
130. D. de Ruiter

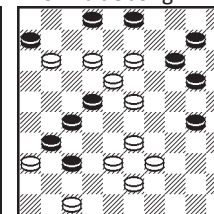
133. P. Kuijper

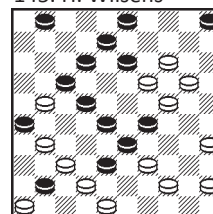
134. J.C. Patry

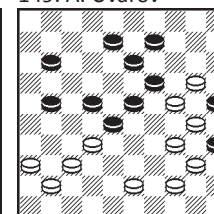
140. A.J. de Jong

145. H. Wilsens

149. A. Uvarov

145. 43, 32, 9 (25) 30, 327, 7, 3, 4 (10) 15 (37) 14 (5) 240 (19) 14 (5) 42 (19) 37, 37. Het voorspel en de gedwongen slag naar 25 zijn zoal de adembenemende momenten die aan het schitterende eindspel voorafgaan.

149. 14, 449, 38, 9, 3, 45, 5. Mooie lange-lijner met drie haltes voor de witte dam.

Prijs/subscription

35 euro per jaar / a year

Rekening / account
NL82 INGB 0000 4076 90
ten name van

KRING VOOR DAMPROBLEMATIEK –
PENN KVD–

B. van Galenstraat 28, 8101 ES Raalte
IBAN no.: NL82INGB0000407690
BIC no.: INGBNL2A

Bestuur KvD

- Z.A. Schokker, voorzitter
- A.J. Timmer, secretaris
- J. Bulstra, penningmeester
- A.D. van Mourik, bibliothecaris en algemeen adjunct
- K.W. Kruijswijk, algemeen adjunct

dekvd.net

Officiële website van de Kring voor Damproblematiek
Partijcombinaties, problemen, forcings en eindspelen. Biografieën en boeken. Showroom met daarin de mooiste composities van problemisten in bewegende beelden.

Jacob Barend Sluiter jr. (1905-1991)

Hein Wilsens

Het moet een ongemeen boeiend schouwspel zijn geweest als de sterkste dammers van Kennemerland, mannen als Van Dartelen, De Jong, Tielrooij en Sluiter, met elkaar de degens kruisten en meer nog als zij daarna de partij aan een analyse onderwierpen. Met name het duo Tielrooij en Sluiter sprong eruit. Ze zaten allebei in de bouw en waren allebei zeer gevreesde dammers, maar daarmee hielden de overeenkomsten op. In werkelijk alle opzichten.

Cees Teeuwen heeft beiden gekend: "Sluiter was een opmerkelijke verschijning. Hij kleepte zich netjes, ietwat artistiek. Zo droeg hij vaak een vlinderdas, iets wat je in die tijd nog nauwelijks zag. Hij was een heer tussen het vaak wat morsige damvolk. Ook was hij altijd bereid na afloop van een partij commentaar te geven. Zelfs de minst getalenteerde speler kon rekenen op een opbouwend woordje of het tonen van een gemiste kans in zijn partij. Zijn status van zeer goede dammer was in Kennemerland enorm; niemand trok zijn analyses in twijfel en alleen de allersterksten gingen wel eens met hem in discussie."

Het contrast met Tielrooij kon niet groter zijn, aldus Teeuwen. Waar Sluiter met zijn frêle ge-

stalte, zijn zachte, beschaafde stem en zijn artistieke uiterlijk respect afdwong, daar trok Tielrooij als een bulderende, niets en niemand ontziende reus door de damwereld. Er was nog een niet onbelangrijk verschil: Sluiter omarmde de compositiekunde, Tielrooij moest er niks van hebben. Helemaal niks.

Co

Op mijn vraag wat nu eigenlijk de roepnaam van Sluiter was, moest Teeuwen het antwoord schuldig blijven. "Niemand sprak hem bij zijn voornaam aan. Ik denk dat alleen mensen als Wim de Jong, Joop Meure en uiteraard Theo Tielrooij dat deden."

Dochter Saskia Sluiter: "Mijn vaders roepnaam was Co.

Maar in zijn tijd noemden dammers - en misschien wel de meeste mannen? - elkaar bij de achternaam. Sluiter, Van Dartelen enz. enz. Ik heb nooit gehoord dat iemand hem met 'meneer Sluiter' heeft aangesproken. Of het moest Jaap Bus zijn, die elk weekend met hem kwam dammen. Maar die was dan ook veel jonger dan mijn vader."

Levensschets

Wat was Sluiter voor een man, wat was zijn geschiedenis? Niemand is beter toegerust om deze vragen te beantwoorden dan Saskia Sluiter. We laten haar dan ook uitvoerig over haar vader aan het woord. Het is een prachtige levensschets.

"Jacob Barend Sluiter werd op 8 september 1905 geboren te Heemstede, in een klein, oud huisje aan de Leidse Vaart op de plek waar zich nu station Heemstede-Aerdenhout bevindt. Hij was de oudste zoon van Jacob Barend Sluiter, geb. 1876 te Muiden en Gerardina Alida Drost, geboren in 1882 te Sassenheim. Na hem kwamen nog Jan in 1910 en Aaltje in 1915. Jacob Barend sr. was aanvankelijk timmerman en vestigde zich omstreeks 1910 als aannemer in Aerdenhout. Daar bouwde hij voor zich en zijn gezin een ruime villa annex werkplaats en kantoor. In de Eerste Wereldoorlog had het gezin Belgische vluchtelingen opgenomen. Uit Co's teken-schriften uit die tijd blijkt de oorlog heel dichtbij. Co zwierf als jongetje veel door de duinen en speelde daar indiaantje-op-fazantenjacht, gewapend met een zelfgemaakte boog en pijlen met als punt een kroontjespen. Of hij er ooit een fazant gevangen

Problemisten die kunnen dammen (II)

In het augustusnummer zagen we hoe Ad de Graag in 1930 de strijd om de meestertitel winnend wist af te sluiten dankzij een enerverend 'tweetje' tegen De Schaap. Aan datzelfde toernooi nam ook J.B. Sluiter jr. deel. Hij zou als derde eindigen, enigszins teleurstellend: Sluiter deed qua sterkte waarschijnlijk niet voor De Graag onder. Over de dammer en problemist Sluiter is veel materiaal te vinden, over de mens Sluiter dankzij twee belangrijke bronnen eveneens. Allereerst zijn dochter Saskia, partner van oplosser Jan Kroeze. En voorts de man die in 2007 het boek 'Een eeuw dammen in Haarlem' het licht deed zien, Cees Teeuwen. In deze honderd jaar in Haarlem e.o. heeft Sluiter zo'n zeventig jaar een vooraanstaande rol gespeeld.

• J.B. Sluiter jr., een onvervalst staatsieportret

• Saskia Sluiter

• Cees Teeuwen

heeft, heeft hij ons nooit verteld. Hij moet al vroeg het damspel hebben ontdekt. Zowel hij als zijn broer Jan waren lid van de damvereniging HDC. Maar waar Co het leuk vond om met iedereen zonder aanzien des persoons om te gaan, vond Jan het gênant om 'beneden zijn stand' te dammen. Jan stopte dan ook met dammen, is omhoog getrouwd en bekakt gaan praten.

Co ging na de HBS naar de HTS, Jan mocht naar de TH in Delft. Het aannemersbedrijf van Sluiter sr. surfte mee op de ontwikkeling van de gemeente Bloemendaal, een luxe forensendorp dat tussen de twee oorlogen werd gebouwd op de voormalige 'woeste gronden' van het binnenduingebied. Na de Tweede Wereldoorlog waren Bloemendaal en de omliggende gemeentes 'afgebouwd', en daarmee was de bloei van de firma voorbij. Verbouwingen en kleinere klussen, dat was het voorland van mijn vader. Hij zat de meeste tijd in het kantoor, een ruime kamer met diepdonkerbruine lambrisering en een staande klok die genadeloos de tijd wegtikte. In dat kantoor zat ook de heer Suurendonk, de boekhouder. Met een scherpe scheiding in het midden van de gepommadeerde haardos. Samen rookten zij de ruimte blauw. Letterlijk en figuurlijk verstikkend. Ik krijg nog medelijden als ik mijn vader daar zie zitten."

Verborgen verdriet

"Co trouwde op 18 september 1934 met Wilhelmina Brand, in 1908 geboren in Hilversum. In 1937 werd dochter Geertruij

geboren, in de oorlog een zoon, Jaapje, die net anderhalf jaar geworden is. In 1944 een dochter, Marjan Gerdina, dan weer een zoon Jaapje, die ook weer jong overlijdt, en in 1949 Saskia Marlene, ik dus. Ik heb het jongste Jaapje niet gekend. Er was veel verborgen verdriet in huis. Zoals in zoveel huizen in die tijd. Penicilline was er nog niet, de chirurgie stond nog in de kinderschoenen en van rouwverwerking had niemand ooit gehoord.

Co moest als oudste zoon de zaak overnemen en heeft dat, zolang zijn moeder leefde, met veel verantwoordelijkheidsgevoel - maar zonder zijn hart erbij - gedaan. Hij moet het vreselijk hebben gevonden. Hij had weliswaar een bovengemiddeld scherp verstand, maar ook de spreekwoordelijke twee linkerhanden. Heel goed in denken en berekenen, maar absoluut geen praktijkmens. Omstreeks 1965 ging hij werken bij de wegebouwfirma Zanen. Daar was hij beter op zijn plek en had hij het naar zijn zin. (Ik heb nog een mammoetbot in de kamer staan dat bij een wegaanleg is opgebaggerd.)"

Louter vrouwen

"Hij had een groot verantwoordelijkheidsgevoel en heeft het dammen dan ook altijd puur als hobby beoefend, terwijl hij de capaciteiten heeft gehad om dat op professioneel niveau te doen. Sluiter stond dan ook bekend als 'de meester zonder titel'. Over zijn damprestaties weet ik eigenlijk niets. Ja, er stonden bekers en bokalen op de slaapkamerkast. Die zijn overigens voor zover ik me herinner na zijn dood

• Co en Wilhelmina Sluiter

naar de Heemsteedse damclub gegaan, evenals zijn notatieformulieren. En ik heb een klein, handgemaakt dambordje met daarop de 'stelling van Sluiter', dat hij ooit ter ere van iets gekregen heeft.

In een huis met louter vrouwen, waarvan er niet één de schoonheid van het damspel in kon zien, moet hij zich wel eens behoorlijk miskend hebben gevoeld."

Terug naar Cees Teeuwen. In 1921 werd Sluiter op 15-jarige leeftijd lid van de Haarlemse Damclub HDC. Hij is met deze club twee keer kampioen van Nederland geworden. Sluiter grossierde in lokale en regionale titels, maar heeft verrassend genoeg slechts één keer deelgenomen aan het Nederlands Kampioenschap (met 9 uit 9 bereikte hij in 1930 een plaats in de middenmoot). Niet dat hij niet wilde, het was hem gewoonweg niet gegeven, aldus Teeuwen. Zijn eigen bedrijf stond deelname aan dit soort toernooien vrijwel altijd in de weg (dat gold trouwens ook voor Theo Tielrooij).

Sluiter heeft door de jaren heen tegen alle grote namen gespeeld: Roozenburg, Keller, Dukel, Vos, W. de Jong, Rustenburg en anderen. Alleen de eerste twee waren echt een maatje te groot. Maar dat neemt niet weg dat hij ze zo nu en dan naar de rand van de afgrond wist te drijven en Keller zelfs een keer in het ravijn heeft gekieperd. Dat gebeurde op 29 december 1958 in de volgende partij:

J.B. Sluiter – R.C. Keller 2-0

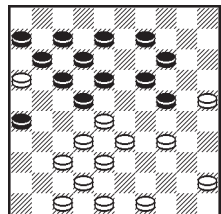
1.34-30 18-23 2.30-25 12-18 3.40-34
7-12 4.33-28 1-7 5.39-33 20-24 6.34-
30 14-20 7.25x14 9x20 8.30-25 10-14
9.44-39 4-9 10.45-40 16-21 11.31-26
11-16 12.37-31 18-22 13.31-27 22x31

• 1937. De Haarlemse Damclub voetbalt tegen een elftal bestaande uit Amsterdamse dammers. Staand derde van links: P.H. Meure. De keeper in het wit is Sluiter. Rechts naast hem G. Bakker die tijdens de wedstrijd zeer ongelukkig de bal tegen zijn oog krijgt. Het oog moet korte tijd later operatief worden verwijderd. Bakker raakt daardoor (in crisistijd!) zijn baan bij de NS kwijt. Op initiatief van onder meer Sluiter wordt een fonds opgericht om G. Bakker financieel te ondersteunen, maar dit fonds is uiteindelijk een zachte dood gestorven (bron: Een eeuw dammen in Haarlem)

14.26x37 12-18 15.36-31 21-26 16.31-27 8-12 17.27-21 16x27 18.32x21 23x32 19.37x28 3- 8 20.41-37 5-10 21.50-45 7-11 22.21-16 2- 7 23.46-41 18-22 24.39-34 24-30 25.35x24 19x39 26.43x34 20-24 27.37-32 14-19 28.41-37 10-14 29.34-29 13-18 30.29x20 15x24 31.40-

R.C. Keller

J.B. Sluiter

38.38-33 20-25 39.49-43 19-24 40.29x20 25x14 41.43-38 14-19 42.36-31 9-14 43.38-32 14-20 44.31-27 en de schijven konden in het doosje.

'Problemisten die kunnen dammen', zo is deze serie getiteld. In het geval van Co Sluiter zou voor een juist beeld een en ander moeten worden omgedraaid: hij was primair een begenadigd partijspeler, maar dan wel een met een grote liefde voor de compositie. Zoals het een bouwkundige betaamt.

34 (zie diagram)

22-27 32.32x21

18-23 33.34-29

23x41 34.47x36

24- 30 35.25x34

8-13 36.42-37 13-

18 37.33-28 14-20

(want 18-23 slaat nergens op...)

De problemist Sluiter

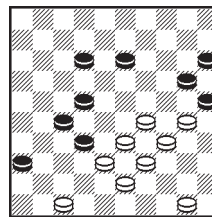
Van Sluiter zijn een kleine dertig problemen in de Dabase terug te vinden, maar in werkelijkheid heeft hij er meer gemaakt. Bewerkingen op het thema (47x44) 50x hadden zijn voorkeur (zie bijvoorbeeld diagram 1). Hij streefde naar 'natuurlijke' standen, maar draaide zijn hand ook niet om voor een fantasieprobleem met een heleboel dammen op de plank. Vier mooie composities:

1. De Problemist november 1947: 294, 34, 24, 20, 41, 39, 37.

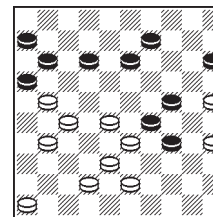
2. Het Damspel mei 1924: 39, 30, 17, 29, 24, 3. De opeenvolgende slagen 30x17, 27x29-24 en 25x3 zijn origineel en zijn ook nooit meer herhaald. Wit staat overigens een schijf voor. We zullen er maar van uitgaan dat zwart voldoende compensatie heeft.

3. KvD-circulaire september 1945 (lokzet): 17 (22) 12?! (249!?) 24!! 7, 28, 27, 40, 2, 38 (30) 43 (35) 49 (21, 40) 11 (45) 50. Met verwisselde

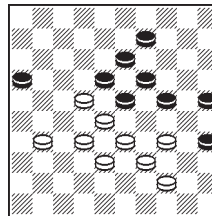
1.

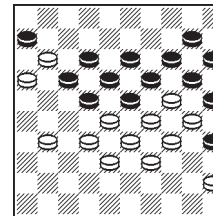
2.

3.

4.

kleuren uitgevoerd in de partij tegen eindspelman J.J. van Kesteren. Voor meer informatie over de context van dit gebeuren zie DP 8.2012 p.112. Het begrip lokzet doet de stelling overigens tekort. Het is gewoon een briljante forcing!
4. De Problemist januari 1948: 317, 22, 9, 20, 49, 5, 11, 22, 30, 43/44. Bijna perfect. Helaas kan het in de dving seconds nog twee kanten op.

Een tegen allen (8)

Gerrit van Mastriht & Arie van der Stoep

Een tegen acht en negen

Hoe kieskeurig we ook waren, de bewerkingen van de *Coup des Contraires* met vijf, zes en zeven zwarte schijven tegen één witte dam kostte ons toch drie afleveringen. Natuurlijk, we hadden de acht bewerkingen op 8x1 en 9x1 in aflevering (7) kunnen onderbrengen, want die telde niet meer dan tien diagrammen. Is tien weinig? Dat valt heus mee, want uit ervaring weten we dat de lezer na 12 plaatjes diagrammoe begint te raken en het verder wel gelooft. Maar wat zou het zonde zijn, indien u de 8x1's en 9x1's niet naspeelt! Het is waar, de plaatjes schrikken af. Hoe kan het ook anders, want probeer zelf maar eens een stand te bewerken met acht of negen zwarte schijven midden op het bord. Die staan hinderlijk in de weg, zodat je blij mag zijn met een inleiding waarin wit en zwart althans numeriek redelijk in evenwicht zijn. Een

gescheiden aanvangsstand is een utopie. Hoewel...

P.C. Bais

Welke probleemliefhebber is niet bekend met de vondst van P.C. Bais, lid van damvereniging IJmuiden? Iedereen natuurlijk, maar we zetten 'm voor alle zekerheid verderop nog een keer op diagram. De naam *Coen Bais* komt een paar maal voor in "Een halve eeuw damclub IJmuiden" van J.M. (Jan) Apeldoorn (1975). In 1930, schrijft hij, *kreeg het dammen in IJmuiden een enorme stimulans. Barend Dukel en Henk de Boer mochten in de IJmuider Courant de damrubriek verzorgen. In hun rubriek probeerden zij de IJmuidenaar door middel van vraagstukjes, problemen en oploswedstrijden te interesseren voor het damspel. De resultaten bleven niet uit: tallozen wierpen zich op de vraagstukken (...) Henk de Boer staakte na korte tijd zijn medewerking aan de ru-*

• Baris Dukel (1960)

briek. Hij kreeg het erg druk met de vakbeweging en de politiek (...) Naar aanleiding van Dukels kranterubriek heerste er een ware oplosrage van damproblemen in IJmuiden. Vele jonge spelers van D.C.IJ. onderscheidden zich hierin. Coen Bais, Piet Leyte (...) waren verbeterde oplossers. Sommigen losten niet alleen problemen op, maar componeerden ze ook. Piet Leyte en Coen Bais wonnen respectievelijk de eerste en tweede prijs in een problemistenwedstrijd die door de IJmuider Courant was uitgeschreven [blz. 9].

Op diagram a het probleem van Leyte, oplossing 37, 41, 18, 20, 24. Apeldoorn [blz. 10]: *Wit wint op een motief waarmee men in deze wedstrijd een probleem moest maken. Dat elk begin moeilijk is en dat dit vraagstuk niet vlekkeloos in elkaar zit komt wellicht doordat dit het eerste probleem was, dat een IJmuidenaar construeerde. Het vlekje was de bijoplossing. Een verbeterde versie verscheen in de probleembrubriek van "Het Damspel" 2.1935, in dat jaar een aantal maanden gevuld door P. Willy Kliphuis uit het Drentse*

Zwartemeer.

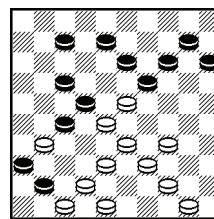
Leyte kreeg samen met andere jonge IJmuidenaren damles van Barend Dukel. Wat Leyte betreft met succes, want in 1948 speelde deze mee in het Kampioenschap van Nederland. Apeldoorn geeft op blz. 36 een partijfragment van Leyte waarin deze won op een wijze die we in de problematiek op gespiegelde wijze tegenkomen, namelijk met de sequentie 43x32 (46x44) 49x... Dia b. Leyte speelde tegen een onbekende tegenstander 34-29. Zwart moet nu wel (17-22), waarna wit combineert: 23, 393, 44, 382, 33, 20+. Winnaar van de tweede prijs was de bekende 9x1 van Bais. Apeldoorn geeft de oplossing, met de opmerking: *Dit probleem toont aan dat de juiste wijze van slaan in het damspel niet altijd eenvoudig is!*

Tot dusverre wisten we niet beter, dan dat Internationaal grootmeester Herman de Jongh uit Amsterdam de eer had dia 1 te mogen publiceren. Dat gebeurde zonder commentaar onder nummer 482 in diens rubriek in het weekblad "De Humorist" op 3.10.1940, samen met zeven problemen van andere auteurs. Geen woord ook over een eerdere publicatie in de "IJmuider Courant". Eerder dat jaar had De Jongh twee problemen opgenomen van Bais, die woon-

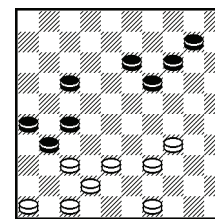
achtig was in Velsen-Noord. Hij introduceerde Bais niet. Anders dan iemand als Bernard van Liempt, in dezelfde rubriek van 3 oktober. *Thans ontvang ik een inzending van den 15-jarige B. van Liempt uit Den Bosch. Dit jongmensch, dat ook als partij-speler in zijn omgeving reeds verschillende successen boekte, stelde in zijn vacantie 46 (!) miniaturen samen, waarvan de meeste zeer goed zijn*, schreef de redacteur. Van een Amsterdamse dammer die jarenlang lid geweest is van dezelfde damclub als De Jongh, heeft Arie vernomen dat De Jongh veel op had met sterke dammers en zwakke dammers niet zag staan. "Hij was een onuitstaanbare man", luidde de klacht. Of het vonnis, zo u wilt. Waaruit we mogen opmaken dat Bais dus in 1940 in geen geval een sterke dammer kan zijn geweest. De lessen van Barend Dukel sloegen bij hem kennelijk minder aan dan ze bij Leyte deden. Toch maakte Bais steeds deel uit van het eerste tiental van DC IJmuiden, dat met vier teams meedeed aan de clubcompetitie. Zo bijvoorbeeld in 1934, toen IJmuiden samen met het Utrechts Damgenootschap en het Rotterdamse Constant mocht uitmaken wie zich in dit jaar tot clubkampioen van Nederland mocht kronen. Niet lang daarna verliet zowel Leyte als Bais de vereniging: *(zij) vonden ergens anders em-*

plooi toen de werkgelegenheid in het eind van de dertiger jaren verbeterde [Apeldoorn blz. 36]. Leyte vertrok naar Maarssen [Apeldoorn blz. 49].

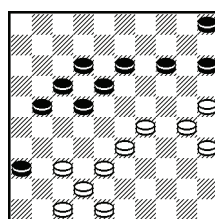
a. P. Leyte

b. P. Leyte (partij)

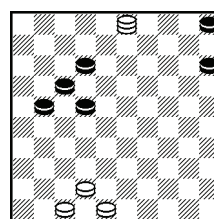

c. H.C. Willems

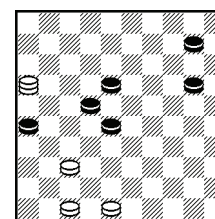
B. Dukel

d. H.C. Willems

B. Dukel

e. H.C. Willems

B. Dukel

Later, wanneer precies weten we niet, keerde Bais weer naar IJmuiden terug. Hij werd echter lid van Sportief, een tweede IJmuidense damvereniging, waar hij zelfs voorzitter werd. Later stapte hij weer over naar DC IJmuiden. Hoewel er tussen beide verenigingen geen prettige verstandhouding bestond, reageerde DC IJmuiden positief toen er van Sportief een uitnodiging kwam om eens over een fusie te praten. Het plan kwam erdoor; Bais werd voorzitter [Apeldoorn blz. 114, maar hij vermeldt niet in welk jaar].

Tussen haakjes, van het genoemde kampioensteam maakte ook de jonge – hij werd geboren in 1919 – Henk Laros deel uit. Laros zou behalve als partijspeler naam maken als problemist. Hij was toen al een zeer sterke speler, won 13 van de 14 wedstrijden in de clubcompetitie [Apeldoorn blz. 30].

Nog even terug naar Dukel en zijn krantenrubriek. Ergens in de jaren '30 kwam Dukel uit in een door damvereniging Joseph Blankenaar georganiseerd toernooi. In een van zijn partijen trof hij H.C. Willems. Uit deze partij een fragment (kleuren verwisseld). In dia c staat Willems aan zet slecht, hij heeft al niet beter dan een prutszet als (5-10). Op het gespeelde 1...13-19 forceerde Dukel een dam: 2. 30-24 19x30 3. 35x24 14-19 4. 24x13 18x9. Wit slaat nu toe met 31, 32,

24, 48. Dia d. Verloop: 8... 5-10 9. 3-25 21-26 10. 42-37 12-18 11. 25-43 22-28 12. 43-21 27-22 13. 21-16 15-20. Dia e. Deze stand is remiseachtig, maar Dukel probeerde nog 372 en 7. En inderdaad, zwart reageerde foutief door naar dam te lopen: (41, 46) 31, 41+.

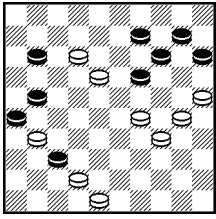
Nog een keer over De Jongh. Arie is een keer bij De Jongh thuis geweest, op het Surinameplein. Hij weet nog van een vriendelijk gesprek, en een zeer uit de kluiten gewassen hond die hem in de niet al te grote huiskamer van het bovenhuis uitgebreid besnuffelde. "Wat mensen vies vinden vinden honden lekker", zei De Jongh bij wijze van verontschuldiging. Bij het afscheid kreeg Arie "Technique moderne de trente débuts du jeu de dames" in handen gedrukt. "Alsjeblieft, wees er zuinig op, want het is uitverkocht", zei De Jongh. Het boekje met dertig openingscombinaties staat nog altijd in Aries damboekenkast.

De Jongh gaf de oplossing van dia 1 in de rubriek van 31.10.1940. De lezerspost diende te worden geadresseerd aan R.C. Keller, Postbus 1 te Haarlem. De Jongh was vanwege de oorlog uitgeweken naar Frankrijk, en kennelijk fungeerde Keller als intermediair tussen "De Humorist" en Frankrijk. Na 8-3, met twee uitroeptekens, volgde een diagram (onze dia 2). Met de tekst: *Hoewel zwart nog 9 schijven heeft en een keus mag*

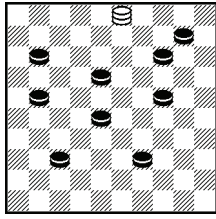

• Herman de Jongh (cartoon De Telegraaf 1928)

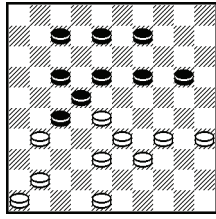
1. P.C. Bais

2. z.a.z.

3. P.C. Bais

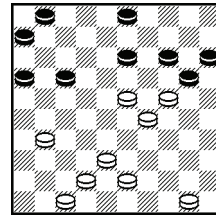

doen uit 17 zetten, kan hij niet meer aan verlies ontsnappen. Ik zal hier niet alle 17 varianten uitvoerig aangeven. Men kan deze gemakkelijk zelf nagaan. Op de meeste is de rondslag met de witte dam direct winnend. In de volgende voortzettingen ontstaat nog een eindspel. In de variant (14-19) door 44 (16) en 28 dan wel 35. In de variant (39-44) door 50, met opnieuw een bijoplosbare 2x1. De Jongh sloot af met de woorden: Een keurig fantasieprobleem, met een voor dit genre zeer behoorlijke bejinstand. In den ouden tijd (Blijdenstein bijv.) stelde men ook wel dergelijke aardigheden samen. Ik herinner me echter niet een probleem te hebben gezien, waarin de zwarte schijven een zoo'n groote vrijheid van spelen hebben.

Van de KvD is Bais nooit lid geweest. In de Turbodatabase-verzameling staat weliswaar dia 3 met als bron DP 1.1948, maar het gaat om een inzending van Bais voor de compositiewedstrijd van het weekblad "De nieuwe wereld", dat ten tijde van de uitslag net opgeheven was. Dit probleem bleef volgens het commentaar van David Douwes met een aantal andere onder de maat. Oplossing 350, 24, 34, 11, 4+. In de Megadatabase treffen we vijf partijen van Bais aan, gespeeld in de periode 1974-1977. Hij is dan teruggekeerd bij IJmuiden en voert bij de viering van het 50-jarig bestaan op 15.2.1975 het woord als voorzitter. Op 1.8.1974 trof hij in de clubcompetitie, ereklasse, Ton Sijbrands als tegenstander. In deze drukstand lijkt het evenwicht nog lang niet verbroken, en evenmin na de afbraak 34...13-18. Na de ruil ging het verder met 32 (8) 28 (13). Pas

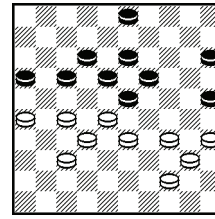
na deze zet springt Flits in zijn analyse plotseling naar getallen boven 0.70; Flits adviseert (11). Op 4.9.1976 kwam hij als IJmuidenaar Arie Storm jr. van het VAD tegen. We kennen Arie als schrijver van romans en als literatuurcriticus van "Het Parool", en misschien zijn er lezers die hem nog kennen uit zijn Haagse periode, waar zijn vader Arie in de Haagse schildersbuurt, tegenwoordig een achterstandswijk met veel verschillende nationaliteiten, zijn groentewinkel had omgebouwd tot een damarena waar vooral jongeren uit de wijde omtrek van Den Haag elkaar troffen. De Vriendendamkring, zo heette de organisatie, en het gestencilde blad dat Arie sr. uitgaf evenzo. In de bewuste partij Bais-Storm nam Arie jr. een voorpost in, die door Bais dankbaar werd verorberd. Een jaar eerder, op 1.1.1975, trof Bais Utrechter Frank van Sterkenburg, over wiens verdiensten voor de dambeweging in het algemeen en voor de Kring voor Damproblematiek in het bijzonder Arie in dit blad uitvoerig heeft geschreven. Bais vloerde ook hem, al voegt Arie eraan toe dat Frank geen bijzonder sterke speler was. In dia g lijkt Van Sterkenburg ten onder te gaan aan de hangende schijf op 40, maar bij nader inzien blijkt dat mee te vallen als wit 35-30 en 40-35 aandurft. Bais speelde 42...3-8, en brak na 43. 39-33? door naar veld 41. Over en uit. Een jubileumboek kan niet zonder een afdeling Zetjes, en zo ook Apeldoorns jubileumboek niet. Dia h komt uit de bondscompetitie 1936, DCIJ-Beverwijk. Spelverloop: (31) 282 (33, 34) 28 (183). Bais redde zich nu met 18. In plaats van (23x21) te slaan blunderde zwart met (13x33?).

f. P.C. Bais

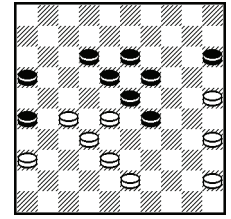
T. Sijbrands

g. P.C. Bais

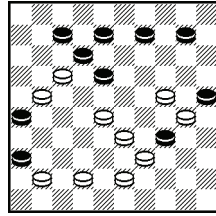
F. van Sterkenburg

h. J. Outshoorn

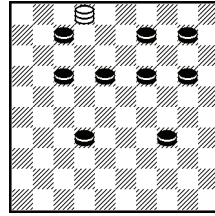

P.C. Bais

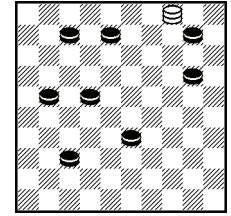
4. A. Moisejev

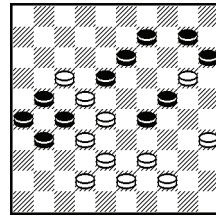
5. z.a.z.

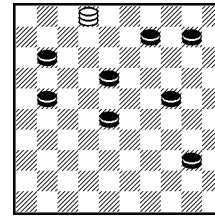
6. G. van Mastrigt

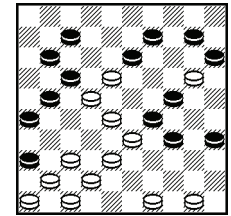
7. A. Nikolaev

8. z.a.z.

9. A. Nikolaev

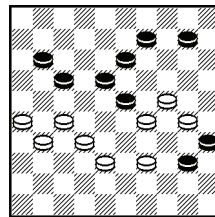
Een tweede 9x1

We maken een sprong naar de tweede 9x1. Dia 4 is een inzending voor het WK 2012. Oplossing 23, 38, 19, 13, 8, 2, en zie dia 5. Zwart speelt (21A) 12+ (A. 23) 15+ Drie mirakels: dat de witte dam kan promoveren temidden van zoveel tegenstanders, dat de naturel scherp is en dat dia 5 kan worden bereikt vanuit een niet al te dollen aanvangsstand.

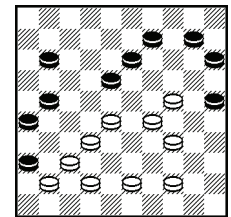
Eén tegen acht

We kennen uit de literatuur alleen 8x1's met de witte dam op veld 2. Gerrit vond een 8x1 met dam op 4, zie dia 6. Zijn bewerking, een 10x11, ging mank aan ernstige verwisselbaarheid van zetten en een aanvangsstand die niet dan met moeite te verklaren was, dus die laten we zitten. De oudste bewerking die we kennen was een inzending voor het Kampioenschap van Rusland componeren 1986: 37, 31, 30, 8, 33, 2. Dia 8: (45) 50+. Dit probleem stond ook in de vorige aflevering, maar zonder schijf 9. Dezelfde auteur bewerkte later de 8x1 nogmaals. Dia 9, HD 9.1989: 31, 37, 42,

10. J. Bus

11. G. Andrejev

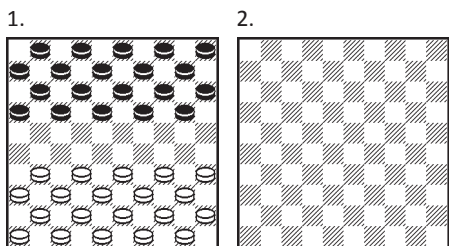
41, 43, 44, 8 (24) 40 (28) 12 (40) 39, 2+. De bewerking op dia 10, DP 2.2009: 161, 19, 8, 2+, bevat twee fraaie meerslagen. Gennadij Andrejev, ook wel Andreev, uit Letland, wist de 8x1 van dia 8 te bewerken in een prettig gescheiden aanvangsstand, zie dia 11. Op 14.6.2010 verscheen het op het al vaker genoemde Russische damforum: 30, 31, 8, 20, 2+. Het zou als we het goed begrijpen gaan om een fragment uit een partij tussen Andreev en E. Buzhinskiy, maar dat lijkt ons een wel erg romantische voorstelling van zaken. Een versie met 30 (25*) 41Y als opening gaat mank aan bijoplosbaarheid, want bij Y wint ook 438.

Dropdammen

Tjalling Goedemoed

Het damspel kan op twee totaal verschillende manieren worden beoefend. De meest gebezigde variant is het internationale damspel, meestal gespeeld in wedstrijdverband. Dit spel begint vanuit diagramstand 1. U ziet het goed! Dammers bouwen eerst het bord vol met vier dikke, onooglijke rijen, volgestouwd met brikken. Er staan twee schier ondoordringbare vestingen tegenover elkaar. Je moet wel een enorme stuntelaar zijn, wil je dit spel verliezen. Je hebt een stelling die zo stevig is als graniet en dan zijn drie dammen ook nog eens niet genoeg om er één te vangen!

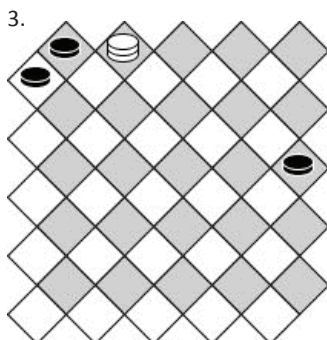

Elke partij begint weer met dezelfde, oersaai stelling. Gebonden aan de vaste beginstelling wordt het spel volgens strikte regels gespeeld. Ergens in de negentiende eeuw zijn die regels opgeschreven en daarom denken veel mensen dat dit is zoals het hoort. Dit spel wordt gespeeld tussen twee spelers, en de bedoeling is te winnen ten koste van het verlies van de ander. De geest van wedijver heerst en het opkrikken van de egorating, ten koste van andermans pijn, is een doel dat vele dammers aantrekt.

Dan is er een andere variant, die meestal niet in wedstrijdverband wordt gespeeld (maar ook in deze tak van sport is dit egocentrische gedoe binnengedrongen!) en die met een geheel andere beginstand start, zie diagram 2. De brikken die de ruimte waarin gespeeld wordt grotendeels aan het oog onttrekken, zijn verwijderd en liggen naast het bord (zie afbeelding naast de diagrammen). De speler (men is vaak alleen bij dit spel) is vrij de schijven daar op het bord te droppen, waar hij maar wenst! Men maakt een zo mooi mogelijk dynamisch kunstwerk en toont daarna andere spelers en bewonderaars van de damkunst zijn creatie. Niemand

hoeft te verliezen, nee, de kunstenaar, de toeschouwers en het spel winnen, en er is niemand die verliest! De geest van vrijheid heerst en vreugde is het doel, zie ook de volgende fraaie link: www.facebook.com/pages/The-art-of-winning/764460033616008?ref=bookmarks

Hoewel de twee spelvarianten geheel verschillend van aard lijken, zijn ze nauw met elkaar verbonden. Allebei hanteren zij namelijk exact dezelfde speelruimte, vijftig in een vierkant geperste, met elkaar verbonden velden. Bovendien hanteert men dezelfde regels voor het bewegen der stukken. Dat een dambord in essentie vijftig velden heeft en geen honderd velden, zoals vele schrijvers ten onrechte hebben beweerd, wordt aannemelijk gemaakt door diagram 3. Afgebeeld is het beroemde motief van Timoneda, voorheen be-

kend als Guerra en Canaléjas. De witte velden ontstaan doordat het lijnenspel waar dammen uit voortgekomen is, is overgeplaatst op een ruitensbord, zoals de ruitensborden waarop geschaakt wordt. Waar de schaakruimte werkelijk een vierkant betreft, bestaande uit 64 velden, is de ruimte waarin we sinds eind negentiende eeuw dammen, helemaal geen vierkant, al kan de argeloze dammer soms niet bevatten wat ik hier beweer. Diagram 3 toont vijftig velden, en geen honderd, zonder dat de essentie van het damspel is veranderd.

Ooit is het lijnenspel alquerque overgezet op het bord waarop geschaakt werd, waardoor een speelruimte van 32 velden ontstond. Eind zeventiende eeuw werd het spel overgezet op een 10x10-bord, zoals we leren uit studies van Arie van der Stoep. Het is dus een vreemde kronkel van het lot die ons heeft opgezadeld met deze speelruimte. Maar zo gaat het met elke evolutie, je weet niet waar je uitkomt als het begint.

Onaangename kant

In een volgende aflevering zal ik nader ingaan op de implicaties die de keuze voor onze en andere speelruimtes met zich meebrengen. De bedoeling is om u de ogen te openen. Het is niet vanzelfsprekend dat we in de ruimte spelen waarin we thans spelen. De meeste mensen zijn zich niet eens ervan bewust dat we in een vreemde, kartelige ruimte spelen. Men neemt aan dat we spelen op een vierkant bord en wat de essentie van dit speelbord is, daarover wordt nooit nagedacht.

Eén van de implicaties van de historische ontwikkeling die eind 19e eeuw uitmondde in het vastleggen van de 10x10-ruimte als spelbord in de reglementen, is dat het internationale damspel opgezadeld werd met een enorme remisemarge. Drie dammen zijn niet in staat om één dam te vangen. Dat is een uitzonderlijke, onaangename kant van het internatio-

nale damspel. In het volgende artikel zal ik aantonen dat dit geen subjectieve mening is, maar een constatering die voortkomt uit de vergelijking van het internationale damspel met andere damvarianten, die in de loop der geschiedenis zijn ontstaan. Net als de boom des levens kent het damspel vele takken.

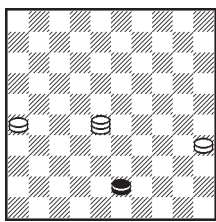
Nu is deze remisemarge mij een doorn in het oog als het gaat om de wedstrijd sport. Vergeleken met de schaak sport staat de dam sport er door de vele remises niet al te best voor, om het mild te formuleren. Eigenlijk is de dam sport een beetje het achterlijke broertje van de schaak sport, zo zullen velen het zien en op basis van argumenten kan ik ze niet tegenspreken. Daar waar de remisemarge het wedstrijd spel minder levendig, spannend en verrassend maakt, daar is de remisemarge voor de dropdammers evenwel een zegen! De marge zorgt ervoor dat men alleen door nauwkeurige, elegante manoeuvres het eindspel kan winnen. Dankzij de marge zijn er vele fraaie motieven mogelijk, die niet zouden zijn ontstaan als drie dammen wel van één dam zouden winnen!

De hinderlaag (zwart aan zet) die op diagram 4 staat afgebeeld wekt zowel bij wedstrijd dammers als bij dropdammers extase op. Wie zou er niet graag een partij zo willen winnen? Het is in de praktijk weinigen gegund om deze winst op het bord te brengen. Ainur Shaibakov had als jochie de kans in het Rabobank jeugdtoernooi te Groningen in 2003. In diagram 5 heeft Joppe Lemmen net de beslissende fout gemaakt met **54... 17-22?** Ainur dwong met een paar krachtzetten diagram 6 af: **55.23-19! 22-28 56.32x23 25-30 57.24x35 13x24 58.36-31! 10-14 59.31-26!**

De laatste zetten van wit getuigen van inzicht: hij zet alvast de hinderlaag klaar, de enige manier tot winst! Er volgde **59... 14-19 60.23x14 24-29 61.14-10 29-33** en in de op-

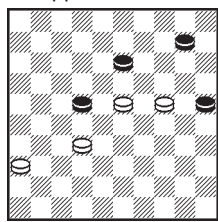

4. z.a.z.

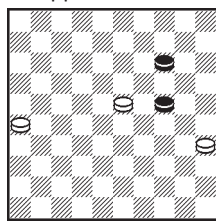
Hinderlaag

5. Joppe Lemmen

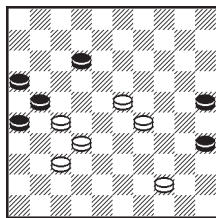
Ainur Shaibakov

6. Joppe Lemmen

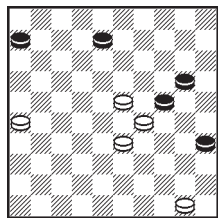

Ainur Shaibakov

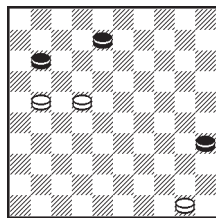
7. R. Schalley

8. O. Dijkstra

9. O. Dijkstra

winding van het naderende, grootse slot vergaloppeerde het talentvolle jongetje zich met **62.10-5? 33-39** en oeps, na 63.5-28 39-43, staat wit op de goede plaats, maar op het verkeerde moment ... Wit had natuurlijk moeten tempo-riseren met 62.10-4 33-38 63.4-10 38-43 om na 64.10-28 wel op het goede moment op de juiste plaats te staan.

Zou de 4-om-4 van Shaibakov

voor een compositie door kun-nen gaan, zo is het ook met de

stand van diagram 7. Ronald Schalley liet mij een partij van

hem zien die uitmondde in een 6 om 6 positie waarin wit een-

duidelijk wint door aan te sturen op de hinderlaag van diagram

4. Als wit afwijkt kan zwart steeds remise maken.

R. Schalley 1.27-22! 25-30 2.32-28 12-17 3.22x11 16x7

4.29-24 30x19 5.23x14 21-27 6.28-22! 27x18 7.14-10 18-23

8.10-4 23-29 9.4-18 29-33 10.18x1 26-31 11.37x26 33-38

12.1-23 35-40 13.44x35 38-43 14.23-28+

Zo'n hinderlaag zal zowel par-tijspelers als problemisten aanspreken. In een recent

nummer van De Problemist zagen we mijn clubgenoot

Oege Dijkstra dan ook schit-teren met het vertonen van het volgende artistieke eind-

spel, diagram 8 (DP 74-4).

1.23-18 8-13 2.18x9 20-25 3.29x20 25x3 4.26-21 6-11

5.33-28 3-8 6.28-22 zie dia-gram 9.

Na 6... 8-12 7.21-16 12-17 8.16x7 17x28 forceert wit een

guitig damoffertje met 9.7-1 28-32 10.1-23 32-38 11.23-29 38-43 12.29-40 35x44

13.50x48, vandaar dat zwart zich verdedigt met

6...11-16 7.21-17 8-13 8.50-44 13-19 9.22-18 19-24 10.18-12

24-29 11.12-7 29-33 12.7-1

Dwingt zwart de benodigde schijf op veld 26 te brengen.

12... 16-21 13.17x26 33-38 14.1-23 35-40 15.44x35 38-43 16.23-28+

Didactische composities

De fusie tussen problematiek en partijspel heet partijproble-matiek. Een partijprobleem

dient een partijachtige begin-stand te hebben. Wat we ver-staan onder partijachtig zullen

we later nader onderzoeken. Binnen de partijproblematiek

heb ik een nieuwe categorie gespecificeerd, de zogenaam-

de didactische problematiek. Dit zijn composities die zich

afspelen binnen een bepaald speltype en één of liefst meer

thema's binnen dat speltype laten zien. Een goede didac-

tische compositie showt the-ma's die voor partijspelers van

nut kunnen zijn. Dergelijke problematiek treft men aan in

leerboekjes, zoals bijv. de serie *Dammen* die op naam staat

van Harm Wiersma, al is de inhoud grotendeels door Auke

Scholma samengesteld. Ik schreef eerder dan wel dat de

remisemarge een zegen is voor de problemisten, in het genre

van de didactische problema-tiek, waarin de forcing het

toonaangevende genre is, gaat

die vlieger lang niet altijd op.

De eerste vereiste van een goed partijprobleem is name-

lijk net als in de gewone proble-matiek dat wit aan zet kan

winnen. Dat valt in forcings lang niet altijd mee, zoals we

zullen zien. In het hoofdstukje *Samenwerking van de schijven*

(*formaties*) wordt diagram 10

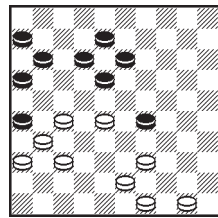
ten tonele gevoerd. Volgens de auteur (vermoedelijk dus Auke

Scholma, in elk geval is aan het verzorgde taalgebruik te zien

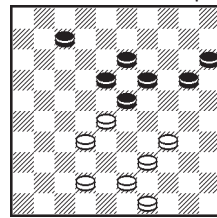
dat het niet HW betreft ...) is **1.28-22** een winnende zet. Het

is allemaal gebaseerd op de aanname dat 1.. 11-17 2.22x11

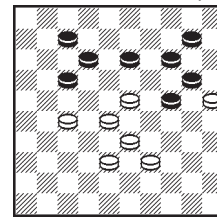
10.

11. A. van der Stoep

12. A. van der Stoep

16x7 verloren zou zijn vanwege de damzet 3.39-34 29x40 4.27-

21 26x17 5.49-44 40x38 6.37-32 38x27 7.31x2..

Vergeet het maar! Na 7... 18-22 is er geen

winst voor wit aanwezig. De gecomponeerde positie was

sowieso niet scherp, want op 1... 12-17 is 2.27-21 17x28

3.37-32 16x38 4.43x3 26x37 5.3-26 + de bedoeling. Wat ik

maar wil laten zien is dat zelfs als je als componist volledige

vrijheid hebt om de schijfjes te droppen waar je wilt, op voor-

waarde dan dat het op een fatsoenlijke partijstand lijkt,

het nog steeds niet meevalt om de remisemarge te door-

kruisen! Ik kan talloze voor-beelden ophoesten van com-

posities met de opdracht wit speelt en wint, die bij nader

inzien niet blijken te winnen ... Ik kan u verzekeren, ook de

database compositions 2013 bulkt van de falende proble-

men. In het geval van de proble-matiek is het echter nog

steeds niet een onoverkomelijk probleem. De marge zorgt er

juist vaak voor (zoals bij hinderlagen) dat er geen bij-

oplossing mogelijk is. Als het om forcings gaat is echter een

waarschuwing op zijn plaats. De problemist zal goed moeten

kijken of het afwijken van de

auteursoplossing, inclusief het offeren van schijven, geen remises toelaat.

Nog een schrijnend voorbeeld uit het boekje uitgegeven door

Tirion sport. Gezegd moet worden dat ik, nu ik dit boekje

weer opgepikt heb, er echt van kan genieten. Het zou dan ook

leuk geweest zijn als alle dam-mers een paar van die boekjes

gekocht hadden om aan zich-zelf, andere dammers of liefst

kandidaat-dammers cadeau te doen. Maar helaas, net als het

boekje dat ik zelf schreef, *Oom Jan leert zijn neefje dammen*,

een moderne opgepimpte versie van de oorspronkelijke

titel van B. van Loon en B. Springer (die indertijd net als

een grote naam als Wiersma mensen moest trekken), eindi-

gen de damboekjes spoedig in de ramsj. We blijven echter als

een Don Quichot doorgaan met pogingen mensen te inte-

resseren voor het damspel, waarbij partijproblematiek het

middel is dat ik in deze rubrie-ken ga beschrijven.

A. van der Stoep (diagram 11): **1.34-30 20-24 2.30-25 23-29???**

3.28-23! 19x48 4.39-34 48x30 5.25x1 13-18 6.1x20 15x24.

Heel aardig, maar in de wed-strijdzaal spelen zwartspelers

2...7-12 en het wordt remise, bijv. 2...7-12 3.25-20 23-29

4.42-37 18-22! 5.28x8 13x2= Tegenwoordig, met het gebruik

van engines als controleur, kan men dergelijke fiasco's vermij-

den. Dit standje stamt nog uit de tijd dat de homo compo-

neris het zonder elektronische begeleiding moest stellen...

niet zo heel lang geleden.

Nog een falend probleem uit het boekje van Scholma.

A. van der Stoep (diagram 12): De bedoeling is **1.27-22 7-11?**

2.33-29 24x42 3.23-19 14x32

4.25x5 17x28 5.39-33 28x39
6.5x6. Tegen veel partijspelers zal de winstgang wel slagen, maar een collega-problemist zal remise maken met 1...24-29! 2.33x4 17-21 3.4x18 14-19 4.23x14 12x34=

Hoge bomen vangen veel wind. Grossier in forcings Arie zal wellicht even moeten slikken, maar het wordt nog erger...

A. v.d. Stoep (diagram 13):

1.23-18! 12x23 2.33-29 24x33 3.38x18. De auteur laat zwart kordaat verliezen met 3...21-27 4.32x21 16x27 5.22x31 13x33 6.42-38 33x42 7.37x48 26x37 8.48-42 37x30 9.35x24+

Er is echter een verrassende verdediging mogelijk in diagram 14 met 3... 20-25!! De doorloop met 4.18-12 wordt verbluffend weerlegd door 13-18!! 5.22x15 25-30 6.35x13 14-20 7.15x24 21-27 8.32x21 26x48 een slagzet, die mij als partijspeler het water uit de mond doet lopen. Het creativiteitsgen noodzaakt mij hierna een poging te doen het idee te bewerken in een geinige partijachtige stand, maar helaas een poging als diagram 15 faalt op zetverwisseling. Hoevel zetverwisseling voor partijspelers weinig uitmaakt, in de partijproblematiek is het op zijn minst een reden om naar iets beters te zoeken.

4.18-12 gaat dus niet winnen. Ik deed nog een poging het geheel te redden met 4.34-30! 25x34 5.18-12 maar de engine van Truus spartelt heftig tegen met 5... 13-18! 6.22x15 21-27 7.32x21 26x8 8.42-38 8-13 9.38-33 16-21 10.28-22 14-20 11.15x24 19x30 12.35x24 34-

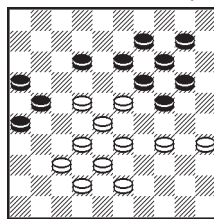
40 13.43-39 21-27! 14.22x31 40-45 en in weerwil van een voorsprong van drie schijven gaat zwart ontsnappen door af te wikkelen naar het beruchte 3 x 1 dammeneindspel...

Goed, we hebben een eerste voorwaarde behandeld voor een goed partijprobleem, want dat is waar ik naartoe wil, lieve lezers: aan welke eisen voldoet een goed partijprobleem? De eerste eis is dat de stand daadwerkelijk winnen moet, ook bij het allersterkste verweer van de opponent! Het lijkt zo vanzelfsprekend, maar u zult moeten beamen dat het nog niet meevalt om een focing te bedenken zonder een ontsnapingsroute voor zwart.

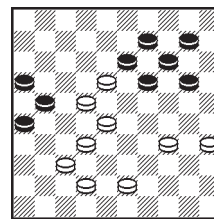
Ik had onlangs een bijna-dood-ervaring. Eén van mijn favoriete problemen, een forcing van Frans Hermelink, werd door Eric van Dusseldorp op het World Draughts Forum aan een kruisverhoor met Kingsrow onderworpen. De oplossing van deze partijachtige stand is het geniale **1.28-22!! 21-27 2.32x21 16x47 3.22-17 11x22 4.44-39 35x33 5.38x9 47x49 6.9-4 24x35 7.4x44 49x40 8.45x34+**

Het probleem brak op de vraag van Kingsrow: "Wat speelt u na 1.28-22 op 23-29 2.31-26 21-27 3.22x31 20-25 ? Het leek dus alsof dit prachtige voorbeeld van een 'onmogelijke zet' zoals ik deze grappenmakerij genoemd heb, was overleden. De Kosmos gebruikte mij echter als instrument om de patiënt (het falende probleem) te genezen. Ik had de pijnlijke constatering van ex-droptdammer Eric van Dus-

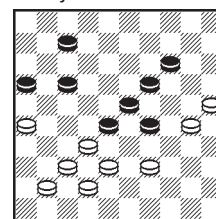
13. A. van der Stoep

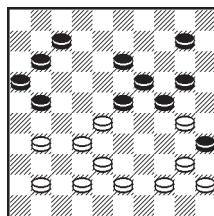
14.

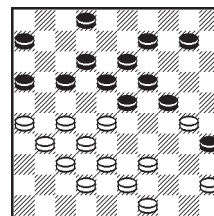
15. Tj. Goedemoed

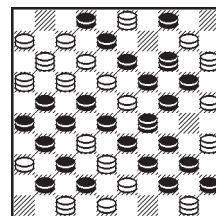
16. F. Hermelink

17. Tj. Goedemoed

18. H. de Waard

seldorp inmiddels verdrongen en zette het probleem in Hijken voor aan enkele dammers, waaronder Roel Boomstra. Pas later herinnerde ik mij weer dat Kingsrow een of andere weerlegging had aangegeven. Ik vroeg mij echter af hoe die weerlegging eruit zag en toen ik Kingsrow om opheldering vroeg, zweeg hij in alle talen. Wat bleek? Ik had bij het ophalen uit mijn geheugen van het probleem de schijf op 40 verplaatst naar 39 zonder dat ik er erg in had... zo was ik de geneesheer van dit geweldige probleem. Een leuk verhaal, maar als Hermelink te horen had gekregen wat het elektronisch orakel had uitgespuwd, had de meester van het arrangement natuurlijk met een achteloos gebaar schijf 40 naar 39 getikt en klaar is Kees. De manier waarop ik trouwens tot de conclusie kom dat diagram 16 (met 40 op 39 dus) een goede partijstand is, is door wat voor het gevoel normale zetten te spelen: 1.31-27 7-12 2.30-25 10-14 3.41-37

(niet 39-33 wegens een dam-zetje voor zwart) en het is duidelijk dat de stand volstrekt natuurlijk oogt, gesloten klassiek met een randschijfje op 35, zo gewoon als patat met mayonaise.

Diagram 17 is bedoeld om het verschil tussen partijspel en problematiek te laten zien. Wit heeft net een lokzet geplaatst en zwart hapt met 1 ... 24-29? Partijspelers jubelen als wit uithaalt: **1...24-29? 2.38-33!! 29x47 3.49-44 35x24 4.39-33 47x29 5.26-21 17x26 6.27-22 18x40 7.45x34 23x41 8.34x3 26x37 9.3x47+**

Mocht je problemisten evenwel zo'n 'compositie' voorschotelen dan zie je de mondhoeken al snel naar beneden gaan: "Talloze zetverwisselingen en een slot om je bips mee af te vegeen!" hoor je ze mopperen ... En vervolgens confronteren ze je natuurlijk met diagram 18, een compositie van Harry de Waard...

Mijns inziens helemaal geen goede problematiek, want kijk nou eens... zwart is hier aan zet en volgens de regels hoort wit te beginnen! Samenvattend dient een goed partijprobleem te voldoen aan enkele eisen, waarvan de eerste is een partijachtige beginstand (hierover de volgende keer meer) en de stand moet daadwerkelijk winnen bij het sterkste tegenspel van zwart! De andere eisen waaraan een goed partijprobleem moet voldoen, zal ik in volgende afleveringen bespreken.

• Damboeken in de ramsj

Albertje Jantina Sybesma (1924-2014)

Arne van Mourik

De naam boven dit stukje zal u hoogstwaarschijnlijk niets zeggen. Die van wijlen haar echtgenoot des te meer: Max Douwes. Gedurende de afgelopen vijf jaar was ik zo gelukkig mevrouw Douwes-Sybesma, Bepje voor intimi, te leren kennen. Zij stond me allerhartelijkst bij in het mooier maken van mijn boek-in-ording.

In eerste instantie was ik naïef, hoorde haar alleen maar uit over Max. Gaandeweg bleek mevrouw Douwes zelf ook een zeer boeiend mens te zijn – onze gesprekken werden op haar initiatief frequenter. Hier en nu zal ik niet veel verklappen, maar wellicht is dit een aardig tipje van de sluier: het is niet overdreven te zeggen dat zij Max heeft gered. Vóór de reis van Utrecht naar Groningen, vrijdag 25 januari 1946, was Max Douwes dolende en dicht bij een depressie. Juist ná de oorlog wist hij ‘de drie verloren jaren’ – een jaar platliggen met t.b.c. en ook nog eens twee jaar niet studeren wegens onderduiken – moeilijk een plek te geven. Bovendien had Max na de bevrijding zijn studie medicijnen hervat en misschien was toen al duidelijk dat die hem geen passende toekomst zou bieden, althans niet een die goed aansloot bij zijn meest op de voorgrond tredende kwaliteiten. De vrieskou van januari 1946 bracht hem in de Domstad bij een vergadering voor bestuursleden van

studentenverenigingen. (Een kort bezoek aan vriend David Douwes werd natuurlijk niet overgeslagen.) 's Avonds stapte hij samen met twee mede-Unitsbestuurders in de trein naar huis. De coupé was niet verlicht en er bleek één passagier in te zitten: een schepsel van het andere geslacht. “Als je maar géén rood haar hebt!” zei Max. Een ludieke, welhaast Maxiaanse binnenkomer bij de liefde van zijn leven. Het leven had na die vrijdag zeker weer zin!

Rood en helder

Tijdens de oorlog was Bepje een ‘meisje met het rode haar’ geweest, ze zat samen met vader en moeder in de verzetsbeweging van Deventer en omstreken. Ze was informant en koerierster voor bonnen, valse identiteitspapieren en zelfs wapens. Haar vader ontsnapte in april '45 maar net aan executie, zijzelf en moeder zaten ook ruim twee maanden lang vast.

Het Verzetskruis werd haar toebedeeld en in Hilversum is zij nog jarenlang secretaresse geweest van de vereniging voor oud-verzetslieden. Ze was sociaal en verzorgde haar sinds 1972 invalide dammer ruim een kwart eeuw lang, maar ze stond net zo goed voor haar eigen wil. De trein was uit Den Haag gekomen, waar ze binnenhuisarchitectuur studeerde. In 1947 liep ze een half jaar stage in Amerika (Grand Rapids, Michigan) en eigenlijk richtte ze haar geest ook in als een architect: nieuwsgierig, ordelijk en ruimdenkend.

• Bepje en Max Douwes in 1948

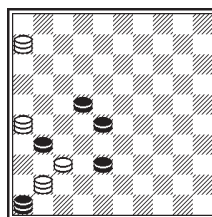
Bepje Sybesma, van 5 december 1924, was elk jaar weer een geschenk voor haar man, dochter en zoon, schoonzoon en schoondochter, kleindochter en drie kleinzonen. (Net als Max had zij geen broer of zus.) Na een onverwacht en

kort ziekbed is ze in de nacht van 3 op 4 juli overleden, 89 jaar oud en tot op het laatst gezegend met een heldere geest. De plechtigheden in Bilthoven, Den en Rust, stralend zomerse vrijdag 11 juli, waren doordrongen van haar liefdevolle stem.

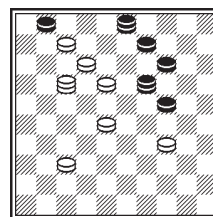
Dam-problemen

Subtiel, spetterend of spectaculair

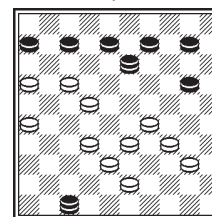
1. S. Yushkevitch

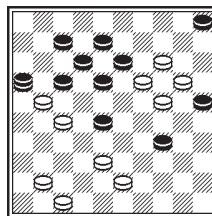
2. Max Douwes

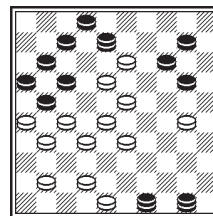
3. P. Garlopeau

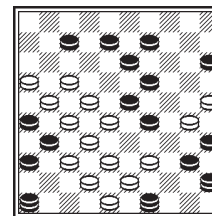
4. W. Riemens

5. L. de Rooij

6. F. Hermelink

1. (Yushkevitch) 26-17 (11A) 42 (36) 427. A. (42) 5, 28, 48. Sergei Yushkevitch (die zich tegenwoordig liever Serge laat noemen) is een van de meest vooraanstaande figuren in de internationale damproblematiek. Hij was een aantal jaren voorzitter van de CPI, de sectie problematiek van de FMJD. Hij heeft zich inmiddels onsterfelijk gemaakt met zijn boek *Istorija shashetsjnoj problematiki* waarin hij alle hem bekende damprobleemisten ten tonele voert. Hebt u ooit een probleem gepubliceerd? De kans is groot dat u in het boek vermeld staat. Dit monnikenwerk liet Serge weinig gelegenheid tot het maken van eigen problemen. De laatste tijd treedt hij soms voor het voetlicht met subtiële notendopjes. Ook

dekvd.net

Dekvd.net wil graag groeien. Uw reacties en aanvullingen zijn dan ook van harte welkom: per e-mail aan ank.kieboom@inter.nl.net of per post naar Stationsweg 56, 2991 CM Barendrecht. Voor een plek in de Showroom kunnen composities op dezelfde manier aangeboden worden. Ook foto's en plaatjes zijn zeer welkom voor De Problemist en de fotogalerie van de website.

in dit probleem weet hij twee ideeën in één probleem te persen. Daar komen witte dammen aan te pas, maar daar heb ik bij dergelijke subtiele kunststukjes geen bezwaar tegen.

2. (Max Douwes) 30, 10, 26, 14 (23) 46. 5/46. Ik heb van Max nog een flink aantal ongepubliceerde dam-problemen in portefeuille. Volgens Max' eigen aantekeningen maakte hij dit probleem op 13 maart 1977, ter gelegenheid van een bezoek van Jan en Marietje Pennings aan Hilversum. Wie Jan kent, weet dat er die dag ongetwijfeld de nodige 46/5-problemen zijn gedemonstreerd. Na afloop kreeg Max zelf deze 5/46 op het bord, waarbij de slagkeus na 26x14 subtiel te noemen is.

3. (Garlopeau) 338, 29, 161, 24, 28. Na 161 spat het vuurwerk boven onze hoofden uiteen. Pierre heeft meer problemen op dit idee gemaakt. Hij presenteert zich telkens weer als een van de belangrijkste problemisten die Frankrijk heeft voortgebracht. Vergeet niet om na 29 met zwart de meerslag (13x35) te nemen. Een mens zou de weg kwijtraken. Strikt genomen is schijf 6 figurant, maar ik laat hem staan, want hij is effectverhogend.

4. (Riemens) 10, 22, 2, 39, 41, 19, 3 (over 37) (18A) 9 (37) 42 (32) 15. A. (37) 42 (32) 15. Hier barst het spektakel los na 19. De grote slag ligt goed verborgen, maar ook de inleiding met de meerslagen is de moeite waard.

5. (De Rooij) 43, 12, 24, 4, 42, 21, 27, 6. Aanvankelijk stonden 42 en 48 op 38 en 43 met 29 als inleidende zet. De uiteindelijke zetting is beter, omdat de meerslag economischer is. Als (licht) bezwaar kan gelden dat de slag 8x36 in de aanvangsstand al helemaal gereed staat. Het kostte veel moeite om de achterwaartse zet met de dam van 21 naar 27 op het bord te krijgen. De tussentijdse slag 32x43 bracht de oplossing.

6. (Hermelink) 34, 18, 20, 28, 1, 38x29, 7, 42, 2, 12, 47. Zie wat een grootmeester creëert! Door de vier-maal-keuzeslag na 18 scheidt hij de ruimte voor het tempo 20. De slag 38x29 komt er mooi tussen door en geeft de mogelijkheid tot het vervolg: een slag naar 7 en een schuif naar 2. Tussen de bedrijven door volgt er nog een slagkeus na 42. Dat alles eindigt in een onbeweeglijke opsluiting. Wie een minpuntje zou willen noemen, kan wijzen op de immobiliteit van de zwarte dam op 46, maar je kunt niet alles hebben.

Leen de Rooij

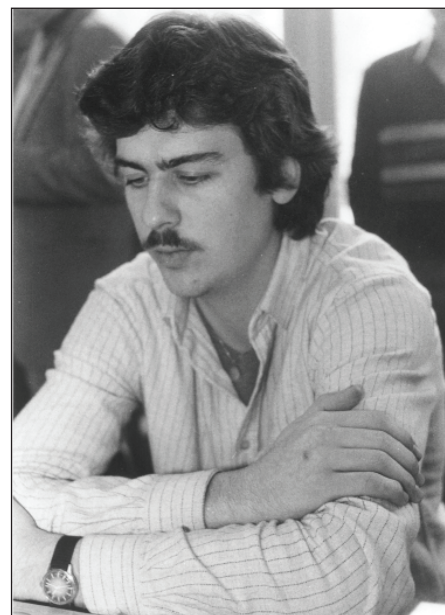
Oplossingen probleembrubriek

André Schokker

Eén van de damredacteuren in den lande met een warm hart voor de damproblematiek is Auke Scholma (1956). De grootmeester in het partijspel toont dat regelmatig aan in zijn rubrieken (Leeuwarder Courant en Dagblad van het Noorden). Wij zijn dan ook heel gelukkig met zijn 'spreekbeurt' over de augustuserie. Voordat hij met de nodige humor de dertig problemen bespreekt volgt eerst een aangename introductie. Veel leesplezier gewenst! (Met betrekking tot het commentaar: Auke Scholma en ik hebben dezelfde afkorting. Waar nu AS staat is Auke aan het woord.)

"In september 1967, kort na mijn elfde verjaardag besloot ik, geheel uit vrije wil, lid te worden van damclub Ons Genoegen te Drachten. Ik meende daar wel klaar voor te zijn na enkele jaren oefening op de lagere school van Opeinde, waar ik niet alleen mijn medeleerlingen (alleen jongens, want de meisjes handwerkten tijdens onze damcompetitie), maar ook meester Stiksma de baas kon. Het bestuur van Ons Genoegen had evenwel de jeugdafdeling opgeheven, omdat de bengels met hun rumoer het genoegen van een rustige clubavond verstoorden. Bij wijze van ballotage moest ik eerst enkele proefpartijtjes spelen tegen wijze oude mannen, waarna ik genadig werd toegelaten en tussen louter volwassenen mijn partijtje ging meeblazen. Enige theoretische kennis had ik van meester Stiksma niet meegekregen. Toen ik op de derde clubavond, gelukkig tijdens het inspelen, op de Haarlemmer werd getrakteerd, was ik zeer onder de indruk! Voor onderricht was je bij Ons Genoegen op jezelf aangewezen. De enige die mij aanzette tot zelfstudie was de problemist Bauke Meester (1901-1988) uit Beetsterzwaag. Ik herinner me hem als een fitte grijsaard met een strenge bril en realiseer me nu pas dat ik hem zag als een wijze schoolmeester. Zijn achternaam moet daar debet aan zijn geweest want er was geen voer voor die veronderstelling. (Eise Eisinga, de bouwer van het ongelofelijke planetarium in Franeker, verdiende de kost als schapenscheerder. Ik bedoel maar. Geen idee wat Meester beroepshalve deed, en helaas beschik ik niet over een foto van hem.) Bauke Meester kwam, weer of geen weer, op de fiets uit Beetsterzwaag naar de clubavond, terwijl hij toen al rond de zeventig jaren telde. In die tijd gold hij als een van 'De Friese Grote Drie' of ook wel 'De Drie Muskettiers' want hij loste samen met Klaas van der Weg (1907-1999) uit Akkrum en Anne Jan de Vries (1902-1984) uit Sneek zo ongeveer alles op wat maar op te lossen viel. Van de drie oplosers was hij de meest getalenteerd problemist. Veel praktisch nut voor mijn ontwikkeling

als speler had de literatuur die Meester mij toespeelde niet. Openingsslagzetten van Bergveld, Slaggeheimen in het damspel van Raman en... De Problemist. Het tijdschrift was in die tijd een gestencil blaadje met diagrammen van puntjes met kruisjes en rondjes. De meeste standen

• Auke Scholma in de jaren zeventig

• Auke Scholma anno nu

die op die diagrammen stonden wecten bevreesding. Was dit hetzelfde spel als het mijne? Toch blijf ik Bauke Meester dankbaar voor zijn zendingswerk. Ik ben de problematiek altijd blijven volgen en sier mijn krantenrubrieken regelmatig op met werk van problemisten. Een problemist in de klassieke zin ben ik zelf nooit geworden. De ambitie om rond een motief een breiwerk te maken is mij volkomen vreemd. Het bewerken van een mooi slagidee vind ik voldoende, een scherp slot is mooi meegenomen maar niet nodig. Een uitdagende vormgeving vind ik een wezenlijk onderdeel van een goede compositie. Die vorm mag best abstract zijn, maar dan moet de inhoud ook heel bijzonder zijn.

Zo weet u een beetje hoe uw recensent van vandaag zich verhoudt tot de problematiek. Over naar de dertig maaksels van augustus. Arne vult mij aan met enkele vondsten uit de database."

91. **R. Mackevicius:** 21, 3, 10, 18 (37) 42, 34, 34. AS: Voor partijspelers is het interessant om de stand te presenteren met 30 op 24 (zie 91M) en als vraagstelling: "Wat is zwarts beste zet?" Het antwoord moet dan luiden: 1...37-41! 2.47x36 24-30 met remise, want 1...27-31? of 1...24-29? lijken slecht tot verloren. De auteursoplossing is in zoverre verrassend, dat als beginzet 47-41? net niet wint en 26-21 wel.

92. **J.C. Patry:** 21 (26) 40, 35, 42, 25, 2 (31) 24 (37) 47 (19) 250 (23) 15 (29) 24 (41) 19 (47) 24, 24.

AS: Ook hier ziet een partijgedeformeerde speler een inleiding voor zich als 38-32 28-33, 39x28 22x33, 32-27 en zwart trapt in de lokzet. Wit steelt het tempo voor de eindslag vanaf 35 door een verrassende eerste zet.

93. **O. Dijkstra:** 30, 21, 19, 8 (32) 3 (20, 38) 41 (23) 37 (28) 48 (42) 39, 36. AS: Oud-kampioen van Friesland Oege Dijkstra componeerde al op jeugdige leeftijd en is er later weer mee begonnen. Hij vindt altijd een fijn evenwicht tussen vorm en inhoud. Dit stukje behoort m.i. tot de betere van de serie. De combinatie met twee meerslagen is leuk en alle motiefschijven zijn actief betrokken bij de inleiding. De hoofdvariant van het eindspel is puntig en snel gevonden. De minder scherpe variant 4...14-19 5.8-2! 19-23 6.46-41! 23-29 7.2-7! 18-23 8.7-12! 27-31 9.41-36! 31-37 10.12-26! is een mooie bijvangst en verrijkt het geheel.

94. **P. Kuijper:** 40, 438, 9, 17, 6 (9) 1 (27) 4, 10 w+ **36 = D10** Wit bereikt een kansrijk eindspel na 17, 8 maar met (16) 27 (12, 37) 29 (41) bereikt zwart remise. AS: Verrassende combinatie en grappig

motief. In vroeger tijden zou er uitgebreid zijn gecorrespondeerd over de vermeende bijoplossing 1.21-17 37x48 2.17x8, nu is er saai maar wel makkelijk de computer, die aangeeft dat het na 2...11-16! 3.31-27 7-12 4.8x17 48-37 remise wordt.

ADvM: De actie (x3x21) is in het verleden al zo'n tien keer uitgevoerd. Eén keer stond er ook een zwarte schijf 4, zie 94a (Derk Vuurboom, *Damnieuws* 13.2.1999) dus misschien moet de noemer van probleem 94 zijn D. Vuurboom, arr. P. Kuijper. 95. **A. van der Stoep:** 12 (46) 1, 40, 33, 4, 40, 30 **B. Kramer:** (40) 22, 35 (39) 49+. AS: Aardige afwikkeling met beweging in alle hoeken van het bord; nog steeds van het blad af te doen. ADvM: Van der Stoep had zelf al aangegeven dat het slot werd voorbereid door Bernard Kramer (DP 2.1953). Op diagram 95a is te zien hoe: 340! [31?! =] 31, 33, 4, 30.

96. **D. de Ruiter:** 8, 11, 3, 37 (27) 9 (271) 21 (42) 9-3, 48. AS: Werd in de eerste vijf standen nog de illusie van een partijstand gecreëerd, hier betreden we het magische universum van Dirk de Ruiter.

Die is inmiddels het stadium van nut en noodzaak ontstegen en maakt kunst binnen de regels van ons spel. Ook deze vond ik nog van het blad, maar in al mijn middelmatigheid verspilde ik in Moment 96M toch vele seconden aan (27-31) 9-4?, voordat ik 3-21!! vond. Schitterend motief, dat (vanuit slagwerk althans) nog nieuw is ook. Dam op bezet veld als het ware.

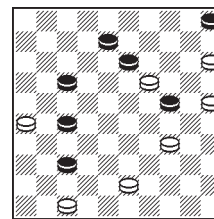
97. **A.P.G. Kieboom & A.J. de Jong:** 41, 33, 2, 171, 3. AS: Mooi effect, dat slagje in twee etappes achterom. Fraai als demonstratiemateriaal voor jeugdtraining. 98. **A.D. van Mourik:** 27, 33, 4, 6 (33) 9 (39) 3 (13) 8 (44) 30, 40, 1 (7, 40) 33 (45) 50. **45 = D50**

Een aantal oplosers ging bij deze opgave in de fout door na (33) 27? te spelen. Maar dan is na (13!, 38) de winst voor wit verkeken. Zij hadden blijkbaar niet gespiekt op pagina 122!

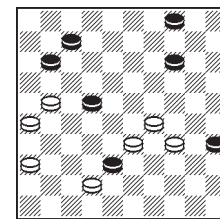
AS: Een subtiel eindspel met de fraaie damschiif 4-9-3-8, wordt netjes ingeleid. 99. **A.J. de Jong:** 34, 29, 2, 9, 44 (46) 8, 5 **D46 = D5** De door Ardjan voorgestelde standverklaring is tamelijk ludiek: 26-21 (31-36) 21-17?! (11x22?) De heer Van der Heijden vraagt zich af of de zwarte schijf 12 niet weggenomen kan worden. Er ontstaat dan een gelijke stand (9 om 9) en de oplossing is bijna identiek aan de auteursoplossing. Wit speelt i.p.v. 8 dan 11, 5+ Maar het zal Ardjan dan wel spijten dat de tussenkruip 2-8, naast een op slag staande schijf, verloren gaat. AS: Wit begint hangend aan de rekstok. Na een heftig staaltje acrobatiek roept de commentator: Hij staat!

ADvM: Turnen en damproblematiek,

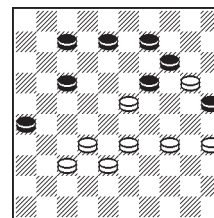
91M. z.a.z.

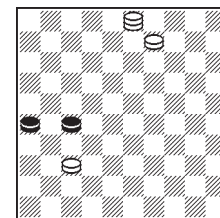
94a. D. Vuurboom

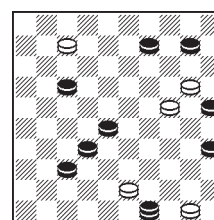
95a. B. Kramer

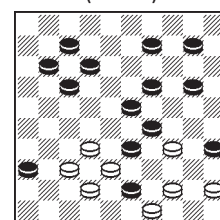
96M. (27-31)

105M. w.a.z.

106M. (29x40)

een gouden combinatie. De heer Zonderlanding moest eens weten, net als overigens de in mijn geboorteplaats (Leersum) woonachtige TV-commentator, die een echte dammersnaam bezit: Hans van Setten.

100. **F.M. Verveen, *Het Schouwvenster*** ['De Christelijke Weekillustratie voor het gezin', red. damrubriek W. Hoekstra] 11.5.1928; arr. ADvM: 30, 33, 4, 50 (31) 2, 24 (48) 40 (39A) 240, 34, 34+ **24 = 34** A. (20) 15 (37) 42, 34, 34. Schijnoplossing: 38, 382, 1, 27 (14) 21 (22) 16 en zowel (40, 27) als (150) 34 (40) is remise. AS: Een mooi zoekplaatje – de dam gaat niet naar 1 of 3, maar naar 4 – met fraai slotspel. 101. **K.W. Kruijswijk:** 14, 23, 18, 9, 4 (18, 17) 27+ **17 = 27**. Op (19) i.p.v. (18) wint wit via meerdere wegen. Bijvoorbeeld 15 (31) [0(24) is weer de oppositie] 42 (26) 33 (11, 31) 27+

AS: Een soepel werkje van de oude stempel met als enige hoogtepunt 23-18! 102. **A. Wuijtenburg:** 11, 372, 1, 32 (34A) 5 (28) 32 (40) 28 (45) 50. **45 = D50** A. (28) 6, 30 [25 wint ook] (22) 19 (15) 13 (28) 24 (32) 42 (20, 37) 47+. In deze opgave zat er een addertje onder het gras. In plaats van 32 speelde men 33?, 5 (40?Z) 28 (23) 28,+ Zwart heeft echter beter middels Z. (41/28!) en schijf 34 loopt naar dam met remise. AS: Net als de vorige laat de oplossing zich gemakkelijk raden. In het motief met twee varianten speelt de schijf op 10 plotseling een prominente rol.

103. **J. de Wit:** 7, 12, 217, 12, 493, 42, 38, 4, 2 **Timoneda 1547**

104. **J. de Wit:** 41, 29, 304, 4, 43, 44, 8, 36, 2 **Timoneda 1547** In 104 valt wat

meer te beleven dan in 103, maar eerlijk gezegd raak ik een beetje uitgekeken op de eindeloze reeks knutselwerken op het oude motief, dat zich bij aanvang reeds aandient.

105. **T. Smedinga**: 18, 31, 16x7, 45 (38) 1,19, 5 (33) 37 (39) 32 (44) 28 (49) 44, 34 w+ **35 = 34**

AS: Subtiel in dit vaardige werkje van de Friese meester is, dat wit het damhalen op 1 moet uitstellen – zie 105M – met 50-45! om op zwarts slagkeuze te kunnen anticiperen.

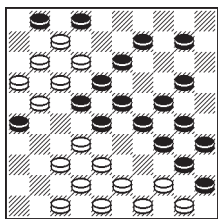
106. **J.J.T. Hauschild**: 417, 361, 439, 34, 18, 38, 40, 31, 1 (16) 49 (17) 428, 12/8/3. AS: Middels dit meesterwerk heeft de Drentse liefhebber met een ferme klaoenstoot afscheid genomen. De beginstelling met een zwarte plusschijf wint aan kracht als we beseffen dat zwart, onder bedreiging van 42-37 en 38-33, niet uit weelde tot 26-31 overging. De wijze waarop wit de slag naar 1 en de aansluitende rondslag voorbereidt – vooral de originele actie 43-39, 40-34 (zie 106M), 38x18, 49x38! – is oogstrelend.

107. **J. Viergever**: 31, 41, 439, 8, 3, 30, 43, 44, 40, 11, 5 **D46 = D5** De heer Van Mastrigt geeft aan dat deze opgave veel gelijkenis vertoont met een compositie van de hand van de heer Viergever zelf, die in *Dam Eldorado* maart 1974 is gepubliceerd. Zie diagram 107a, oplossing: 27, 372, 41, 37, 439, 8, 3, 30, 43, 44, 40, 11, 5+ Oordeelt u zelf of u dit probleem (waarin beide kleuren een schijf meer hebben), net als de heer Van Mastrigt mooier vindt. De nieuwe inleiding op 12x3 is in ieder geval flitsend!

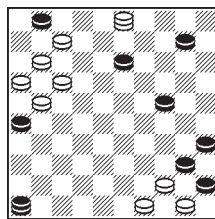
AS: Voor het oeuvre van Jaap Viergever, zowel eindspel als problematiek, heb ik groot ontzag. Eigenlijk is het jammer dat iemand met zijn geniale aanleg geen partijspeler is geworden. Een garantie voor succes was er niet geweest, tenslotte zijn ook Hermelink en Kuyken nooit wereldkampioen geworden, maar toch, je had het wel eens willen zien. Hier draait het om de fraaie situatie na 12x3, waarin eerst linksboven en dan rechtsonder ruimte voor de eindslag wordt geschapen. En ach, die paar schijven verschil, wat doen ze er toe in zo'n beginstand.

108. **J. Viergever**: 42, 21, 17, 171 (37) 44, 3, 7, 9, 45 [eerst over 32] (6) 7 (11, 40) 11 (45) 50. **45 = D50** AS: Ook hier zeuren we niet over ongelijkheid. Met feestelijke meerslagen en een vrolijke braspertij tot slot viert wit het einde van de zomer. ADvM: Er bestond reeds een probleem waarin wit ook de slag 16x9 uitvoert terwijl een witte dam 3 en een zwarte dam 40 present zijn. De aanloop en de afloop waren bij Willem Lente (DP juli 1962) echter heel anders, zie probleem

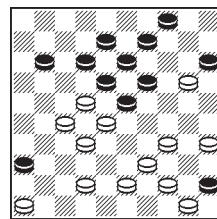
107a. J. Viergever

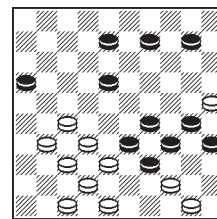
107aM. (1x12).

108a. W. Lente

113a. Max Douwes

108a: 40, 21 (49A) 41, 44, 33, 3, 16, 9, 19, 44+ A. (47) 33, 16, 3, 9, 15/20+. Diegenen die de A-variant hinderlijk vinden kunnen deze 'sluiten' door schijf 46 te verplaatsen naar veld 47.

109. **S. Zilevicius**: 18, 24, 1 (48) 42, 47. **36 = 41.D47**. AS: Dit vind ik een beetje 'motieven op laagwater zoeken'.

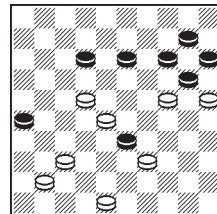
110. **R. Mackevicius**: 294, 4, 31, 43 (19) 30, 40, 40. AS: Een leuke puzzel, maar met zwart had ik als laatste zet toch 42-47 gedaan om de pret te bederven. Dan moet je maar niet in de afdeling 'bereik' gaan staan.

111. **A. Geurts**: 9, 2, 30, 2 **Timoneda 1547** Bijoplossing via 9, 3, 240, 2 en dit eindspel is eenvoudig gewonnen voor wit. (AH, AS, FT, JP, JU, LH, PvdB) AS: Voor een mooie Turkse is Geurts niet te preuts.

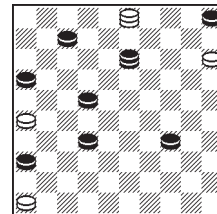
112. **A. Kaciuska**: 19, 29, 1, 18, 26. **45 = 39.46.D26**. (50) 37, 37. BO/ZV met auteursoplossing 29 (45A) 1, 19, 18, 26 (50) 37, 37+ A. (25) 1, 29, 404, 45+ (AH, AS, FT, JP, JU).

113. **L. de Rooij**: 438, 32, 42 (37) 28, 5, 39, 27 (42) 271, 37, 37 w+ **27 = 37**. AS: Tja, weer een motief bewerkt. Leen kan beter. ADvM: Het motief is bovendien niet nieuw. Maar de (volgens de database)

115a. M.H. Verlouw

116M. w.a.z.

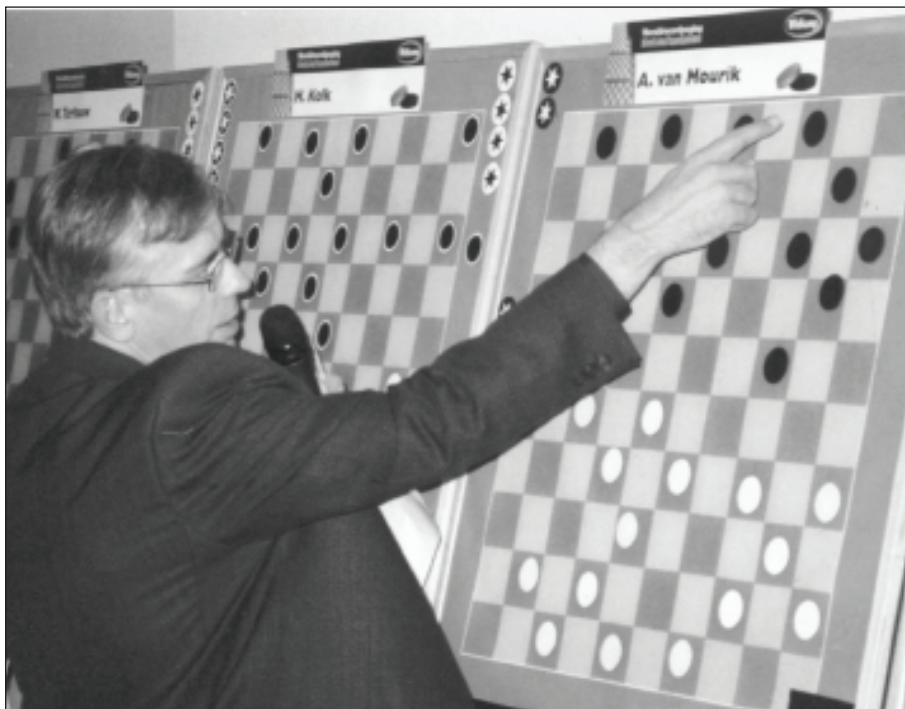

enige eerdere bewerking is wel een mindere. Zie voor wat Max Douwes deed – inclusief grove drieger – *Het Centrum* 10 april 1952, op diagram 113a: 40 (44) 28, 26, 43, 39, 5, 27 et voilà. Toch wel een leuk effect, dat wegslaan van 41 en 31, waarna de zwarte dam in een zwevende kerker zit.

114. **H.J. Simons**: 349, 427, 43, 8, 3, 7, 34, 35 w+ **25 = 35** AS: Altijd een leuk effect, die laatste slag over twee dammen. Net als in de vorige doet die ongedekte op 45 toch te veel pijn aan mijn ogen.

115. **A. Rom**: 32 (29x) 29, 21, 7, 8, 42, 1, 19 [over 39], 19 J. Metz 1931: (14) 10, 14 w+ **4 = 14**

AS: Ik heb bewondering voor het idee en de vakbekwame uitwerking. ADvM: Rom voegt een technisch geslaagde bewerking – misschien wel de meest geslaagde – toe aan het vaker benutte 10.15.20 = 19.25.

• Auke Scholma becommentarieert de partij van onze probleemredacteur tijdens de blindsimultaan van Ton Sijbrands in 2002

Nog steeds ben ik fan van de fijnzinnige 8x8 die Max Verlouw er in 1939 (*Bosche Courant* 25.11.1939) op bedacht, zie 115a: 31, 17, 19, 19 (14, 4) 14+. N.B. De eerste bewerking van de stand na de tweede 19 staat in de database twee maal vermeld, namelijk *Het Damspel* mei 1921 en mei 1931. Napluizen welk jaartal juist is hoeft niet. Jan Metz werd geboren in (mei) 1913. Zijn bewerking was weliswaar flut, maar die zal hij toch echt niet op 8-jarige leeftijd hebben ingediend!

116. **A. Rom:** 204, 23, 29, 38, 3, 261, 10, 37 (41) 31, 37 W+ **36 = 37** AS: Weer weet Rom alles op ingenieuze wijze op z'n plaats te zetten voor de eindslag. Een mooi moment aan het eind [zie diagram 116M] waar toch echt eerst 26-21 moet, vóór 15-10.

117. **S.A. Perepelkin:** 44, 23, 3, 8, 4 (13) 1, 6 (50) 40! (32A) 43, 40-44 (33) 44, 44. A. (45) 6-1, 40 (32) 43, 44, 44. Een aantal oplossers speelde i.p.v. 40! het foutieve 12? Dit resulteert direct in remise na 43!,3 = AS: Een probleem maken waarin binnen de kortste keren twee witte en twee zwarte dammen op het bord staan [117M], dat zal niet gemakkelijk gaan vanuit een partijstandje. Het werk van Perepelkin moet je rustig een paar keer naspelen. Daarna mag je van verbazing achterovervallen.

118. **M. van der Klis:** 282, 432, 21, 3, 16 (7, 24, 34) 44 (10) 440 (39) 34,2 4 enz. W+ Als wit de zet 43 achterwege laat kan zwart zich na 21 tamelijk hardnekkig verdedigen. Deze mogelijkheid werd dan ook niet aangegeven door de oplossers. Maar de heren Hlasny en Teer zagen wel iets anders: de Z-variant (alleen de hoofdvariant) 238, 40, 34, 2 (21, 23) 7 (29) 34 (24) 12 (10) 37 (15) 43 (19) 26 (39, 33) 8 (250, 39) 12 (43) 21 (49) 16 (32, 24) 44 (29) 39 (24) 32 (33, 29) 23, 28+. Z-variant aangegeven. (AH, FT) AS: Het slagidee 21! (zie diagram 118M) is niet spectaculair maar wel verrassend. Een partijspeler zal zeuren dat 21-26 van zwart erg zwak was, want ook na 1.27-22 26x37 2.42x31 staat zwart met een been in het graf. En bovendien kon zwart winnen met 17-22.

119. **A.A.M. Ottink:** 31, 272, 33, 33x24, 504, 20, 39, 7, 2 enz. W+. AS: Een prachtige slagzet met als hoogtepunt de actie 39-33! (48x30) 33x24!, waarna in diagram 119M alles op zijn plaats valt.

120. **G. Bonne** (arr.): 427, 47, 472, 33, 42, 31, 17, 11, 439, 7, 21 ,5, 29 (20, 40) 33 (45) 50. **45 = D50**

De zwarte schijf 31 staat er wat verloren bij, zo zonder rugdekking. Toch wint een directe aanval op deze schijf niet, want na 417(25,340,40) heeft zwart, volgens de computer, voldoende compensatie voor de verloren schijf. Maar na 440, 50

blijft de dreiging op schijf 31 bestaan en leidt dit b.v. na (914) 417 tot de beoogde schijfwinst voor wit en na nog de nodige zetten partijwinst. Dus toch een positionele bijoplossing. (FS, FT, JP, JU, PvdB). Een tweede mogelijkheid die de heren Teer en Van den Berg aangaven: 440, 40 (13) en nu geen 35 wegens (138, 8, 13) 35x (27!, 25) en gelijk spel, maar wel 227 of mogelijk ook 417. (FT, PvdB)

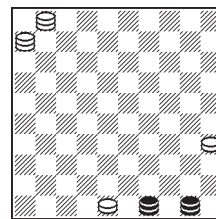
AS: Een hersenkraker voor de partijspeler, die zich er met 44-40x50 gevolgd door 41-37 gemakkelijk vanaf wil maken. Dan heeft hij wel de winst van z'n leven gemist. De vraag bij dit soort standen, alsook de vorige, is natuurlijk hoe 'partijachtig' ze nog zijn. David Douwes zou zijn twijfel hebben en een retrograde verlangen. Doe voor mij echter geen moeite.

(ADvM) Auke besloot met 'Einde Kopij', maar dit verhaal zou niet compleet zijn zonder een probleem van Bauke Meester en twee van Auke Scholma zelf. In *Het Damspel* maart 1948 kwam Meester met een verborgen 'dubbel' voor de dag: 461,28,17,39(27)482! 38,35 [nu pas!]

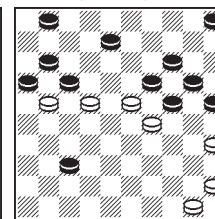
11,21,37,26+. In het 100^e nummer van *De B.E.G.B-er'* [clubblad van DC Bezint Eer Gij Begint Britsum] d.d. 1 maart 2008 – met dank aan Oege Dijkstra – verschenen (her)publicaties van bekende en minder bekende Friese problemisten. Scholma leverde acht problemen 'uit de oude doos' aan. Daarvan biedt de eerste een knipoog naar het probleem van Meester: 32,21,8,42,28,24,35, 13,1+ Nu dus wel 45x1! In de al even 'partijnatuurlijke' tweede is de stijl van Auke (één of meer klappers verbergen in een aantrekkelijke stand) wederom goed te zien: 17,340,22,34, 32,1+. Graag ontvang ik dergelijke slagzetten voor de afdeling concreet!!

De augustuserie werd niet als lastig ervaren door de oplossers. Dit valt ook terug te zien in de behaalde scores. Van de 27 deelnemers aan de ladderstand hebben er dit keer 4 geen oplossingen ingestuurd. Daarnaast stuurden 4 deelnemers 15 oplossingen in. Dit maakt dat er van de andere 19 inzenders, die trachten alle problemen op te lossen, er maar liefst 16 waren die 55 of meer punten behaalden. Voorwaar een mooie score. Aan de andere kant, met de juniserie konden slechts 6 bonuspunten worden verdiend en nu was het aantal zelfs nog lager, te weten 4 bonuspunten. Ook al was de serie niet al te lastig, toch zijn er altijd opgaven die de oplossers voor problemen stellen. Dit keer waren dat opgave 96 van Dirk de Ruiters (niet aangegeven van de auteursbedoeling met 3-21!), opgave 98 van de redacteur (waarbij men of een foutieve oplossing gaf

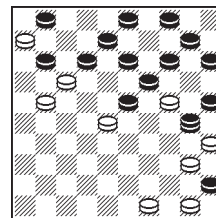
117M. w.a.z.

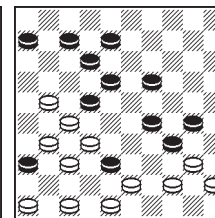
118M (16x18)

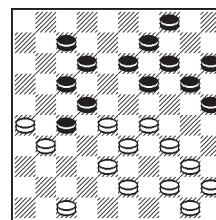
119M (11x33)

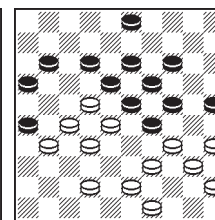
B. Meester

A.D. Scholma

A.D. Scholma

of in de fout ging in het afspel); opgave 105 van Tjipke Smedinga (geen oplossing, oplossing fout of een misser in het afspel) en opgave 117 van Sergej Perepelkin (geen of een foutieve oplossing en een blooper in het afspel).

Reacties van de oplossers bij deze serie

B. Dijkers: "De serie was lang niet zo moeilijk als de vorige. De ontknoping van opgave 103 (De Wit) was toch wat moeilijker te vinden. Echte favorieten heb ik eigenlijk niet."

C. Draijer: "Een mooie afwisselende serie. Als mooiste voor Attentie kies ik opgave 106 van Hauschild (+). Zo goed als blind en dan toch zo'n mooi probleem componeren. Een hele prestatie. Voor Bereik kies ik de laatste 3 composities. Opgaven 115 en 116 van Alexander Rom en opgave 117 van Sergej Perepelkin. Bij Concreet vond ik opgave 120 van Bonne de mooiste." D. van der Sluis: "'t was weer de moeite(!) waard! Zowel bij de kleintjes als de groten zijn prachtige vraagstukken. Bijzonder zijn m.i. de oplossingen van de nrs. 103 en 104 (beide van Jaap de Wit). Ondanks de 2 schijven meer bij nr. 108 (J. Viergever): wat een afwikkeling. Verder de nrs. 94, 99 en 107 (respectievelijk van Kuijper, A.J. de Jong en Viergever) zijn wat stand en oplossing betreft inhoudrijk." L. van der Meij: "Knap hoor, problemen met een bord vol schijven maken die dan weer uitkomen op een slotstand die dan weer precies klopt! Ook knap hoe De Wit (nrs. 103 en 104) steeds weer op Timoneda 1547 uitkomt." J. Plat: "Een mooie serie met voor elk wat wils."

Ladderstand bijgewerkt t/m aug. 2014

K. Kuiper		479 + 52 = 531
J. Plat	JP	460 + 63 = 523
C. Draijer		438 + 57 = 495
A. Pruijs		445 + 45 = 490
J. Uijterlinde	JU	428 + 58 = 486
J. Bulstra		465 + 0 = 465
G. van Os		362 + 57 = 419
F. Schermer	FS	352 + 60 = 412
R. Winkel		303 + 57 = 360
D. v.d. Sluis		254 + 55 = 309
G. van Maastricht **		188 + 120 = 308
B. Dijkers		240 + 58 = 298
G. Post		292 + 0 = 292
L. van der Meij		186 + 58 = 244
L. Haan	LH	173 + 57 = 230
W. Krikke		168 + 39 = 207
H. Bruijnis		155 + 51 = 206
F. Teer	FT	135 + 64 = 199
A. Spijckstra	AS	119 + 62 = 181
A. Hlasny	AH	63 + 64 = 127
T. van Bokhoven		108 + 0 = 108
J. Kroeze		32 + 33 = 65
P. v.d. Berg	PvdB	0 + 62 = 62
H. v.d. Heijden *		0 + 58 = 58
S. Betten		55 + 0 = 55
H. Kruizinga		45 + 10 = 55
D. v.d. Stelt		0 + 45 = 45

* De heer H. (Henk) van der Heijden is nieuw in de ladder. Bij deze van harte welkom en succes met het beklimmen ervan!

** De 120 punten behaald door Gerrit van Maastricht zijn opgebouwd uit 60 punten voor de juniserie en 60 punten voor de augustusserie.

De ladderstand na augustus 2014

Bovenaan de ladder zien we **K. Kuiper** uit Hoogeveen en **J. Plat** uit Volendam. Beide trouwe ladderders ontvangen de felicitaties en kunnen een prijs tegemoet zien. Succes met de nieuwe klim!

Op basis van bovenstaande reacties zijn de twee opgaven van Jaap de Wit als favoriet van de oplossers uit de bus gekomen.

Opmerking ADvM bij nr.98

Hoe kon ik weten dat de oplossing van dit probleem al in hetzelfde nummer van DP (p.122) zou worden afgedrukt? In context met de nummers 97 en 100 (zie tekst) was het probleem al in de probleemrubriek geplaatst en opgestuurd naar de eindredacteur. Pas daarna werd ik door Jasper Lemmen gevraagd twee

problemen voor de oploswedstrijd van het Heerhugowaard Open 2014 beschikbaar te stellen.

Nadat twee inzendingen waren afgevalen wegens falen/b.o. besloot ik deze fraaie 9x9 in te dienen, ondanks dat deze in DP augustus zou verschijnen. Ik had er geen moment bij stil gestaan dat de 9x9 al vóór verschijnen van DP augustus zódanig in de schijnwerpers zou komen te staan – onder andere 2(!) keer in *Hoofdlijn* – dat de publicatie in DP mosterd tijdens de maaltijd was. Een wijze kopijes!

Dijkstraatjes en een Stoepje

D1. Omdat er geen sprake is van een echte forcing gun ik de beginzet aan zwart. Deze meent dat de tijd rijp is om de druk tegen schijf 24 te ontlasten. Een leerzaam en ongebruikelijk verloop is dan: (24-30) 34-29 laat zomaar een doorbraak toe. (30-35) 40-34 (35-40) 48-42! (40-44)? Wat kan hier mis mee zijn? 45-40 (44x35) 38-33 (21-26). Andere voortzettingen lijken te verliezen. Wit slaat nu verrassend toe met 21, 22, 30, 7, 41, 32, 2 [Max Douwes 1942] (31, 37) 38 (42) 29 (41) 36.

D2. Hier een minder gangbare stand, omdat zwart ooit (13-19) heeft gespeeld en het noodzakelijke (14-19) blokkeert. Wit opent uiteraard met 38-32. De positioneel minder onderlegde lezer moet nu van mij aannemen dat zwart alleen nog gevaar kan stichten met (22-28) 33x22 (21-27) 22x31 (36x38) en de duidelijk geforceerde afloop is 37-31 (16-21) [(19-24) 34-30!] 45-40 (21-26) [(19-24) 31-26] 42! 35, 13, 9, 4 met warempel een fraai motief van Derk Vuurboom (1953), dat wint in twee variantjes.

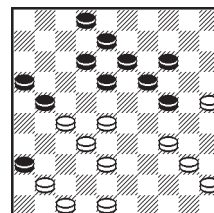
D3. Enkele van de volgende forcings van Oege Dijkstra zijn al gepubliceerd in Het Friesch Dagblad. Ze verdienen beslist een groter verspreidingsgebied. Deze is gloednieuw: 38-33 Z (17-22) 38 Y 349, 18, 21, 34, 4 (28) 17 (32) [(8) 10 (32) 37 (41) 14] 12 (8, 37, 42) 41! 48. Z 393? 15 (14) 372 (17-22-28) 35 (18). Y 21 (19-24-29, 27, 48). Het lijkt zo eenvoudig, maar alles past keurig in elkaar. Deze kunst is aan weinigen gegeven. Ook Herman van Meggelen slaagde er in 1960 in dezelfde slotstand te bewerken.

D4. 33-29 (12-18) [om op 39-34 met (20-25) de verdediging op orde te brengen.] 31-27! 36x27 (17-21) [op (17-22) volgt een identiek verloop. Op (20-25) wint 29-24 (18-23) 27-22 (28-32) 22-18

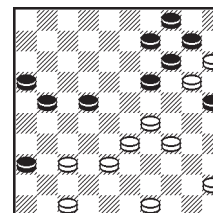
gemakkelijk.] 29-24 (29) 39-33 (39) 49-43, 43x12 (17, 27) 48-42. Zelfs zo'n elementair slotstandje weet Oege op excellente wijze te bewerken.

D5. Verleidelijk is 33-29 met dreiging. Maar zwart verdedigt zich dan met (8-13) 31-27 (13-19! gedwongen 18-23, 7-11, 1x23). Dus opent wit met 31-27 en dwingt tot (30-34-39) 22, 24 (13) 32! (12) 11! (6) 20, 15 (19) 10 (24) 5 (29) 5-28 (21) 39 (18) 48! We merken op dat rechtsback

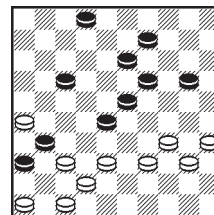
1. F. Hermelink

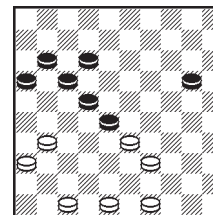
2. F. Hermelink

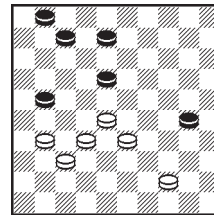
3. O. Dijkstra

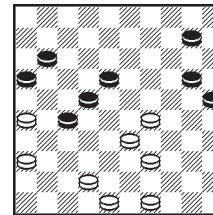
4. O. Dijkstra

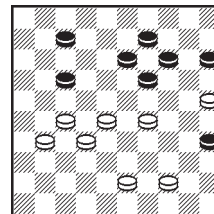
5. O. Dijkstra

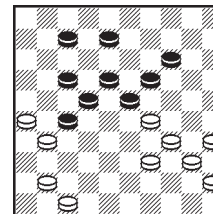
6. O. Dijkstra

7. O. Dijkstra

8. O. Dijkstra

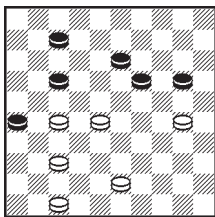
44 een formidabele spurt heeft ingezet van de ene achterlijn naar de andere. (33) [op (22) 42; op (26) 39] 28, 26 (217) 37 (31, 28) 3. Zowel inleiding als eindspel overtuigen en zijn van grote klasse.. Alleen vraag ik mij stiekem af, of er nog een oplosser te vinden is die dit zonder hulpmiddelen weet te doorgronden.

D6. 26-21 (27-31, 22x31) 38, 23, 4 (36, 27) 32! 34 V.Bulat 1993. (17) 483. Een waardige bewerking van een slinks motiefje.

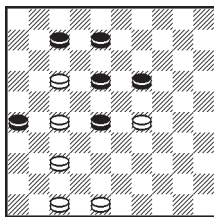
D7. 27-22 (35-40) [op (7-11) wint 29-23 positioneel] 2 (36) 283, 5 (32) 41! Oege varieert op zijn vroeger gedane vondst.

D8. 29-24! [Na 41-36 (14-20) heeft zwart voldoende compensatie voor zijn schijfachterstand] (19x30) 35x24, 26-21, 24-19 (7-12x21) 42, 33, 3 (27) 20 (32) 47 J.Burggraaff 1944 (31) 36 (317) 47 (41, 38) 22 (42) 34 (48) 39. Vanuit een onevenwichtige aanvangsstand zoekt wit een gemeen brilletteje op, om me een valse grijns de winst op te strijken.

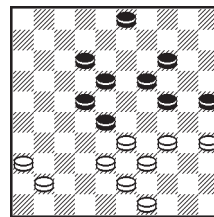
9. O. Dijkstra

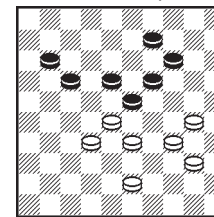
10. O. Dijkstra

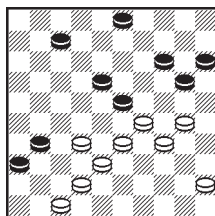
11. M. Sabater

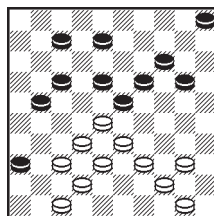
12. A. v.d. Stoep

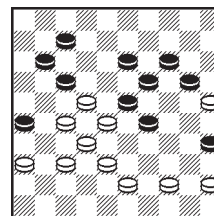
13.

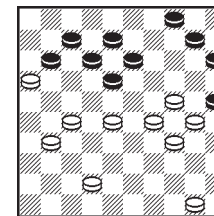
14.

15.

16.

Ter oplossing

De eerste vier diagrammen zijn ook geschikt voor oplossers die weinig kaas hebben gegeten van abstract positiespel. De laatste vier zijn wat lastiger, hoewel ik mij beperk tot slechts één inleidende dwangzet. Omdat ik gebruik heb gemaakt van ondermans werk, laat ik de auteursnaam voorlopig achterwege.

Overigens, acht gevend op anderms gedrag (bestudeer Turbodatabase, nee ik noem geen namen) zou ik mijn naam zonder bezwaar boven de diagrammen mogen zetten.

Dit terzijde, want het gaat tenslotte om het oplosplezier.

Frans Hermelink

Ex(it) Guerra

Leen de Rooij

Het is niet de eerste keer dat het motief 1.6.25/ D2 een andere naam krijgt. Ooit was ik daar erg rouwig om. Toen eind vijftiger jaren van de vorige eeuw bekend werd dat het motief niet van de Fransman Alix, maar van de Spanjaard Canalejas zou zijn, maakte ik als jongeling een rijmpje dat door Jan Scheijen in zijn damrubriek in De Zuid-Limburger werd geplaatst. Het begin aldus: "Mag Alix niet meer Alix heten? Ach nee, ik wil er niet van weten". En als mijn geheugen me niet in de steek laat, eindigde mijn elegie met: "Laat Alix' naam toch voortbestaan, laat hem toch niet verloren gaan. Houd Alix' naam op ieders lip, want Alix dat is een begrip." Bij de huidige naamsverandering (Timoneda) hoeft u geen rijmelarij meer van mij te verwachten. Tegen de heersende tendens in, ben ik in de loop der jaren progressiever en linkser geworden. Deze keer dus geen treurliederen, maar een vreemd gevoel geeft het wel. Ik heb me vele jaren bezig gehouden met het verzamelen van alle standen die op het beroemde motief zijn gemaakt (Canalejas was inmiddels Guerra geworden) en nu kan ik weer een andere naam boven mijn verzameling van bijna 9000 problemen zetten.

Terecht?

Op de naamsverandering valt wel iets

• Ankara: de moderne hoofdstad van Turkije

af te dingen. Tijdens mijn huidige studie leerde ik dat er in de wetenschap twee uitgangspunten voor onderzoek zijn: empirie en ratio. Empirische wetenschapsbeoefening zegt: laat maar eens zien. Een rationalistische opvatting zegt: denk maar eens na. Een empirist zou kunnen zeggen: kom eerst maar eens met die bron uit 1547 op de proppen. U kunt wel zeggen dat er een boek is geweest, waarin dit motief heeft gestaan: een bron die klakkeloos door anderen zonder bronvermelding is overgenomen, maar zolang dat boek niet gevonden is en bovendien niet duidelijk is of het motief erin gestaan heeft, is het bewijs niet rond. Eerst zien en dan geloven. Een rationalist beluistert en beoordeelt de argumenten en geeft vervolgens een weloverwogen oordeel. Na

alles te hebben beluisterd, zegt hij: er zijn overtuigende redenen om aan te nemen dat de aangevoerde argumenten juist zijn. Op grond daarvan wordt Timoneda voortaan als auteur beschouwd. En hij voegt eraan toe: tot het tegendeel zal blijken. In De Problemist volgt men (mijns inziens terecht) de rationalistische redenering. Voortaan spreken we over het Timoneda-motief. Een kleine complicatie is, dat er al een ander Timoneda-motief bestaat, de eindstand: (D 46/ 37,41).

Een artistiek afscheid

Toen ik hoorde van de naamsverandering, besloot ik om het motief voortaan met rust te laten. Inmiddels heb ik bijna 1500 problemen op deze eindstand gemaakt, veel nieuws is er niet te ontdekken, her-

haardelijk krijg ik standen op het bord, die ik jaren geleden al gemaakt blijkt te hebben.

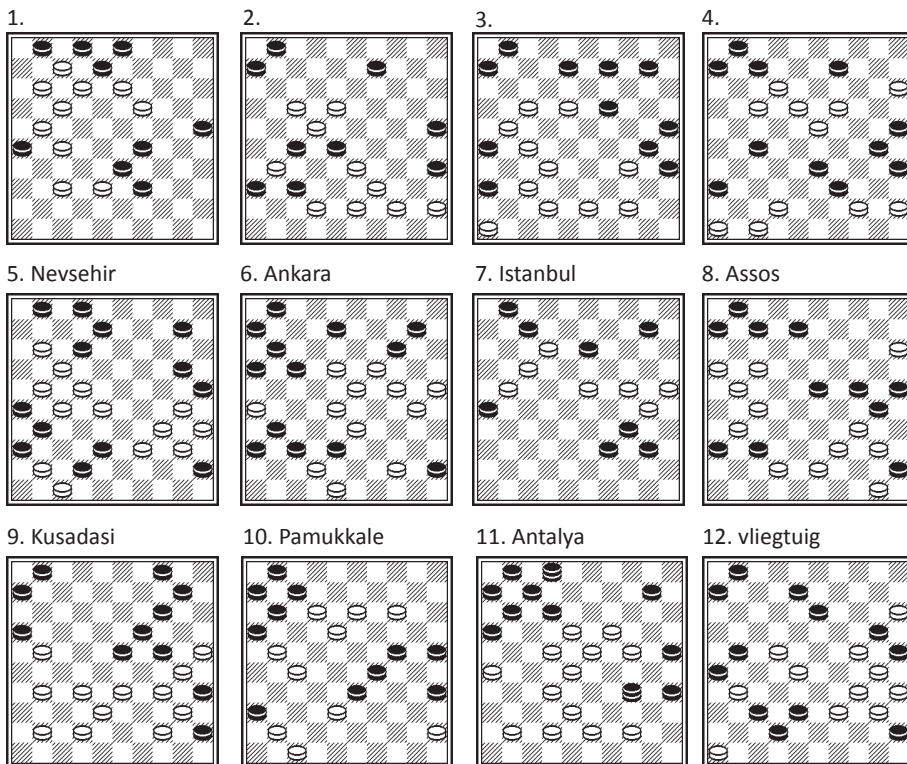
Toch wilde ik nog een keer een wandeling langs de velden maken. Ik besloot een serie problemen te maken, waarin de eindstand bereikt werd vanaf punten die minstens twee velden van de rand lagen, dus vanaf de velden 12, 13, 14, 17, 18, 19, 22, 23, 24, 27, 28, 29, 32, 33, 34, 37, 38 en 39. Bovendien legde ik mezelf de beperking op, dat er bij de eindslag minstens drie stukken moesten worden geslagen. Achteraf bleek dat een behoorlijke handicap te zijn, die me veel extra tijd kostte. Nadat ik thuis al een paar bewerkingen had gemaakt, besloot ik het thema mee te nemen op mijn vakantie naar Turkije. Mochten er achteraf problemen bij zijn die al door anderen waren gemaakt, of die bijoplosbaar bleken te zijn, dan zou ik ze niet vervangen, want je kunt wel aan de gang blijven. Voorgangers waren er inderdaad: Jaap de Wit, Derk Vuurboom, Ardjan de Jong en ikzelf bleken me in vier gevallen voor te zijn geweest.

Oplossingen

1. Het eerste probleem stond binnen vijf minuten op het bord. De zet 3-12 is aardig als schijf 2 op slag staat: 9, 28, 3, 12, 2. Bijna een eenzetter, maar met leuke effecten.
2. Omdat een eindslag vanaf 13 gemakkelijk te realiseren is, besloot ik dat er een extra dambeweging toegevoegd moest worden. Voor we naar 13 reizen, komt er eerst een uitstapje naar veld 27: 34, 13, 4, 27, 40, 13, 2. Dat is niet alledaags.
3. Een eindslag vanaf 14 is ook niet moeilijk te verwezenlijken, maar met een plakker wordt het toch wel aardig: 40, 22, 172, 5, 41, 14, 2. Ik was liever begonnen met de inleiding 44-39 (33x44) 49x40, maar dan is het probleem b.o.
4. Ik had graag de zegetocht van schijf 15 naar 4 beter afgedekt, maar het slagsysteem met twee zwarte dammen, waarvan er een de ongebruikelijke weg via veld 4 volgt, vond ik tamelijk speciaal: 10, 38, 38, 41, 14, 3, 40, 17, 2.

Tocht door Turkije

- Van 2 t/m 16 september maakten mijn vrouw en ik een groepsreis door Turkije. Daarvan maak ik geen uitgebreid verslag. Wie iets van mijn vakantiebelevissen wil weten, kan (o.a.) op de site van Damvereniging VBI (dvvbi.nl) een verslag lezen van mijn kampeervakantie in het oosten van Duitsland, in de voetsporen van Bach. Van Turkije laat ik alleen twee plaatjes zien die in dit verhaal passen.
5. Het was lastig om de slag 31x33 los op het bord te krijgen. Ten koste van een geforceerde aanvangsstand lukte dat: 33, 38, 23, 13, 24, 4, 8, 22, 2.
  6. Turkije is een modern land, zeker wan-

- neer het wordt vergeleken met de situatie van 22 jaar geleden, toen we ook het land bezochten. Het meest opvallend is de vooruitgang te zien in de hoofdstad Ankara. De stad kan zich meten met alle hoofdsteden van Europa. Bij deze moderne stad past een modern probleem. 40, 43, 37, 31, 22, 21, 5, 23, 2.
7. De prachtige stad Istanbul verdiende een beter probleem dan het pretentieuze kleintje dat u op diagram 7 vindt. Een andere poging bleef echter steken in een onvermijdbare bijoplossing. Wel zien we bij de aftrap een grappige meerslag: 11, 5, 28, 2.
  8. Een eindslag vanaf veld 29 is bijna onmogelijk. Het eindresultaat is derhalve niet onverdienlijk, al zijn er twee minpunten: schijf 15 heeft een vrije doorloop naar dam en ik zie geen andere standverklaring dan de voorafgaande zetten: 38-33 (19-24) 33x22 (32-37) 22-18 (12x23). Oplossing: 33, 10, 4, 161, 22Y, 15, 44, 29, 2. Y. Niet 44, want na 22 moet wit vijf stukken slaan.
  9. Na de meerslag bij de eerste zet kruipt de witte schijf 25 op haast criminele wijze via 20 naar 9. Daarna is de weg naar 5 en uiteindelijk naar 32 vrij. 328, 20, 9, 5, 40, 32, 2.
  10. Pamukkale was met Istanbul, Cappa-

docië en Efeze het hoogtepunt van onze reis. De hoog oprijzende witte kalkformaties vroegen om een probleem met een vergelijkbare witte formatie: 10, 38, 5, 22, 34, 450, 12, 2. Het behoeft geen betoog dat het erg moeilijk is om een eindslag vanaf 34 te realiseren. De omhaal 27-22 helpt daarbij een handje. Voor de derde keer zien we echter een witte schijf die een vrije doortocht heeft naar de damlijn.

11. Als het niet goedschiks kan, dan maar kwaadschiks. Een eindslag vanaf 37 was zo lastig, dat ik mijn toevlucht heb gezocht in het gebruik van zwarte dammen: 14, 5, 17, 48, 21, 37, 2. Er wordt zelfs nog een extra tussenlanding op veld 37 gemaakt. Doe ik dat niet, dan krijgt wit veldkeusvrijheid.
12. Een eindslag over minstens drie stukken vanaf veld 39: dat was de moeilijkste opdracht van allemaal. Pas op weg naar huis lukte het om een bewerking op het bord te krijgen: 10, 23, 5, 30, 41, 239, 39, 18, 2.

Mijn leermeester Jan Scheijen beweerde altijd: vrijwel alles is te bewerken. Dat mag waar zijn, maar een problemist moet zich altijd ook de vraag stellen of het nodig is om alles te bewerken. Probleem 12 verdient geen schoonheidsprijs, dus ik heb de neiging om de laatste vraag ontkennend te beantwoorden.

John Hauschild (1925-2014)

Arne van Mourik

Een dambordmotief siert de rouwkaart. Johann Jacob Theodor Hauschild overleed op 30 mei 2014, 89 jaar oud. Vooral dankzij zijn beide dochters, op wier verzoek ik tijdens de uitvaartceremonie over hun dammende vader sprak, is er nu een uitvoerig geschreven portret van een Gronings Drentse problemist die in de luwte componeerde, of toch niet?

John (roepnaam Sjon) werd de zesde maart 1925 geboren te Delfzijl. Zijn grootvader, een Pruisisch zeeman die in Delfzijl een schat vond en besloot bij haar te blijven, had als tiener gevochten in de Pruisisch-Franse oorlog (1870-1871). Ruim veertig jaar later was Nederland neutraal, maar aan de volgende oorlog zou het nieuwe vaderland niet ontkomen. De oude oorlogsveteraan was zo verstandig zich alsnog, samen met zijn zoon, te laten naturaliseren en daardoor werd ook de kleinzoon niet opgeroepen voor de Wehrmacht.

De jongvolwassene ontglipte zelfs aan de arbeidsinzet. Het had echter niet veel gescheeld of we hadden überhaupt nooit van John Hauschild gehoord: zijn ouders brachten hem direct na de geboorte per koets naar het academisch ziekenhuis in Groningen. Het kindje leek niet erg levensvatbaar en bleef, ook toen dat wel zo bleek te zijn, zijn hele leven lang een schriële gestalte.

Vader, machinist bij de Nederlandse Spoorwegen, werd overgeplaatst naar Zwolle en daar bezocht John een 'Fröbelschool' en de lagere school. De crisisjaren brachten het kleine gezin – er kwam geen broertje of zusje bij – terug naar Groningen, ditmaal naar de stad. John doorliep er de MULO en de Rijkskweekschool, in een klas met twintig meisjes en acht jongens. De meeste jongens kozen een ander vak omdat er weinig werk was in het onderwijs. In 1946 was het diploma op zak, zij het zonder examen te hebben gedaan voor lichamelijke opvoeding, want John brak vlak voor het

examen zijn been. Dat been hinderde hem ook nog toen hij onverwacht in militaire dienst moest, om de infanterie te dienen in Nederlands Indië. Maar eenmaal aan de ommezijde van de aardbol had hij er juist profijt van: zijn taak werd kamparts helpen met diens administratie. Diezelfde arts ontdekte dat Hauschild's rechterbeen anderhalf centimeter korter was dan het linker en hij stuurde zijn hulpje voor herkeuring terug naar huis. In Utrecht werd John (na een overnachting bij de militaire zusters) afgekeurd. Dankzij anderhalve centimeter kon John op zoek naar een baan, maar het duurde nog even voor hij voor de klas stond. Pas in de zomer van 1950 keerde het tij in het onderwijs, vooral dankzij de naoorlogse geboortegolf. Per 1 januari 1951 was John Hauschild (inmiddels in het bezit van de hoofdkte, inclusief l.o.) eindelijk onderwijzer. In het Drentse Dalen.

Drenthe

Terwijl het westen des lands geteisterd werd door een ramp zonder weerga ontmoette John zijn vrouw Mien, dochter van

boer Boesjes. Nagenoeg een jaar later betrok het kersverse paar de 'hoofdenwoning' naast de kleine dorpschool van Dalerend. Ze bleven echter niet lang in Mien's arme geboortestreek. Via Westerborg, waar oudste dochter Gea (1960) hun leven verrijkte, kwamen de Hauschilds in Hoogeveen terecht, het eindpunt. Vader ging er in oktober 1961 werken aan de Technische School. John was ongelovig, overtuigd atheïst zelfs, en hij vond het prettig op de nieuwe school een "neutraal klimaat" te treffen waarin het pluimage, leraren en leerlingen, eigenzinnig was. In 1962 maakte Henny het gezin compleet en een paar jaar later kon er een woning worden gekocht aan de Veenluydenstraat 52 – een pracht van een streeknaam in het "Dronkendorp", die niet onderdeel voor de vorige: de Duizendschoonstraat. Ze bleven er precies een kwart eeuw. Voor de deur stond de grijze Lelijke Eend waar John verzot op was; geen enkel ander type kon de Eend ("waar alles uit kon") doen vergeten. Binnen had John zelf een tafeltennistafel gemaakt.

Een mooie tafel, die klaar af één officiële centimeter te kort was, aan beide kanten. Een extra brede rand bood de oplossing, want John hield van precisie.

Het gezin had al vroeg een televisie. Aanloop verzekerd: de hele buurt zat bij hen voetbal te kijken. (De gastheer liep tot afgrijzen van de rest voortdurend door het beeld, hij had niets met voetbal.) John was van huis uit niet gewend aan gezelligheid. Hij leerde die pas kennen tijdens de weekeinden op de boerderij in Dalen, bij de ouders van Mien en haar broer en diens gezin. John de onderwijsman werd op zijn eigen wijze een familieman: bij menig bezoek haalde hij ineens met een zwierige beweging een boekje of krantenartikel uit de binnenzak van zijn jasje. "Heb je dit al gelezen?" hield hij dan een neef of nichtje voor, en voor zijn eigen dochters had hij ook altijd wel iets; een folder of krantenartikel, een woordspelletje. Voor een ieder die ergens interesse voor liet blijken leek hij mee te denken en informatie te vergaren. Kennis tot zich nemen deed hij veel en graag en hij gaf die vergaarde kennis ook even graag weer door. Hij nam geen blad voor de mond: zijn gruwel voor sleurhutten en kamperen moest ook gedeeld worden. En hij hield van een zeker avontuur. Toen in 1989 de nieuwe gevangenis De Grittenborgh in Hoogeveen werd opgeleverd (die overigens eind 2013 leeg werd bezuinigd en waarin inmiddels

• John Hauschild met beide dochters voor de Eend (jaren zestig)

asielzoekers uit Irak en Syrië onderdak hebben gevonden) moest die eerst door vrijwilligers op bruikbaarheid worden getest. Driemaal raden wie er zich meteen aanmeldde om drie dagen opgesloten te gaan zitten! Maar de vrijheid zocht hij net zo goed: de reis die hij op hoge leeftijd ondernam, opnieuw naar het verre oosten, nu samen met dochter Henny en zijn twee beste vrienden, was een bonus voor iemand met een niet te stillen honger naar kennis van landen en geschiedenissen.

Taal en spel

Opvallend veel problemisten – ik vermoed althans een bovengemiddeld aantal – beleven plezier aan het spelen met taal en cijfers. Ook John Hauschild was er zo een, wat alleen al blijkt uit zijn vakken: Duits en wiskunde. Hij zong graag een liedje: “*Ich wollt ich wär ein Huhn, dann hätte ich nichts zu tun*”. Pas na zijn dood ontdekten de dochters op Internet (Youtube) dat dit “echt bestond” en vóóroorlogs is; zij hadden altijd gedacht dat pa het zelf had bedacht. Het sluitstuk van de uitvaart was een medley: Duits-, Nederlands-, en Franstalige muziek. Met zijn neefje Albert speelde John *Schach dem Meister*, want voor dammen was het krachtsverschil te groot. Dammen deed hij thuis vrijwel altijd alleen, en ook buitenshuis trouwens want aan winkelen had John een broertje dood. Als zijn dochters nieuwe kleren nodig hadden zat hij zelf ergens in een hoekje te componeren, tussen het aanschouwen van de nieuwe outfits door. Hilariteit alom natuurlijk toen Henny een keer voor hem stond met een jurkje in zijn lievelingskleur en ... een dambordpatroon. Gea verraste hem op bijzondere wijze: voor zijn damplakboeken borduurde zij prachtige kaften. John was er zielsgelukkig mee, en terecht want welke dammer kan hem dit nazeggen?! Toen de dochters gevlogen waren gingen John en Mien

kleiner wonen, in ‘De Zaaier’ (Monterra). De laatste paar jaar hadden zij het gemak van een inleuning in het Jannes van der Sleedenhuis, kortweg ‘Jannes’ genoemd. John richtte nog een damclubje op in het buurtcafé en in Jannes trof hij in Willie de Haan nota bene nog een damvriendin met wie hij ook goed kon praten. Mien was inmiddels dementerend, John zeer slechtziend: ‘zij was zijn zicht, hij haar geheugen’. Op 16 februari 2014 vierde het echtpaar het diamanten huwelijks. John had zijn zestig jaar oude trouwpak aangetrokken en genoot met volle teugen, van gebak. Zijn gezondheid was broos; bij een val halverwege mei brak hij een heup en in het ziekenhuis kwam daar een nare infectie overheen. Op 30 mei is John Hauschild vrij plotseling overleden. Op de middag van zijn uitvaart, 4 juni in Assen (Boskamp) werd ook de korte door hem zelf samengestelde autobiografie voorgelezen. De problemist had graag zelf de regie in handen.

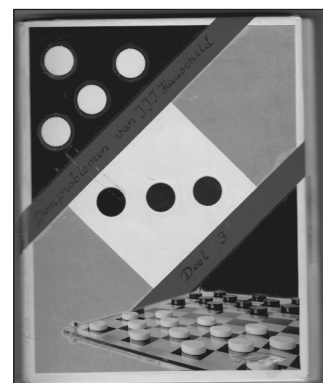
Het damspel: eerste periode

John leerde het damspel kennen dankzij een kennis van zijn ouders. Hij was toen elf jaar oud en die kennis was langdurig ziek, kon wel wat afleiding gebruiken. John werd vrijwel meteen daarna gegrepen door de damproblemen in de krant – allereerst die in de damrubriek van de *Eemsbode*, onder redactie van J. Scheeres en P.H. van der Meer. Hij nam meteen de schaar ter hand om de problemen uit te knippen en in te plakken. Vanaf zijn twaalfde jaar bewaarde hij vrijwel alles waar zijn eigen naam aan verbonden was. De *Eemsbode* van 2 september 1938 verzorgde het debuut, zie diagram 1: 22, 21, 41, 31, 24, 40, 39, 1+. Twee dambewegingen, lang niet gek voor een debutant! In het *Nieuwsblad van het Noorden* (oktober 1938 – februari 1941) plaatste B. Kamphuis werk van de jonge problemist en in

de zomer van 1940, John was toen 15 jaar, verstuurde de Groninger damproblemen van Kamerlingh Onneslaan 2a naar Van Speijckstraat 55 (beletage) Amsterdam, jawel, huize R.C. Keller. (Mogelijk komt de correspondentie tussen de twee nog eens afzonderlijk ter sprake.) Keller was ook niet te beroerd enkele stukjes te plaatsen, in *De Humorist*. Op diagram 2 (26.9.1940) staat er een: 493, 371, 31, 2, 1 (49) 34, 40 (38) 43, 44, 44. Het motief is nadien graag door anderen bewerkt; de technisch beste uitvoering kwam al in 1942 (*HDG Vooruit*, februari) van Kees van de Kuilen. Die was overigens ook pas 18 toen hij probleem 3 uit de hoge hoed toverde: 450! 27, 27, 28, 383, 25, 3, 1 enz. Voor vele problemisten ligt de uitdaging in het componeren van een optimaal verborgen combinatie naar dam. Zowel het jeugdwerk als de latere productie van Hauschild bedient zich van een ander uitgangspunt: een verrassend of op z'n minst opmerkelijk moment in de ontleding, een merkwaardige meerslag, een buiteling.

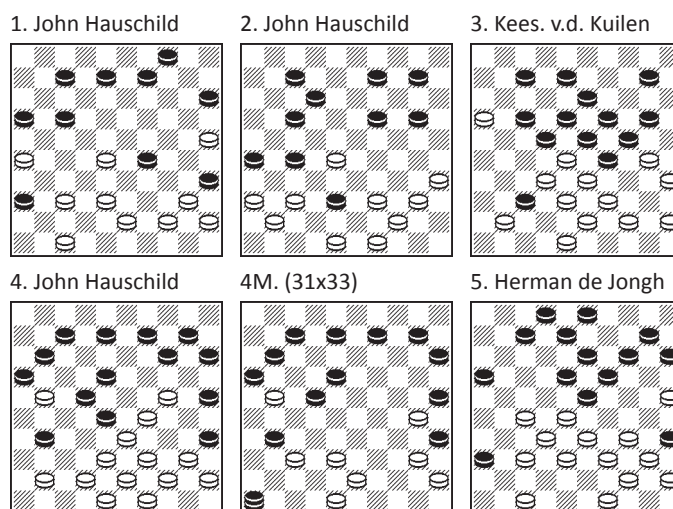
Het damspel: tweede periode

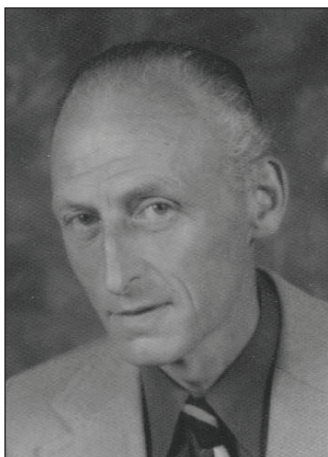
Na onderbreking van zijn dampseluitingen, door de oorlog, ging John nog even door. In 1946 en 1947 publiceerde hij in het *Groninger Dagblad* – gemakshalve reken ik dit even tot zijn eerste periode. Maar toen kwam er een eind aan:

• John Hauschild verzamelde zijn problemen in plakboeken met zeer creatieve omslagen, vaak geborduurd door zijn dochter Gea

een kwart eeuw lang zag hij nauwelijks een dambord. Voor het verstrijken van 1972 laaide het damvuur plotseling weer op en ditmaal voorgoed. Onder andere het *Nieuwsblad van het Noorden* (red. Schurer), de *Twentsche Courant* (red. Bloemsma), de *Hoogeveensche Courant* (Los, later Peter Boonstra), *Het Parool* (De Schaap) en *Elseviers Weekblad* (ook De Schaap, later Clerc) publiceerden zijn werk. Opmerkelijk is de afsluiting van de opsomming die hij afstond, op verzoek van Philip de Schaap, die voor zijn archief in de Universiteitsbibliotheek van Amsterdam gegevens vastlegde over problemisten. Hauschild (1987): “In 1982 en 1983 enkele problemen in het onregelmatig en slecht verzorgde blad *De Problemist*”. Later is dat gelukkig nog goed gekomen. De afgelopen jaren had ik een aangenaam contact

met John en hij prees ons tijdschrift, nu wel. Ook voor het partijspel ging hij zich in de jaren zeventig meer interesseren; bij de Hooogeveense Damclub kreeg men er in 1974 een trouw lid bij en Hauschild werd kortstondig voorzitter (10.1977-1981) en langdurig secretaris (1987-2002) van de club. Tot 1974 aan toe was John pas één jaar (1946) lid geweest van een club: De Goede Zet in Groningen.

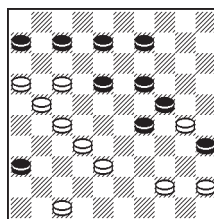
Suiker Concours 1976

Terwijl ik net in de luiers lag behaalde John Hauschild zijn grootste damsucces: een tweede plaats (en fl. 150) in de vierde door de Suiker Stichting uitgeschreven problemistenwedstrijd. Zonder het te weten liet de jury, bestaande uit Keller(!), Holstvoogd en Hermelink, een nek aan nek-race plaatsvinden tussen Hauschild en Herman de Jongh, de uiteindelijke winnaar. De winnende inzending, uit een aantal van 110 inzendingen namens 69 inzenders (waarvan 24 buiten Nederland), scoorde 25.1 punten. Nummer twee viste met 25.0 net achter het net. Op een gedeelde derde en vierde plaats eindigden Jos Stokkel en Martin van Dijk met 24.8.

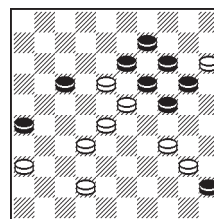
Hauschild boekte zijn succes met het fraaie meerslagprobleem op diagram 4: 19, 30, 44, 37, 39, 6, 1, 5 (20) 40 (24) 34+. Deed de extra oppositie hem naast de hoofdprijs grijpen? De vijf 2:1-meerslagen – net geen

gedeeld record – dankzij welke wit naar de overkant spurt, doen het erg goed. De heren damredacteurs in het noorden des lands staken van alle kanten bemoedigende woorden toe. Roel Bergsma (*Leeuwarder Courant*) was nogal stellig: “Smaken verschillen, maar wat ons betreft had dit werkstuk ruim boven nummer 1 mogen uitkomen.” Bob Nuys (*Emmer Courant*) was van mening dat de eerste Nederlandse winnaar – na drie buitenlandse winnaars was het ditmaal een overtuigend binnenlands succes – uit Drenthe had moeten komen. Maar waarom had De Jongh dan toch aan het langste eind getrokken? In diagram 5 wint wit met de tweetrap 30, 272, 21, 18, 20, 41, 13, 32, 43, 5, 1+. Het juryrapport geeft duidelijkheid. Keller vond de ‘klassieker’ van De Jongh een zeer vindingrijke constructie. Hermelink zag boeiend rollenspel van de schijven 40 en 45. Holstvoogd was behoudender, hij prees de knappe samenvoeging van bekende thema’s, maar vond de afwikkeling nogal doorzichtig. Over de inzending van Hauschild waren de drie eigenlijk niet minder enthousiast. Keller was onder de indruk van de voortdurend hangende schijven (zie moment 4M), Hermelink vond het een knappe en diepe constructie maar wees wel even op “de schoonheidsfoutjes”. Welke dat dan waren wordt niet duidelijk want ook het slot van De Jongh was niet ideaal. (En voor de Suikerwedstrijd was een scherp slot sowieso geen eis.) Holstvoogd prees de moeilijkheidsgraad, maar of hij daarmee het componeren of oplossen van de constructie bedoelde blijft ook onduidelijk. Kortom: de wijze van jureren was een kwestie van opgetelde windrichtingen. Een warme plaats in het leven van John en zijn gezin had de familie Wijnand. Vader was een collega, de twee dochters speelden met Gea en

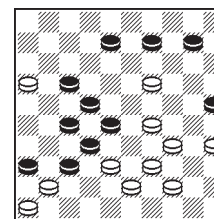
6. John Hauschild

7. John Hauschild

8. John Hauschild

Henny, en de twee gezinnen deden van alles gezamenlijk. Fietsvierdaagsen, vakanties en op huisdieren van elkaar passen. Wat heeft dit met het Suiker Concours te maken? Weinig, maar John stuurde zijn prijswinnende compositie in onder het motto ‘Wijnands’!

Toch een eerste prijs

Lang hoefde John niet te jammeren over het tiende punt. In december 1977 won hij de Problemistenwedstrijd ter gelegenheid van het 35-jarig bestaan van de Noordoostpolder. Dat was weliswaar een minder groots opgezet concours (en het prijzengeld, 25 gulden voor de winnaar, was daarmee in verhouding) maar het binnenhalen van de titel was zeker niet vanzelfsprekend: de tweede en derde plek waren voor Aart Miedema, een succesvol wedstrijdproblemist. De jury was van oordeel dat Hauschild het thema ‘witte dam schuift twee maal (of vaker) tijdens de combinatie’ het beste had gerealiseerd, met probleem 6: 161, 272, 2, 8! 40, 3! 7 enz. Eerste publicatie vond begin december 1977 plaats in *De Schrepel*, damtijdschrift van de NOP en tevens organisator van de wedstrijd (in de persoon van Cor Koene). Dat de database *Dam Eldorado* januari 1978 als bron geeft is niet zo vreemd, maar in december 1977 verscheen het probleem ook al in enkele noordelijke kranten. Strikt genomen dus eerste publicatie in 1977.

Keurselectie

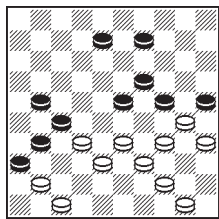
Van Henny Hauschild ontving ik een cd-rom met daarop zeer vele scans uit de plakboeken van haar vader. Die digitale afdrucken, veelal

van damrubrieken uit het *Nieuwsblad van het Noorden*, de *Hooogeveense Courant* en de *Emmer Courant*, maar ook een aantal andere, geven de indruk dat er nog tamelijk veel composities van John Hauschild niet zijn doorgedrongen tot de database. Ik ben niet overgegaan tot het uitvoerig bekijken van die tientallen publicaties, maar heb een willekeurige greep gedaan. En dan stuit je op bijvoorbeeld probleem 7, uit de *Hooogeveense Courant* van 24 oktober 2003: 10, 31! 30, 25, 3, 35 (39) 49+. John beschouwde zijn problemen niet als partijsimulaties. Als het niet lukte zo’n zwarte schijf 45 te dekken dan was dat voor hem geen reden om de geinige “tolbeweging” van schijf 15 links te laten liggen. Tot besluit van deze beschouwing van zijn leven en werk besluit ik met vier problemen die wel een geslaagde kleurscheiding laten zien. Ze zijn niet toevallig in de jaren tachtig alle vier in de *Amersfoortse Courant* geplaatst. Die krant was – volgens expert Kees van de Ruit – onderdeel van het concern ‘Tijls Bladen’ en daar waren veel provinciale bladen bij aangesloten. Het kan dus best zijn dat John zijn problemen dichterbij huis aanbood en dat ze bijvoorbeeld (vrijwel) gelijktijdig ook in een Drentse krant verschenen.

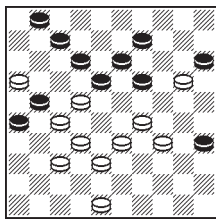
8. *Amersfoortse Courant* 17.10.1987: 23, 41, 38, 23x5, 30, 45, 27. Gewoonlijk slaat de zwarte dam in dit soort constructies door over schijf 38. Nu niet. Door Yushkevitch opgenomen in zijn geschiedenisboek van 2013.

9. *Amersfoortse Courant* 3.10.1984: 42, 339, 18, 13,

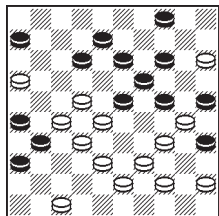
9. John Hauschild

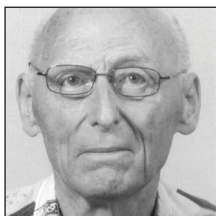
10. John Hauschild

11. John Hauschild

John Hauschild

2, 48 (38) 43, 44, 44. Het slagsysteem (47x49) / (25x43) was al vaak beproefd. De toevoeging vooraf, door 38x18! en dan met diezelfde schijf "doorplakken" is een fraaie vondst.

10. *Amersfoortse Courant* 17.12.1988: 31, 11, 2, 28, 23, 34 (6) 7 enz.

11. *Amersfoortse Courant* 22.12.1984: 21, 11, 41, 10, 40!! 27, 7, 2, 12+ Tja, er resteert na afloop nog een zwarte schijf 15, maar dat is geen reden om het kolkende slagspel te vergeten. Auke Scholma nam dit prachtstuk als zijn persoonlijke favoriet op in het met een citaat van Simon Carmiggelt begeleide gedenkwoord (*Dagblad van het Noorden* 14.6.2014): Scholma: "In zijn beste jaren

maakte Hauschild enkele problemen die wel degelijk tot de top behoren".

John Hauschild heeft weinig "kleintjes" gemaakt, en ook weinig groot formaat werk. Zijn werk bevindt zich vrijwel geheel in het middensegment. Hij maakte vaak gebruik van dezelfde principes, een plakker om op dam te komen, dam geven (op 47) en waar mogelijk een steun- of stopschijf benutten die in een klein afspel van het bord verdwijnt. De meerslag staat altijd voorop. Misschien is het werk van John Hauschild niet vaak op de voorgrond getreden omdat het zo aangenaam 'midden op de weg' ligt. Als een Lelijke Eind die zonder panne naar mooie oorden tuft.

De eeuwige worsteling (12)

Arie van der Stoep

Tegen wil en dank was Derk Vuurboom betrokken geraakt in een nare ruzie tussen Jan Scheijen en Ger Zonneveld. Ze bevochten elkaar het bezit van een kaartenbak met motieven en betwistten elkaar de definitie van het motief. Je zou zeggen, laat die twee ruziezoekers het lekker samen uitspreken, maar zo werkte het niet, de Kring voor Damproblematiek werd er zowat door vermalden. Maar ja, Scheijen maakte deel uit van het bestuur en had veel invloed.

Vuurboom was gebeten op Scheijen omdat deze stelselmatig motieven van anderen op zijn naam zette, volgens Vuurboom waren er bewijzen te over. Daarover ging aflevering (11). In deze aflevering nóg een frustratie van Vuurboom.

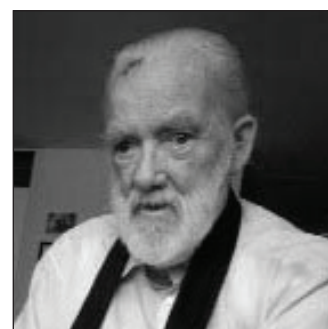
Vuurbooms frustraties (2)

Niet alleen motieven, ook problemen van anderen zette Scheijen op zijn naam, zo wist

Vuurboom zeker. Zo mogelijk was hij daar nog bozer over dan over de –nogmaals: al dan niet vermeende– manipulaties van Scheijen met motieven. *Als [Scheijen] kon aantonen dat hij de motieven niet vervalst heeft bied ik meteen mijn excuses aan*, vertrouwde hij Geurts op 17.10.1985 toe. *Maar dat heeft hij tot op heden niet gedaan. Het is droevig gesteld met de KvD, dat zo'n persoon in*

het bestuur zit.

Van een dergelijke toegeeflijkheid was geen sprake zodra het om problemen van hemzelf ging. Aan Dirk de Ruiter schreef Vuurboom op 1.2.1977 het volgende. *Zoals u wellicht zult weten werd ik voor mijn uitgaven geweldig geholpen door de heer J. van Gelderen te Sittard. Deze was tevens verzamelaar van het Timoneda-motief. Hij vroeg of ik ook een*

• Derk Vuurboom in 2005

aantal problemen voor zijn verzameling er op maken wilde, hetgeen ik ook deed. Jo van Gelderen heeft ze aan Scheijen laten zien en ze in goed vertrouwen tijdelijk aan Jan gegeven. Toen hij ze later terug vroeg beweerde Jan glashard dat hij ze al teruggegeven had. Dit schreef Van Gelderen aan mij en tevens of ik mij er stil

Van Gelderen

Een der medewerkers van "Dam Eldorado" (DE) was Jo van Gelderen uit Sittard. Van Gelderen verzamelde problemen op de opsluiting die in 1635 door de Spanjaard Juan Timoneda werd opgenomen in zijn damboek. Op dia a een op het grote bord overgezette bewerking van de opsluiting. De Fransman E. Risse vond in 1865 Timoneda's bewerking opnieuw uit.

Govert Westerveld, een Nederlandse dammer die al heel lang in Spanje woont en werkt, betoogt dat het boek is geschreven door een Timoneda

die omstreeks 1520 werd geboren en stierf in 1583. Zie daarvoor bijvoorbeeld "Het Nieuwe Damspel" 4/6.1990 blz. 40.

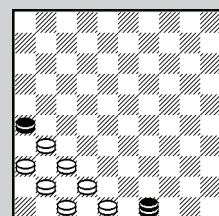
Na eerst af en toe problemen op de opsluiting ter oplossing te hebben aangeboden, verzorgde Van Gelderen met ingang van 7.1974 een vaste rubriek waarin hij telkenmale

drie bewerkingen ter oplossing aanbood. In mei 1975 droeg hij de rubriek over aan Harry de Waard. *Om privéredenen*, zo schreef hij, *trek ik me terug uit Dam Eldorado, en, op een beetje na, uit de damsport*. In een brief, zie de tekst, gewaagt Vuurboom van mogelijke zwarigheden tussen Van Gelderen en Scheijen in

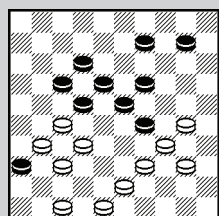
verband met composities op de Timoneda-opsluiting. Zou er een relatie bestaan met Van Gelderens terugtrekken uit "Dam Eldorado"?

Omdat er al zoveel op de opsluiting was gecomponeerd, was het moeilijk er nog iets moois op te bedenken. Althans iets moois met een prettige aanvangsstand. Twee uitzonderingen op dia b en c. Oplossing dia b uit DE 2.1974: 21, 33, 28, 3, 4+. Prettige doorschuif 39-33-28. Dia c, DE 5.1975: 32 (38) 30, 394, 2, 36+. De versluisde slag 42x2 wordt ingeleid met eenmaal slagdwang en tweemaal een rijke meerslag.

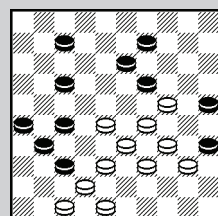
a. J. Timoneda

b. P. Lauwen

c. H.C. de Waard

over wilde houden. Ik heb alleen een kopie van deze brief aan K. Venema gestuurd, met het verzoek of hij het ook stil wilde houden omdat er anders daardoor ruzie in de Kring zou komen. [...] Alleen bij nieuwe feiten over Jan Scheijen zou ik mijn stilzwijgen verbreken. In Vuurbooms brieven aan Geurts tussen 1980 en 1985 is een terugkerende beschuldiging dat Scheijen problemen van anderen onder zijn eigen naam publiceerde. Ik neem hier enige beschuldigingen over met de uitdrukkelijke mededeling dat ik niet aan waarheidsvinding doe. Of Scheijen zoals Zonneveld en Vuurboom volhielden inderdaad motieven en problemen van anderen op zijn naam heeft gezet, is voor wat ik met deze bijdrage voorsta niet van belang. Het conflict dat speelde bedreigde het voortbestaan van de KvD en daarmee van dit blad, daarom raket ik die onverkwikkelijke geschiedenis op. In 1966 won ik met [een] probleem de eerste prijs van Elseviers Weekblad. Een paar maanden later was ik bij Scheijen op bezoek. Ik was er nog maar nauwelijks of hij liet me hetzelfde probleem op diagram zien en zei: "Dit probleem heb ik ook gemaakt, zie deze stand." Ik antwoordde hem: "Waarom heb je dat probleem dan niet voor die wedstrijd ingezonden?" Hij haalde alleen maar zijn schouders op en zei niets. Hij heeft toen trouwens niet gevraagd of het ook op zijn naam mocht staan. Dat had ik ook niet gewild [brief aan Geurts van 31.10.1980]. Een oncontroleerbaar verhaal. Dat geldt niet voor deze beschuldiging in dezelfde brief. In het Kerstnummer 1976 van De Telegraaf stond een probleem op naam van Jan Scheijen. Het was een probleem van mij, met één zet verdiept. Ik had in 1947 voor dit probleem in de wedstrijd van De Gelderse Dammer een eervolle vermelding gekregen. Maar dan nog. Want zie wat Klaas Venema antwoordde toen Vuurboom zich over de diefstal van zijn Timoneda-

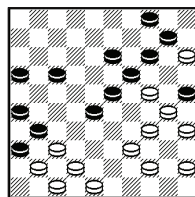
problemen beklaagde: Je doet er niets aan, het is zijn woord tegen het jouwe. Op 17.10.1985 ging Vuurboom opnieuw in op wat ik maar even de Timoneda-affaire noem. Tot eind 1974 ben ik geabonneerd geweest op Dam Eldorado, aldus Vuurboom. Ik ben ermee gestopt toen Jo van Gelderen mij een briefkaart zond over de diefstal van Timoneda-problemen van mij, door Scheijen. Twee jaar later zond ik pas een de aanklacht hierover naar de politie van Kerkrade. De politie schreef mij waarom ik dat niet eerder gedaan had. Daarop heb ik hen niet geantwoord omdat ik inmiddels hulp had van G.W. Zonneveld. Ik kon er niet eerder over schrijven omdat ik er in 1974 alleen voor stond. Als Zonneveld, met hulp van Scheijen's semi-schoonzoon [?!] W.H. Blonk uit Delft dit zaakje niet had verpest was dit m.i. voor Scheijen anders afgelopen. De woorden die Zonneveld bij zeer vele herhalingen gebruikte stootte de mensen af. In tegenstelling tot wat hij ervan verwacht had. Ook heeft Zonneveld mij in dat blaadje van hem niet aan het woord gelaten.

De pot verwijt de ketel
Zijn wrok ten opzichte van Scheijen verleidde Vuurboom tot een actie die je eerder verwacht van een kleintje op de bewaarschool. In DE 9.1978 deed Scheijen er een boekje over open. Dhr. D. Vuurboom publiceerde zonder bronvermelding een achttal problemen van mijn hand in zijn damrubriek in "De Waarheid". Niet omdat hij een groot bewonderaar is van mijn werk, maar omdat hij mij haat! Sinds medio 1973 heb ik geen contact met Vuurboom. Tegen wil en dank! Zonder mijn toestemming heeft hij op 3, 10, 17 en 24 juni 1978 telkens twee problemen gepubliceerd. De oplossingen hiervan heeft hij gepubliceerd in zijn rubriek van 22/7/1978. Met toelichting. Daar wij onze oplossers een kans wilden geven enige punten extra te verdienen,

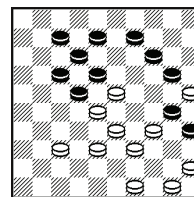
Moser over wedstrijd Elseviers Weekblad

J.F. Moser, de toenmalige hoofdredacteur, maakte in "Het Damspel" 12.1966 een reportage van de wedstrijd in Elseviers Weekblad waar Vuurboom in zijn brief aan Geurts van 31.10.1980 naar verwees. Na de eerste drie prijswinnende problemen op diagram te hebben gezet, met de oplossingen, zette hij de winnaars in het zonnetje, iets uit hun (dam) leven vertellend. Winst in dia a, Vuurboom: 40 (140) 33, 11 (7) 24, 30 (34) 9 (42) 37, 4 (31, 42, 47) 34, 43+. Dia b, tweede prijs, oplossing 382, 31, 4, 40, 40, 15 (44, 40) 39 (45) 6+. Dia c derde prijs, oplossing 339 (33) 20, 25, 38, 39, 29, 14, 1 (40, 44) 23 (27) 21, 18+.

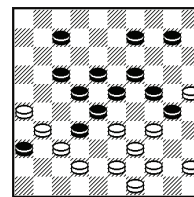
a. D. Vuurboom

b. A. Miedema

c. S. Lautenbach

hebben wij hiervoor een aantal problemen gekozen van bovengenoemde problemist! Want er is niet één problemist in Nederland die zoveel composities heeft die zich bij uitstek hiervoor leenden. Scheijen: De problemen van mijn hand heeft [Vuurboom] overgenomen uit "De Problemist", jaargang 1976 en 1977. Speciaal de problemen welke mank gingen aan een of andere reden. In deze tijd was David Douwes een gerespecteerde medewerker van "Dam Eldorado". Als geroepen, ging Scheijen verder, kwam het artikel van dhr. D. Douwes, welke U in dit nummer kunt vinden. Ik raad D. Vuurboom aan om zijn problemen met mankementen

van uitgave 5 te publiceren in zijn rubriek "De Waarheid", dan komt hij daarmee jarenlang uit.

Douwes zal er niet blij mee zijn geweest, dat zijn bijdrage door Scheijen werd uitgespeeld in diens ruzie met Vuurboom. Douwes' recensie van Vuurbooms vijfde boekje met eigen werk gaf een zakelijk oordeel, hij woog de plus- en minpunten objectief tegen elkaar af. Onder de minpunten rekende Douwes het grote aantal problemen met mankementen: Een voorzichtige raming brengt mij op 20 à 25 procent uitval, hoofdzakelijk door bijoplosbaarheid. Een zorgvuldige selectie moet onder de 5% kunnen blijven, dat heeft Gortmans ons bewezen.

Adri Geurts in 2009

Probleemrubriek

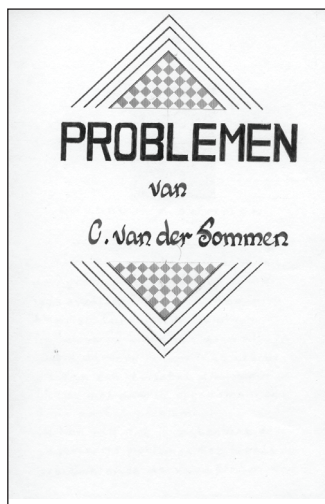
Arne van Mourik

What's in a name? Negenduizend Guerra's werden negenduizend Timoneda 1547's. Dat jaartal valt er in de volksmond al meteen weer af, waardoor de vertrouwde Timoneda (D46 = 37.41) zonder omhaal door Timoneda zelf is gekaapt. Snapt u? Babylonische spraakverwarring in de damproblematiek.

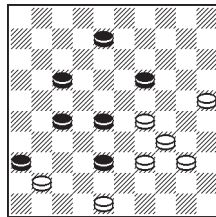
Attentie (151-168)

De Roozenburg-opstelling werd niet door de naamdrager uitgevonden, Keller kellerde niet als eerste en de Coups Springer en Deslauriers werden zo genoemd omdat een naamloze coup nu eenmaal een waardige titel verdient, en dan komt het mooi uit dat een wereldtopper er op een ultiem moment succes mee heeft. Zou Guerra c.q. Timoneda 1547 niet gewoon Derooij moeten heten? Tini van Rooij kreeg het motief waarin nummer 159 uitmond op zijn naam omdat hij in 1963 de eerste was die het bewerkte. Voor een tamelijk lastig te bewerken motief ligt daar enige logica in. Maar als een motief (of zelfs een eindspel dat tot motief is verworpen!) van alle tijden is verdient het de naam van een groot componist. Voor het visitekaartje van Jaap de Wit krijgt wat mij betreft derooijer de voorkeur boven timonedaan, ter vervanging van guerranist. Uit *Alle Typezetjes* blijkt dat men echter voorzichtig dient te zijn met naamgeving. In *De Volkskrant* van 13 september noemde Ton Sijbrands een bepaalde slagzet de Coup Jernberg. Waarom weet ik niet; volgens mij was het alles behalve een Coup Jernberg en in het zojuist genoemde boek komt de naam niet eens voor. (Persoonlijk heb ik wel een ander idee bij de Coup Jernberg.) Sijbrands haalde zijn Jernberg uit een analyse van een partij in het Afrikaans Kampioenschap. Dat bracht hem ook tot de ludieke terzijde of men in Kinshasa überhaupt ooit van die naam

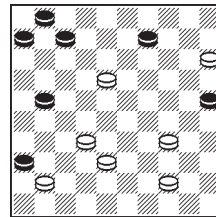
heeft gehoord... Misschien is naamloos beter. Veel naamloze techniek treft u gelukkig ook in het decembermenu aan. Er is echter één slagsysteem dat ik even op uw bord wens aan te snijden. Naast de al bestaande Stuurmanbuitelaar (167) toont Alexander Rom u namelijk ook een techniek die ik privé het 'Van der Sommen-trappetje' noem. Het is me namelijk opgevallen dat Carool van der Sommen (1922-1974) tamelijk verliefd was op dit olijke slagsysteem, dat zich op meerdere plaatsen laat bewerken. Helaas was de reeds lang betreude KvD-coryfee niet de tijd vergund er iets memorabels mee te doen. Tja, en verdient zo'n onzeldzaam idee dan toch zijn naam? Alternatieven voor de Sommentrap zijn welkom. Rom geeft er een prachtige nieuwe dimensie aan. Iets nieuws doet ook Ardjan de Jong – naamgever van de Stuurmanbuitelaar – met een vondst van Janus Wuijtenburg. En Janus zelf stoeit met ideeën van Renooij/Dopheide en Kuyken. Problematiek, het lijkt soms wel een denktank!

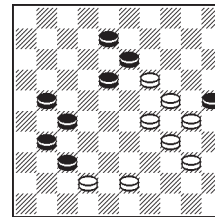
151. A. Geurts

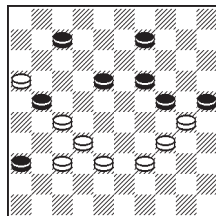
152. J. de Wit

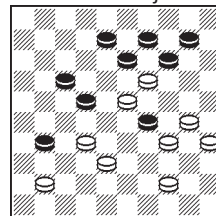
153. T. Kieboom

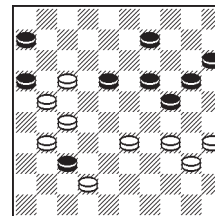
154. A.D. van Mourik

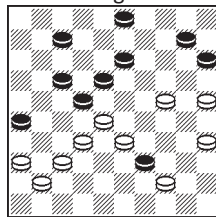
155. L. de Rooij

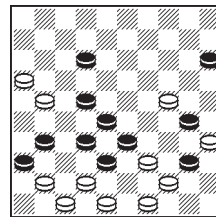
156. W. Schoute

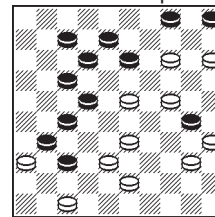
157. J. Viergever

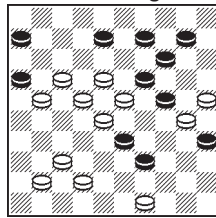
158. H.J. Simons

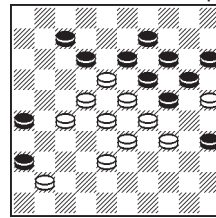
159. K. van Limpt

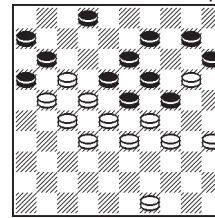
160. T. Smedinga

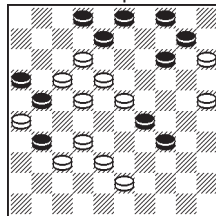
161. A. van der Stoep

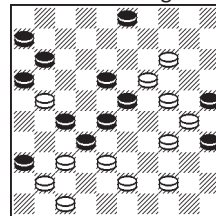
162. A. van der Stoep

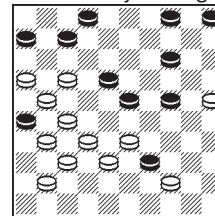
163. S. Perepelkin

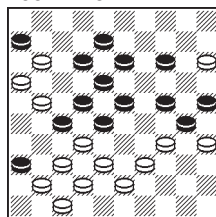
164. A.J. de Jong

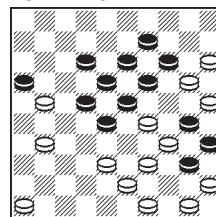
165. A. Wuijtenburg

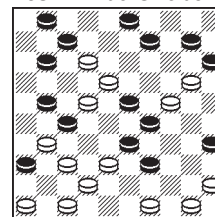
166. A. Rom

167. A. Rom

168. R. Mackevicius

• Links het wat obscure boekje met de verzamelde problemen van Van der Sommen (1922-1974). Het boekje werd in 1993 samengesteld door Jan Pennings. Rechts de snoepwinkel aan de Grote Berg 49 in Eindhoven, waar in de vroege jaren vijftig DP in elkaar werd gezet. Een mooi In Memoriam van Jan Pennings over Carool van der Sommen is hier te vinden: www.pndb.nl/bd/pdf/1974-07%20JUL.PDF

Bereik (169-177)

De trouwe oplosser zal kunnen voorspellen welke namen er in deze afdeling boven de diagrammen staan. Ditmaal echter ook een paar attentiegasten: Dijkstra, Kruijswijk, Patry, en Goedemoed doen het een beetje of zelfs veel krakkemikkiger dan we van hen gewend zijn. (De stand van KWK is weliswaar netjes maar in het slot moet de ontleding maar ergens voortijdig stoppen. En dat geldt ook voor die van Vermeulen.)

Soms kun je aan een probleem meteen zien dat de afronding niet naar wens is gegaan. Het tempowinnende zebrapad in de bewerking (175) van het Spaanse motief vind ik prettig noch erg storend. Het naastgelegen pad in Goedemoeds 'Hamer en Sikkel' stoort me echter wel: het ligt niet in de lijn der verwachting dat een partijspeler als hij (en ook niet een problemist als hij) zoiets accepteert en dan verwacht je ter compensatie bijzondere verwickelingen. Maar na het tellen van de schijven begreep ik het wel een beetje. Om de stand toonbaar te maken zou het verschil te groot worden. Hoe enkele namen uit het verleden dit probleem oplossen zien we naderhand.

Concreet (178-180)

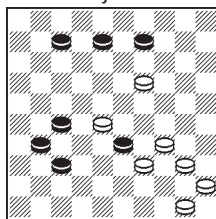
Duiken in de kladblokken met problemen van (Leen), en brieven van en aan Max Douwes (ik), staat gelijk aan schatgraven. Hoeveel moois missen we bij gebrek aan nog beschikbare documenten van andere problemisten? Hoe weinig ook, we tellen onze zegeningen.

Rotterdammer J.H. (Jo) Martin (1913-1988) schreef circa 1943 aan Douwes dat hij probleem 178 enkele jaren eerder had gepubliceerd. De destijds actieve dammer, die luttele jaren later voorgoed uit de damwereld zou verdwijnen, wees op het bijzondere thema, hetgeen een scherp

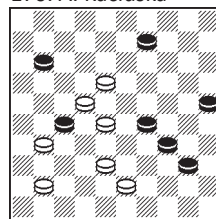
slot overbodig maakt of in ieder geval daaraan ondergeschikt. Zowel dat gegeven als de initialen van de auteur – corresponderen met Hermelink opent ogen – deden mij denken aan Hans Jansen. Prompt verscheen er namens de Drentse Amsterdammer een serie van vijf(!) ter oplossing aangeboden problemen op alldraughts.com. Alle eerder gepubliceerd, maar dat geeft natuurlijk niks. Wat mooi is verdient eens in de zoveel tijd opnieuw aandacht. Probleem 179 bewijst dat dammen een combinatiespel is. Komt u er niet uit, dan biedt het laatste probleem mogelijk een hint.

Oproep aan partijspeler/ problemisten: u merkt dat ik met kunstgreepjes 'concreet' in leven houd. Daarom een verzoek aan creatieve dammers om vóór of in 2015 ook eens iets in te sturen, in navolging van Ottink en Lemmen. Zij bewijzen dat er best veel te ontdekken valt zonder SR-dwangneurose. Eén enkel fragment is al welkom!

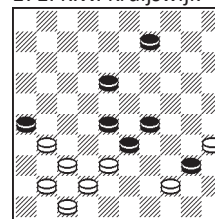
169. O. Dijkstra

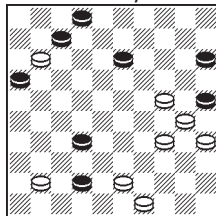
170. A. Kaciuska

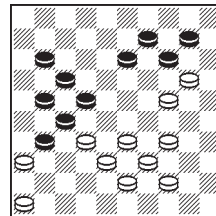
171. K.W. Kruijswijk

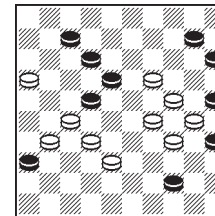
172. J.C. Patry

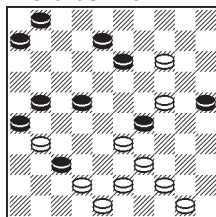
173. R. Mackevicius

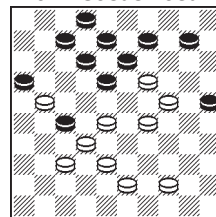
174. D. de Ruitter

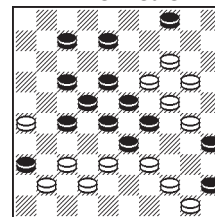
175. J. de Wit

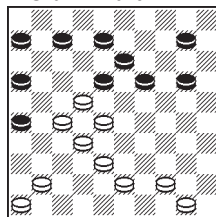
176. T. Goedemoed

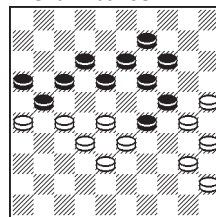
177. A. Vermeulen

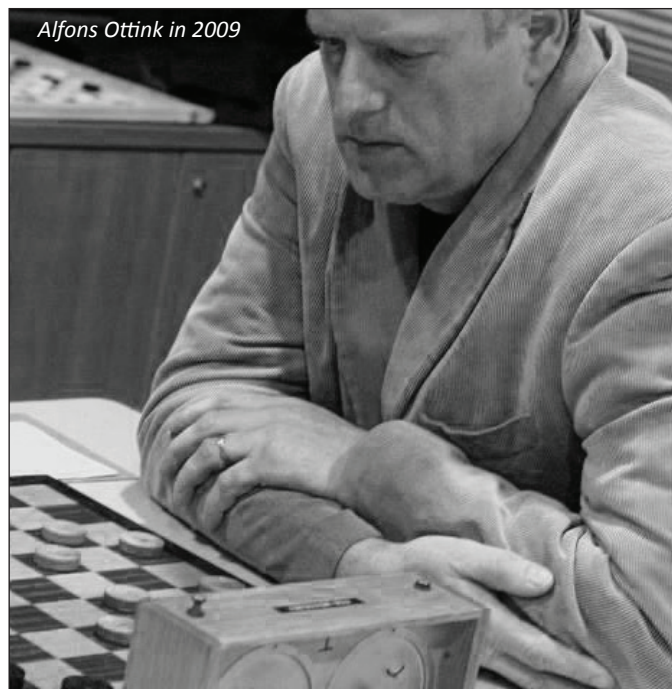
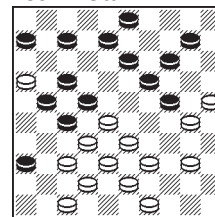
178. J.H. Martin

179. J.H. Jansen

180. A. Ottink

Alfons Ottink in 2009

Al uw bevindingen s.v.p. binnen een week na verschijnen van het volgende nummer naar
André Schokker, Lomondlaan 18 1060 PL Amsterdam,
 of zaschokker@hotmail.com
 Namens alle namen in het colofon de beste wensen voor het
 nieuwe jaar. En fijne feestdagen daaraan voorafgaand!

Standpunt bestuur KvD over CPI-affaire

Het bestuur van de Kring voor Damproblematiek (KvD) heeft kennisgenomen van de problemen die zich hebben voorgedaan in diverse wedstrijden onder auspiciën van de CPI, alsmede van het besluit van het Uitvoerend Comité van de FMJD om naar aanleiding van deze problemen alle nieuwe wedstrijden van de CPI en de toekenning van nieuwe titels tot nadere order op te schorten.

Het bestuur is van mening dat het Uitvoerend Comité van de FMJD hiermee de enige juiste beslissing heeft genomen.

Het is volstrekt onacceptabel dat democratisch tot stand gekomen en goedgekeurde reglementen niet in acht worden genomen, zeker niet indien sprake is van een officiële wedstrijd onder de vlag van de CPI.

Judith, de vlinder en het tere bestaan

Arne van Mourik

De papieren kaartjes bewaarde ik soms. Op het allerlaatste is de geprinte inkt nog goed leesbaar: 26-03-2013, dagretour met korting Utrecht Centraal – Den Haag CS. In Nieuwspoord werd het boek van Aloys van der Stoep gepresenteerd: een roman, schuine streep documentaire over zijn jongste dochter. Eerherstel voor een overledene. Judith.

Vlinder

Ergens op aarde klapwiek een vlinder met de wind mee, maar ze besluit anders. Het dier kiest wind tegen, zet een proces in werking en verandert de wereldgeschiedenis. De slachtoffers van MH-17, onder wie vele Nederlanders, werden dankzij hoogwaardige diplomatie met spoed uit een oorlogsgebied teruggehaald. In de VS wonen al ruim vijf jaar lang ten onrechte een Nederlands meisje en haar twee broertjes, kleinkinderen van Arie en Heleen van der Stoep. Ongetwijfeld zijn de kinderen (14, 13 en 11 jaar oud inmiddels) gehersenspoeld door hun vader, de man die hen in februari 2009 ontvoerde, waarna moeder een met vertraging 'geslaagde' zelfmoordpoging deed. Het tweede deel van *Judith* is een stevig onderbouwd pleidooi voor de verbetering van (inter)nationale processen

inzake kindervervoering. Klinkt als moeilijk verteerbare onderzoeksjournalistiek, maar juist doordat de lezer dan al weet heeft van de voorgeschiedenis ontvouwt zich een wel degelijk goed te behappen documentaire, ook voor niet ingewijden. Voor burgers die soortgelijke aanvaringen met 'het systeem' ervaren is dit boek verplichte kost. Hoe gaan instanties als de Raad voor de Kinderbescherming, Bureau Jeugdzorg, het Algemeen Meldpunt Kindermishandeling en het Centrum Internationale Kinderontvoering te werk? Hoe vind je de weg in het labrynt van regels? Kun je rotte appels – "hulpverleners" die zichzelf na een blunder alleen nog maar indekken, zoals Arie en Heleen bij het AMK overkwam – herkennen? En wat kun je dan, als een soort privé-detective, ondernemen om je geliefde(n) recht te doen?

Judith

De aanloop naar het voorjaar van 2009 telt 242 pagina's. Ze vormen een even ontluisterend als openhartig portret van een meisje, geboren in november 1976, dat op 30 maart 2009 sterft als jonge en ook oude vrouw. Die datum staat namelijk voor een mensonterende voltooiing van een zelfmoord die enkele weken eerder werd ingezet, nadat de Amerikaan niet alleen de kinderen had ontvoerd maar ook eens

hun moeder valselijk had beschuldigd van mishandeling Pagina zeventien: "Met een ruk stond ze stil. Ze kon niet naar huis. Iedereen was thuis. Pappa zou misschien niets zien, die zat meestal in zijn eigen gedachten. Mamma en haar zus zouden naar haar kijken. Mamma zou haar ondervragen, alles willen weten, elk detail."

Een meisje, dertien lentjes jong, is op de vier bladzijden daarvoor in een strandtent verkracht en loopt dan gewond en verdwaasd richting het ouderlijk huis. Maar dan besluit ze anders. De meelevende lezer denkschreeuwt het boek voor de eerste en zeker niet voor de laatste keer toe dat ze alles eruit moet gooien. Want die ene zomerdag werkt door en door. Haar ouders horen pas acht jaar later, veel te laat, van het gebeuren in de strandtent. En hoewel niet al Judith's pubergedragingen ("jatten is op school een sport") en karaktereigenschappen (recht voor z'n raap, heldervoelend) tot die ene dag herleid kunnen worden lijken de meeste gebeurtenissen (weglopen, boulimia, plastische chirurgie, hoerennegingen, borderline) zonneklaar: de jongste dochter van Arie en Heleen, zusje van Daphne, heeft een ernstig beschadigd zelfbeeld. Het ergste van alles is misschien nog wel dat Judith zich tot andere mannen aangetrokken voelt dan ze bij een normale,

ALOYS VAN DER STOEP

Judith – het levensverhaal van een jonge vrouw die haar jeugdtrauma niet te boven komt.

UITGEVERIJ DE GEUS 2013, 349 p.p.

ISBN- 9789044525939;

verkrijgbaar bij de boekhandel (€ 19,95)

traumabespaarde levensloop zou hebben gedaan. De grootste ploert – "hij zuigt je op, is heel dwingend" – moet uitgerekend de man van haar dochter en zoontjes zijn: een vent die al vanaf de eerste ontmoeting met Judith's ouders door de mand valt als een paranoïde, narcistische en bovenal hemelstergend verwende controlefreak, op wie zelfs de meest terughoudende lezer het etiket psychopaat zal weten te plakken. (In de gedachten van zijn belkenners manifesteert zich dan misschien de wens dat Judith zelf afrekent met de slechterik, gelijk haar oudtestamentische naamgenote.) Probleem: ze is verliefd op deze man, die bijna twintig jaar ouder is dan zichzelf.

Dakscène, geen damscène

De auteur – of feitelijk auteurs, want Heleen las en herlas alles, keurde goed en af – maakt regelmatig gebruik van spot om het gebeuren wat te verluchten. "De robot die de volgende dag na het ontbijt de trap afdaalde simuleerde een menselijk vrouwelijk wezen, maar zij was nog lang niet uitontwikkeld." Ook zichzelf spaart hij niet: vader is een stripfiguur, vader is een hork, vader is een theemuts. De niet zelden droogkomische schrijfstijl van Arie alias Aloys komt het zwaarbeladen boek ten goede, evenals het

optreden van de poezen. Het verhaal wordt soms bijna surrealistisch. Zoals wanneer Judith (in nachtjapon) zeven meter boven de straat in de dakgoot staat, in de miezere regen. Beide ouders weten dochterlief met vereende krachten weer binnenboord te takelen. "De man op de rand van het bed zat erbij alsof hij stokbrood met Ardenner paté nuttigde." Waarop de auteur verzucht: "Ik sloot het raam. Wat graag had ik hem er doorheen gesmeten. Dat stond de wetgever niet toe." Niet in het boek, maar het vond waarschijnlijk plaats in menig geschetste situatie: "Daarna nam ik plaats aan mijn bureau en bekeek de binnengekomen kopij voor *De Problemist*." Want o ja, je zou het al lezende bijna vergeten, onze vorige eindredacteur heeft halverwege zijn termijn het grootste verdriet moeten aanvaarden dat een ouder kan

treffen.

Zakdambordje

Hoe kan iemand die al in de jaren daarvóór en vooral nadien dagelijks druk is met grote levensbeschouwelijke vragen, en allerlei stroperige instanties, zich nog zo trouw bezig houden met het klaarmaken van een blad over damproblematiek? Afleiding? Liefde voor het onderwerp? Bijna niemand wist van het drama (en vooral niet wat daar allemaal bij kwam kijken), maar het is eigenlijk een wonder dat Van der Stoep niet eerder besloot zijn tijdrovende werk voor *De Problemist* te staken. Het woord dammen is in *Judith* op de vingers van één hand te tellen. Alleen als de verteller in een verloren ogenblik 'wat op het zakdambordje zit te prutsen'. Geen aandacht voor zijn promotie (1997, Daphne en Judith paronymen) of enig

ander moment waarop hij het spel had kunnen aanprijzen. En dat is juist, want dit boek is er voor Judith en voor haar alleen.

Kamervragen

De presentatie in Den Haag was niet zomaar een praatje over een vers van de pers en gerold boek. Hier werden maatschappelijk relevante zaken aan de orde gesteld. Nadat de uitgever (zakelijk doch betrokken), vader (koel en verontwaardigd), moeder (liefdevol, geëmotioneerd) en zus (aanroepend) hun gedachten met de aanwezigen hadden gedeeld was het woord aan politici (van CDA en D66) want waar fouten zijn gemaakt, daar duikt de politiek op. Boeiend was ook de speech van neuroloog dr. Leopold Hertzberger, de man die belast was met de laatste "levensdagen" en het laten

gaan van Judith. Het gesprekje na afloop, met de neuroloog en Hans Alderliesten (CDA) herinner ik mij vaag. Nog geen letter had ik van het boek gelezen, wel de publicatie ('Ga alsjeblieft dood') gezien in het *Volkskrant Magazine* (april 2010) en de televisie-uitzending (De Wandeling) met Arie en Heleen. Ik vroeg dr. Hertzberger of deze zaak zijn inzicht (levensvragen, doodsvragen) ingrijpend had veranderd. Daarop antwoordde hij volgens mij met een welgemeend: ja. *Judith* heeft wellicht het inzicht veranderd van mensen die in de politiek verantwoording nemen of afleggen en van hen die dagelijks (mogen) besluiten over leven en dood.

Dat laatste is een bruggetje naar het volgende boek van Van der Stoep: hij werkt aan een roman waarin euthanasie het thema is.

Marcel Deslauriers: een rasechte tovenaar

Hein Wilsens

Het lijvige werk van Lambert-Jan Koops over de wereldkampioen van 1956 kan het beste worden omschreven als een damtechnische monografie. De *persoon* Deslauriers komt aan de orde in het **mag** te verschijnen deel II, een biografie, zo belooft de auteur ons in zijn voorwoord. Wat mij betreft mag Koops haast maken met dat tweede deel.

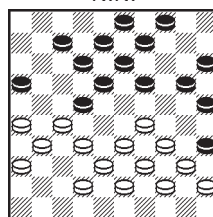
De Canadees (1905-1988) was niet alleen een uiterst geslepen dammer, maar ook een boeiende persoonlijkheid. Zo was hij van alle dammers die ooit de toernooizalen hebben bevolkt zonder een spoor van twijfel en met grote voorsprong de meest fanatieke

communistentvreter. Hij lustte ze rauw, de voormalige Oostblokkers.

Deslauriers was allesbehalve een theoreticus - hij stelde alles in het werk om in de partij zo rap mogelijk op onbetreden paden terecht te komen, als het even kon al na twee zetten. Een vermakelijk hoofdstuk over zijn behandeling van de opening toont dat aan. Wat te denken van 33-29 (18-23x22)? Of van 32-28 (18-23) 33-29 (23x32) 38x27? En wat vindt de lezer van 33-28 (18-22) 32-27 (22x33) 39x28? Ook voor positieospel had de kleine man uit Montreal, vergeleken althans met zijn belangrijkste tegenstrevers (Koepman, Roozenburg), betrekkelijk weinig gevoel.

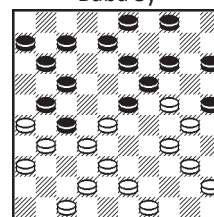
Maar in tactisch opzicht was hij ongeëvenaard. Elk hoofdstuk (Curiosa, Openingen, Eindspelen/composities, Combinaties, Coup Deslauriers, Strategische modelpartijen en Partij-analyses) ademt de uitgekooktheid van Deslauriers. Een treffend voorbeeld: in onderstaand diagram uit een in 1964 gespeelde simultaanpartij speelt wit 26-21! Nu zijn alleen (4-10) en (9-14) nog speelbaar, maar zwart dacht in

N.N.

Marcel Deslauriers

Baba Sy

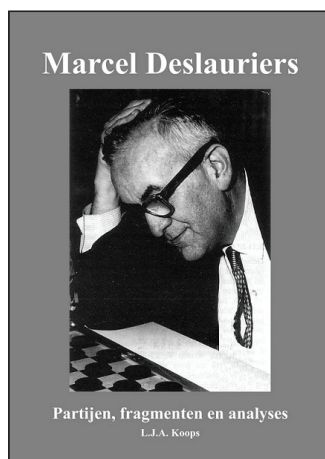
Piet Roozenburg

LAMBERT-JAN KOOPS
Marcel Deslauriers. Partijen, fragmenten en analyses. Uitgave in eigen beheer, 301 p.p. 20 euro + 3,84 verzendkosten; NL18RABO0312908539 t.n.v. L.J.A. Koops o.v.v. naam en adres waar het boek naartoe moet.

(19-23) een derde alternatief te hebben. Toen volgde verpletterend 328, 30, 28, 19, 449, 29, 29, 11!

Mythevorming

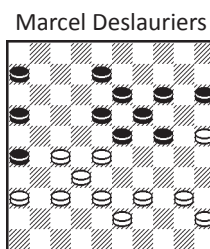
Een verbluffend staaltje mythevorming levert bijgaande analysestelling op. Het is een analysevariant uit een partij tussen Roozenburg en

Sy. Toen de diagramstelling tijdens het natafelen op het bord verscheen, verzocht Deslauriers volgens Sijbrands - we mogen aannemen dat Sijbrands' lezing de enige juiste is - in zijn maandblad *Dammen* (nr. 22) de mannen even te stoppen met analyseren. Nog geen minuut later kwam hij met een vernietigende combinatie op de proppen, ingeluid met (7-12), (15-20) en (23-29) en resulterend in schijf- en partijwinst. Verbluffend, aldus Sijbrands, en dat is nog zachtjes uitgedrukt. Vrijwel elke damredacteur van toen heeft dankbaar van dit fragment gebruik gemaakt en de gelegenheid aangegrepen om een en ander nog eens flink aan te dikken. Roel Bergsma spande in 1967 de kroon. In zijn rubriek kwam Deslauriers 'even' langslopen en wist ogenblikkelijk 'lako-niek' te melden dat zwart kon winnen. Zo komen verhalen in de wereld en worden kleine Canadezen tot onmenselijke proporties opgeblazen.

Coup Deslauriers

In de 14e matchpartij tussen Koepman en Deslauriers op 24 oktober 1958 had wit zich grondig verslikt. Zwart won door (31, 140, 10, 22, 14, 42). Vanaf dat moment staat dit slagprincipe te boek als de Coup Deslauriers, hoewel het thema in de problematiek al vaker was bewerkt. In ruim dertig boeiende pagina's laat Koops zien in welke vormen en hoedanigheden deze coup in het partijspel is voorgekomen en in hoeverre de slag in de problematiek is beklifd.

Iser Koepman

Om kort en goed te gaan: er is geen enkele reden om het boek van Koops niet meteen te bestellen.

Luigi Condemi 'Una vita per la dama'

Leen de Rooij

Wie zich nooit verdiept heeft in het damspel op de 64 velden, en meent dat dit spel het achterlijke broertje is van ons internationale spel, doet er goed aan het boek met problemen en eindspelen van Luigi Condemi (1929-2008) aan te schaffen. Het spel is totaal anders dan het onze, maar het bezit een aparte schoonheid die voor ons verborgen blijft.

Van Luigi Condemi heb ik een boekje uitgebracht met problemen op het bord met de 100 velden. Ik kon toen bijna 60 problemen laten zien, maar het was duidelijk dat Condemi's grote kracht en vaardigheid lag in het componeren op het kleine bord. Het boek (vertaald) 'Een leven voor het damspel' bevat 661 problemen en 154 eindspelen. Bij het onbevangen naspelen van de oplossingen ging er een nieuwe wereld van schoonheid voor me open. Wel moet worden gezegd dat de problematiek op het kleine bord, anders dan bij ons, pas ten volle tot zijn recht komt wanneer er witte en zwarte dammen in de aanvangsstand worden gebruikt. Enkele spelregels die van onze regels afwijken:

- een schijf mag geen dam slaan
- stukken met de hoogste waarde moeten worden geslagen (dus een dam vóór een schijf)
- 'damslag' gaat voor
- er wordt gespeeld met een licht veld aan de linkerzijde, de lange lijn loopt dus van linksboven naar rechts beneden
- een dam mag alleen een veld voor- of achterwaarts schuiven, hij mag voor- en achterwaarts slaan
- een schijf mag alleen voorwaarts slaan
- er wordt gespeeld met een 'korte' dam. Hij moet direct op het veld achter een geslagen stuk worden geplaatst

Zelfs met deze regels erbij is

het nog niet eenvoudig om de oplossingen na te spelen. Probeer u het maar. Ik geef de slagen en zetten van zwart erbij. Eindspelen zijn (althans voor mij) erg lastig. Ik begrijp vaak niet waarom bepaalde zetten gedwongen zijn en de aanduiding 'de beste' is aan mij doorgaans niet besteed.

Oplossingen van het kwartet op de volgende pagina (de nummering gaat net als bij ons, van linksboven veld 1 naar rechts beneden veld 32):

1. 23-19 (16x23) 10-5- immers: een schijf mag geen dam slaan- ((7x16- damslag gaat voor) 14x7 (23x21) 29-26 (3x19- nu gaat meer slag met de schijf voor damslag) 26x3 (27x18) 3-6- de dam mag slechts één veld achteruit- (1x10- de schijf mag geen dam slaan) 6x15 over drie stukken. Nu moet de zwarte dam uit de kast komen (16-12) 15x8. Commentaar van de samenstellers Gianfranco Borghetti en Mauro Giusti: (vertaald) "De stukken die bijna in een compacte ruit staan opgesteld, komen samen en eindigen na twee slagen in een opsluiting van dam tegen dam. Dit probleem werd onderscheiden met een gouden medaille".
2. Voor degenen die duidelijk zijn na het vorige probleem geef ik een van de zeer weinige problemen zonder dammen in de aanvangsstand: 12-7 (23x30- de schijf wordt dam en mag niet meteen

LUIGI CONDEMI

Una vita per la dama.

UITGAVE VAN DE F.I.D.

(Italiaanse Dambond)

300 p.p.

Kosten 8 euro + 10 euro

verzendkosten;

IBAN:

U076010480000038300968

t.n.v. Federazione Italiana

Dama, Largo Lauro De Bosos

15 000135 Roma RM.

doorslaan) 15-12 (30x21- damslag gaat voor) 22-18 (21x14- opnieuw: damslag gaat voor) 7-3 (8x15) 3x12 en wit wint, b.4. (20-23) 12-15 (23-27) 15-19 (27-30) 19-22 en zwart moet zijn dam offeren. Commentaar: "de auteur is bekwaam in het maken van composities die er als een eindspel uitzien; dit is daarvan een mooi voorbeeld."

3. Wit wint in zeven zetten 32-28 (13x22- verder slaan mag niet, want de weg wordt geblokkeerd door een dam) 27x18 (20x27) 12-7 (14x32) 18-22- (3x19-meerslag) 22x6 (25x18) 9-5 (1x10) 6x31 (32-28) 31x24
4. 12-7 (3x12) 9-13 (16-20) 19-14 (12x19) 11-7 (4x18) 13x24 en zwart verliest.

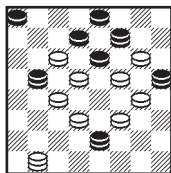
Wonderschone wereld

Condemi werd kort na zijn dood postuum onderscheiden met de internationale grootmeestertitel. Het is moeilijk voorstelbaar hoe iemand, die zo bekwaam was in een spel dat zo verschillend is, ook goed kon meekomen op het internationale bord. Hetzelfde geldt voor Michele Borghetti, wereldkampioen op het Engelse kleine bord en presentator van dit probleemboek. Hij is ook een sterke speler op het grote bord. Ik zal me nog vaak verdiepen in de wonderschone wereld van de Italiaanse problematiek en eindspelkunst.

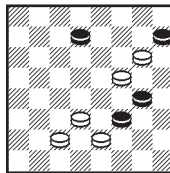
Pittige portokosten

Het prachtig uitgevoerde boek van meer dan 300 pagina's kost slechts 8 euro. Helaas zijn

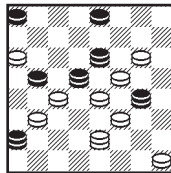
1. probleem

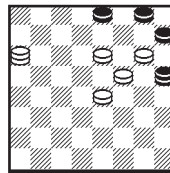
2. probleem

3. probleem

4. eindspel

de portokosten met 10 euro behoorlijk fors te noemen, een bedrag dat overigens gelijk blijft als meerdere exemplaren worden afgenomen.

Geïnteresseerd?

Zie dan het kader op pagina 192 voor nadere details over de manier waarop het boek rechtstreeks bij de Italiaanse Dambond kan worden besteld.

• Jean-Pierre Alaux - Le Damier du Rêve

einDsPel

Schijnwerpers op Timoneda (3)

Gerrit L. de Bruijn

In het boek van Timoneda komen al veel klassieke eindspelthema's voor, zoals opsluitingen, insluitingen, triktrakeindspelen en linie-eindspelen.

Opsluitingen

Een zeer bekende stand zien we in diagram 24, waarin wit wint door **1.31-27 49x16 2.37-32 16x49 3.42-38 49x46 4.36-31 26x37 5.47-41! 37-42 6.48x37** met een beroemde opsluiting. Opmerkelijk dat deze stand op het kleine bord al in het aller-eerste damboek voorkomt, terwijl de eerste publicatie op het grote bord pas voorkwam in *Le Palamède Français* 07-1865, op naam van E. Risse.

In *Het Dammersweekblad* van 29-06-1934 toonde Stanislas Bizot aan dat de stand met zwart aan zet remise is: **1... 49-16 2.42-38 16x49 3.47-42 49-16 4.31-27 16x47 5.48-43 26-31 6.37x26 47-33** met een standaardremise. In *De Problemist* 04-2002 gaf G.L. de Bruijn een andere aanpak: **1... 49-16 2.31-27 16x49 3.36-31 49-16 4.42-38(!) 16x49 5.41-36 49-38 [want na 49-16? zou wit weer winnen met de opsluiting van Timoneda!] 6.47-42 38x47 7.31-27 47-33** en nu is **8.48-42** de eenvoudigste weg naar remise. De voorgaande opsluiting werd altijd al naar Timoneda genoemd, maar het is niet de enige die in zijn boek voorkomt. In diagram 25 zien we een andere. De transpositie is voorzien

van een inleidende schuifzet (eerder getoond in *einDsPel* februari 2009): **1.48-42! 41-46** Juan Timoneda 1547: **2.11-7 1x12 3.22-18 12x23 4.33-28 23x32 5.42-37 32x41 6.15-47.**

Insluiting/opsluiting op de triktrak

Diagram 26 mondt uit in een opsluiting op de triktrak: **1.11-6 22x50 2.6-1 [niet 2.17-11? 50-44=] 2... 50x11 3.49-44 11x50 4.1-6**, met de bekende insluiting van de zwarte dam, die na **4... 50-11 5.6x50** overgaat in opsluiting van de zwarte schijf. Deze overzetting is afkomstig van K.W. Kruijswijk 1966. [Subtieler dan de overzetting van J. Viergever in *Eindspel-Encyclopedie deel 1*, 1983: 21, 22, 31, 39, 45/ 6, 33, 38, 44, 48, 49.] Hetzelfde slot zien we in stelling 27, eveneens een overzetting door K.W. Kruijswijk [*Damwerk Timoneda 1635 in transcriptie*]: **1.35-40 25x6 J. Timoneda 1547: 2.40-1! 6-28 3.50-44 28x50 4.1-6.**

Triktrakeindspelen

Ook andere mogelijkheden van de triktrak werden door Timoneda geboekstaafd. In stelling 28 wordt de zwarte dam ingesloten: **1.32-28 1-34 [op 1... 4-9 wint 2.50-45 1-6 3.45-50 6x33 4.50x4] 2.11-7 34x1** Timoneda 1547: **3.50-45! 4-9 4.28-23 1x29 5.45x4.** Ook het eindspel van twee

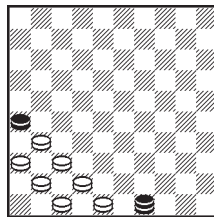
zwarte schijven achter de triktrak tegen dam en schijf komt al in *El Ingenio* voor. Diagram 29 geeft een scherpe zetting: **1.38-43 34-40 2.43-39 40-45 3.39-50 19-23 4.26-21! 23-29 5.50-6! 29-34 6.6-50! 34-40 7.50-6! 45-50 8.21-17 50x11 9.6x35.**

Linie-eindspelen

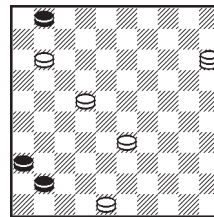
In stelling 30 zien we hoe een witte dam wint van vier zwarte schijven, die achter de lijn 4-36 staan: **1.4-31** Niet 1.4-36? wegens **1... 21-26 2.36-4 2-8 3.4-36 17-22 4.36x2 26-31 5.2-19 3-8 6.19x2 31-37** met remise. **1... 21-26/2-8 2.31-36 2-8/21-26 3.36-4 17-21 4.4-22** met winst. Een letterlijke overzetting is door de grotere bordafmeting niet mogelijk. In de hier

gepresenteerde transpositie wint wit maar hij kan het fout doen, evenals bij Timoneda. Er valt ook iets te zeggen voor de overzetting van stelling 31, die Kruijswijk geeft in *Damwerk Timoneda 1635 in transcriptie*. Hier moet zwart remise maken: **1... 7-12 2.27-4 16-21** Na 2... 12-17? **3.4-31/36** wint wit als in stelling 30. **3.4-31 21-26 4.31-4 12-17** en zo voort. Ten slotte stelling 32, opnieuw een overzetting door K.W. Kruijswijk [*Damwerk Timoneda 1635*]: **1.40-35 1-23** Normaal gesproken is dit linie-eindspel remise omdat de zwarte dam naar veld 46 kan vluchten, maar nu, met wit aan zet, volgt de winst van Juan Timoneda 1547: **2.15-10 23x5 3.20-14 5x30 4.35x24 4-9 5.24-19 [of 5.24-20].**

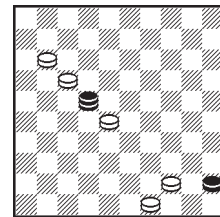
24.

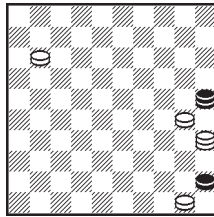
25.

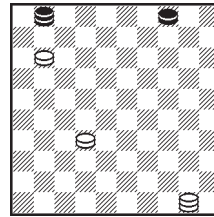
26.

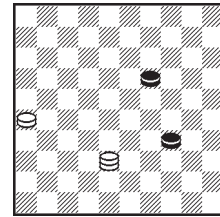
27.

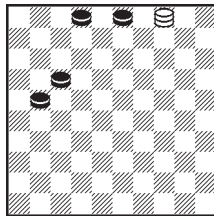
28.

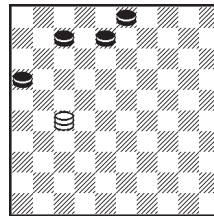
29.

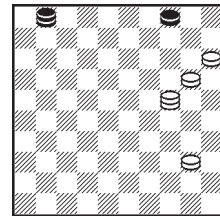
30.

31. remise z.a.z

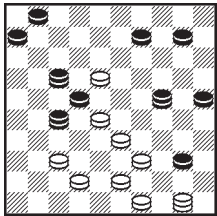

32.

Reactie

Van Ardjan de Jong mocht ik een reactie ontvangen naar aanleiding van het artikel over Timoneda (augustus 2014): "Timoneda's eerste bewerking met een eindslag over drie zwarte dammen deed me onmiddellijk denken aan die klassieker van Voormans. Het voelde een beetje alsof hiermee na ruim 400 jaar een cirkel gesloten werd! Of juist een lange weg van vooravond naar hoogtepunt van de damproblematiek. Intussen vroeg ik me nog af of Timoneda's eindslag enigszins op het 10x10 bord met onze spelregels te bewerken is. Ik kwam tot de onderstaande poging, met als laatste zet 13-24?"

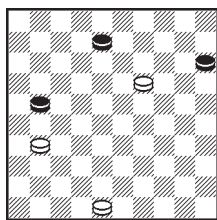

Wit wint nu door 31, 494, 12, 42, 2. Ik had het eerst zonder de schijven op 9 en 10 opgezet, maar dan mag wit na 18-12 niet 50x42 slaan, want 12x43 is verplicht!"

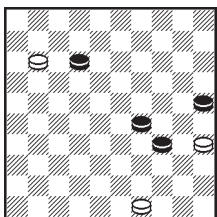
Oplossingen oktober 2014

522) G. Bakker 1.19-14 8-13

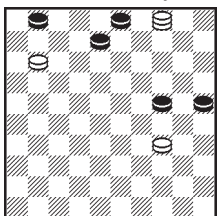
522. G. Bakker

524. A. van Mourik

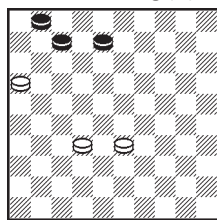
527. G.L. de Bruijn.

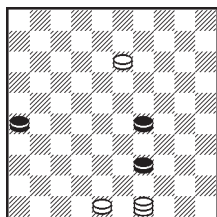
2.48-43 21-26 3.31-27 15-20 4.14x25 13-18 5.27-21 26x17 6.25-20 18-23 7.20-14 23-29 8.43-39 17-22 9.14-9 22-28 10.9-3! 29-33 11.3-17 33x44 12.17x50

523) G. Benning 1.33-29 7-12/8-13 2.29-24 8-13/7-12 3.16-11 De voor de hand liggende zet 3.24-20? 13-19! 4.20-15 wint niet, want zwart brengt zijn schijven 1 en 19 naar 7 en 34, bij voorbeeld 4... 19-24 5.15-10 24-30 6.10-5 30-34! 7.5-28 1-7! 8.28-44 12-17! 9.44x2 34-39 =.
3... 1-6 4.24-20 6x17 G. Benning 2014: **5.20-15 13-19 6.15-10 19-24** Op 6... 17-21 niet 7.10-5? 21-27 =, maar 7.10-4 19-24 8.4-27 21-26 (of 8...24-29 9.27x16 12-17 10.16-7 +) 9.27-22 24-30 10.22-6/32-27 +.
7.10-5 24-29 Op 7... 17-21 wint 8.5-23 21-26 9.23x7 26-31 10.32-27 31x22 11.7-2 24-29 12.2-7 29-33 13.7-16 +; op 7... 17-22 8.5-14 en nu op 8... 24-29 9.14-3 12-18 (9... 12-17 10.3x26 +) 10.3-20 29-34 11.20-25/33 + en op 8... 24-30 9.14-3 12-18 10.3-9 + of 10.3-14 30-35 11.14-9 +.
8.5-28 17-21 9.28-39 12-18 10.39-48 29-33 P. Laurens 1937: **11.32-28 33x22 12.48-26 21-27 13.26-37** N. Tlemcen 1910: **27-31 14.37x26 22-28 15.26-3 28-33** Op 15... 28-32

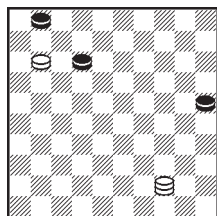
523. G. Benning (A).

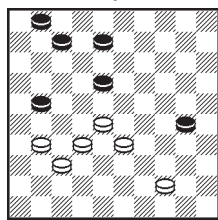
525. M. Sabater

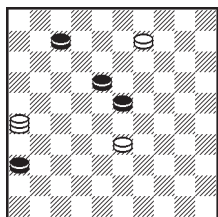
527a.

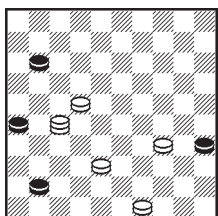
523a. O. Dijkstra

526. A. van der Stoep.

528. F. Hermelink

16.3-9 18-23 17.9-20 +.
16.3-9 18-23 17.9-14 23-29 18.14-20! penning.
 Oege Dijkstra maakt melding van een opmerkelijk geval van sympathie des geestes. In september 2014, zo ongeveer op het moment dat ik deze stand opnam in de kopij voor het oktobernummer, werd stelling 523A geplaatst in het *Friesch Dagblad*. De ontleding gaat als volgt: **1.31-27** [een beetje jammer is dat er een positionele bijoplossing is door 1.44-40, met de dreiging 2.40-35] **30-34** [na 1... 21-26 2.33-29 dreigt een doorbraakcombinatie naar veld 25] **2.27x16 34-39 3.28-22 18x29 4.44x24 8-13 5.37-32** en verder als 523.

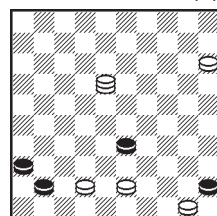
524) A. van Mourik: 1.11-6 tweesprong:
A 1... 25-30 2.35x33 34-40 3.6-1! 40-45 4.1x40 45x34 5.33-29 34x23 6.49-43 oppositie.
B 1... 34-39 2.6-1 39-44 3.1x34!! tweesprong:
B₁ 3... 44-50 4.49-44 50x30 5.35x24 oppositie.
B₂ 3... 25-30 4.49x40 30x39 5.40-34 39x30 6.35x24.

525) M. Sabater 1.13-9 tweesprong:
A 1... 26-31 2.9-4 29-33 3.4x36 33-38 4.49x27 39-44 5.48-43! hinderlaag.
B 1... 29-33 2.49-40 26-31 3.9-4 33-38 4.4x36 tweesprong:
B₁ 4... 38-42 5.48x37 39-43 6.40-49 43-48 7.36-31! damvang.
B₂ 4... 39-43 5.48x39 38-42 6.36-47 42-48 7.40-34! damvang.

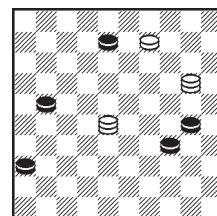
526) A. van der Stoep: 1.9-4 tweesprong:
A 1... 23-28 2.33x13 7-12 3.26x3 36-41 4.3-14 hinderlaag.
B 1... 7-11 2.4x6 36-41 3.26-37 41x32 4.6-28! 23-29 5.28x37 29x38 6.37-48.

527) G.L. de Bruijn: 1.4-31 Op 1.4-22? 24-30 2.22-39 geeft bij

528a. C.Blankenaar (A)

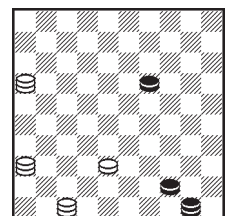
529. J. Bastiaannet

voorbeeld 2... 8-12(!) remise. Er is nu een tweesprong:
A 1... 8-12 2.31-48 tweesprong:
A₁ 2... 1-6 3.48-39 6x17 4.39x6 3-8 5.6-39 12-18 6.39-33 18-23 7.33x15 23-28 8.15-38 [8.15-10? 25-30 is remise]
8-12 9.34-29 25-30 10.29-24 30x19 Blonde 1798: **11.38-21** tweesprong:
A_{1.1} 11... 12-18 12.21-27 28-32 13.27x24 32-37 14.24-47.
A_{1.2} 11... 19-23 12.21x3 23-29 [op 12... 28-32 13.3-20 32-37 14.20-14 aanval in de rug] **13.3-14! 28-33 14.14-20!** penning.
A₂ 2... 12-18 3.48-26 25-30 [op 3... 18-22 4.11-7 1x12 5.26x35 22-28 6.35-49 en nu bij voorbeeld 6... 3-8 7.34-29 8-12 8.49-43 12-18 9.43-49 25-30 10.29-24 30x19 11.49-27 28-32 12.27x24] **4.34x25 24-29 5.26-48 29-33 6.25-20** [niet 6.48-43? wegens bij voorbeeld 6... 18-22 7.25-20 1-6 8.11-7 6-11 9.7x16 22-27 10.43x21 3-8 =] **18-22 7.20-14 22-27 8.48-25! 33-38** [op 8... 3-8 9.14-10 33-38 10.10-5 38-42 11.5-37 42x31 12.25-3 +] **9.11-7 1x12 10.14-9 3x14 11.25x43.**
B 1... 3-9 2.31x4 24-30 3.4-22 30x39 4.22x44 tweesprong:
B₁ 4... 25-30 5.44-17! 30-34 6.17x3 34-39 7.11-7 1x12 8.3x44.
B₂ 4... 8-12 Zie diagram 527A:
5.44-35 Deze stand staat op naam van H. van Meggelen & J.H.H. Scheijen [*De Problemist* 06-1953]. Ontstond daar door een slag naar 35. K.W. Kruijswijk gaf aan dat 35 ook scherp via een schuif vanaf 44 kan worden bereikt [*De Problemist* 08-1968].
5... 1-6 6.11-7 12x1 7.35-2. Er bestaan duizenden problemen die eindigen in Timoneda 1547, maar eindspelcomposities met dit slot zijn een zeldzaamheid!

528) F. Hermelink: 1.27-32 41-46 [op 1... 41-47 wint 2.34-30] **2.32-5 11-17 3.22x11 26-31**

530. J.C.R. Bus.

4.34-30 35×24 5.11-6 31-36 6.6-1 36-41 [na 6... 24-30 is snelste winst: 7.1-29 36-41 8.29-15 +] **7.1-6 24-30** [na 7... 41-47 wint 8.6-1 (en verrassend genoeg ook 8.6-33 47-36 9.33×20 +) ; na 7... 24-29 wint 8.6-33 als in de hoofvariant (maar ook 6.49-43)] **8.6-33 30-34** [na 8... 30-35 wint behalve 9.49-43 ook 9.33-15 35-40 10.38-33 40-45 11.49-44)] **9.49-43 34-40 10.43-39 40-45 11.33-6!**

Deze stand komt in Viergevers *Eindspelencyclopedie* voor op naam van Z.G. Lewin in *Sjasjki v Massy* 02-1931 [met 43-38 als eerste zet]. De hieronder gegeven hoofdvariant, met het slaan naar 44, komt bij Lewin niet voor, maar is ontstaan door transpositie.

11... 41-47 [op 11... 45-50 12.39-33 50×11 13.6×33 +] **12.6-1 47×44** [bij Lewin dus 12... 47×50 13.1-6 +] **13.1-23 46×10 14.5×50** opsluiting. De stand van Lewin, hier op formidabele wijze bewerkt, is niet meer dan een variatie op een stand van C. Blankenaar. Deze plaatste in *Het Damspel* 02-1918 in *De Damschool* de stand 30, 41, D46/ 40, 42, 44, D5, D15. Dit eindspel faalt op 29 (47) 1 (50) 6 (46-28) =. En na 29 (34)? wint elke zet met dam 29, behalve 15. In 1992 gaf Louis Vrijland Blankenaars oplossing de zetting 41, 45, D46/ 42, 44, D4, D5, maar in plaats van 18 wint ook 15. In 1973 arrangeerde Jaap Viergever de stand tot 33, 36, 45, D46/ 43, 48, 50, D5, D18. Kennelijk zag hij op een gegeven moment in dat wit dan behalve door 42 ook wint door 31, 38, want later nam hij de stand 33, 36, 45, D46/ 10, 42, 43, 50, D18 op in zijn database. In diagram 528A is die stand met een zet verdiept.

Ontleding: **1.15-10 41-46 2.10-5 36-41** [na 2... 33-39 3.43×34 36-41 wint 4.18-13/27 41-47 5.D-35/49] **3.43-39 33×44 4.50×39!** C. Blankenaar [met 39 op 44]: **41-47** [op 4... 45-50 5.18-4 50×47 6.4-15 +] **5.18-1 47×44** [bij Blankenaar dus 5... 47×50 6.1-6] **6.1-23 46×10 7.5×50** opsluiting.

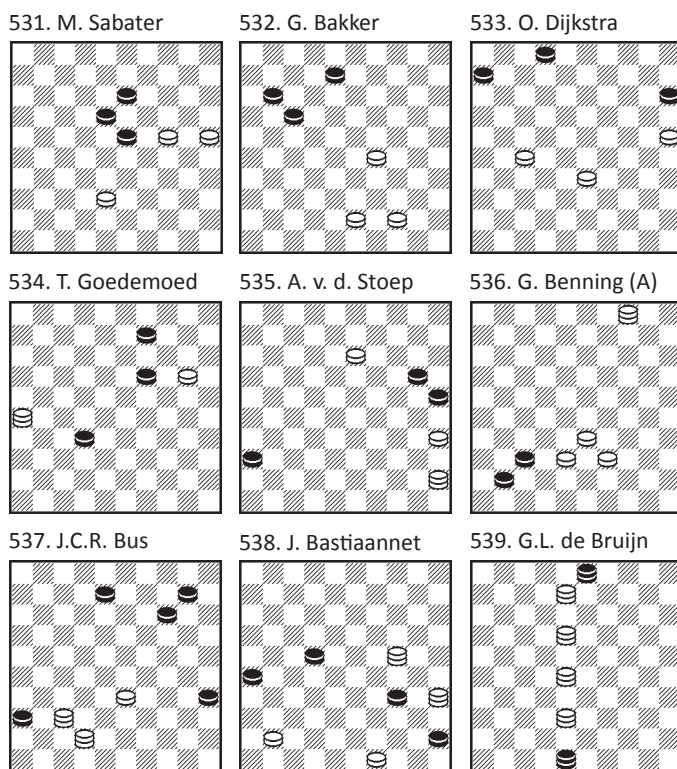
529) J. Bastiaannet: 1.9-3 34-39 [want na 1... 36-41 2.3×45

41-47 wint 3.20-15] **2.3×26** tweesprong: **A 2... 36-41 3.28×46 39-44 4.26-37! 30-34 5.20-33!** [niet 5.20-25? 34-40 6.25-43 40-45 7.37-28 44-49 met remise] **34-39 6.37-32 39×37 7.46×50. B 2... 39-43 3.28-46! 43-49 4.26-31 36×27 5.20-38 49×32 6.46×35.**

530) J.C.R. Bus: 1.38-33! tweesprong: **A 1... 44-49 2.47-41 50×46 3.36-27 49×21 4.16×5** lange-lijninsluiting. **B 1... 19-24 2.16-49! 24-29 3.49×18 50×4 4.47-15** kwadrantinsluiting.

Ter oplossing

Traditiegetrouw beginnen we met de drie-om-drietjes, deze keer van Michel Sabater, Gerhard Bakker en Oege Dijkstra. Vervolgens twee dunne standjes met een witte dam in de aanvangsstand. Bij Tjalling Goedemoed zien we drie damoffers, als u begrijpt wat ik bedoel, en Arie van der Stoep brengt drie scherpe varianten. Van Gerard Benning ontving ik een eindspel in het moeilijke genre van een dam en drie schijven tegen een dam. Je

verwacht (uiteindelijk) een overmachtswinst maar bij vernuftig (en moeilijk te vinden) spel van zwart komt het niet tot overmacht maar moet wit het hebben van een finesse. Ik wist zijn stand met nog drie zetten te verdiepen, waardoor het geheel nog ingewikkelder is geworden.

Dan twee standen met twee witte dammen: een moeilijk te doorgronden eindspel van Jaap Bus en een stand waarin Johan Bastiaannet naar een kleine combinatie toewerkt. Ten slotte een stand met louter dammen van uw einDsPelredacteur.

Opsporing verzocht De Graag of De Ron?

In zijn artikel over de Coup Beekbergen (DP oktober 2014) schreef Ardjan de Jong over de hieronder afgebeelde diagrammen:

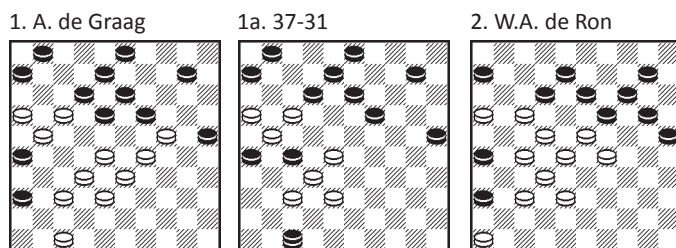
“Enige jaren geleden schreef ik voor DP een serie artikelen over het slagsysteem van het bekende probleem van A. de Graag op #1: 22, 338, 24, 41, 31, 9, 5, 2. ‘n Keur van 100 damproblemen, 1947. Onlangs kwam ik terug op dit probleem in verband met Tom’s serie

“Hoe ontstaat een damprobleem”, waarin ik het eigenaarschap van de diverse optimalisaties van dit slagsysteem besprak. En het blijkt toch nog weer anders te zitten dan ik dacht, aangezien het boek van De Graag niet uit 1938 is, zoals bijvoorbeeld in Compositions2013 staat vermeld, maar uit 1947 met een tweede druk uit 1953. (...) Dit blijkt echter van belang voor de ontdekking van het systeem van #1, want WA de Ron publiceerde intus-

sen #2: 24, 21, 41, 31, 20, 5, 2. De Geheime Zender 10-1940. En ten opzichte van #2 biedt #1 eigenlijk weinig nieuws.”

Met andere woorden: het vaderschap van dit fraaie slagsysteem komt volgens De Jong eerder De Ron toe dan De Graag. Omdat het boekje van De Graag een keur betrof van zijn beste gepubliceerde problemen, ging en ga ik (gesteund door Arne van Mourik) ervan uit dat dia 1 ergens in de jaren twintig of dertig gepubliceerd moet zijn en vervolgens in zijn ‘n Keur terecht is gekomen. De database brengt niet echt opheldering en ook Kees van de Ruit, die op mijn verzoek zijn complete krantenknipselverzameling (geloof mij: die is gigantisch) heeft doorgeploegd, kwam geen eerdere publicatie tegen.

Wie brengt licht in de duisternis? (HW)

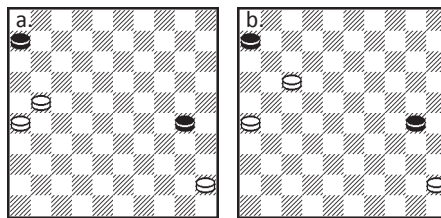

Schuifpromotie door zwart in meerdere etappes (12)

'Sosin', een tussendoortje

Pieter Kuijper

a. het origineel, zwart gaat met een schuif naar 34
Compositie a is van Alexandr Sosin (TD: B.A. Sjosjin), Niva, oktober 1901. Overgezet vanaf het vierenzestig velden bord. Wit is aan zet. Direct opponeren met 40 snijdt geen hout vanwege (11), dus: 17 (34) 40, 21 (50a) 16, 7. a. (11) 6 (50) 17, 17. Na de beginzet van wit zien we de officiële Sosin motiefstand b verschijnen.

Vanwaar het zijspoor naar dit motief? vraagt u zich wellicht af. Welnu, ga even met me mee terug in de tijd naar april 2014. Uit voorjaarsoverwegingen was er in Hoorn aan de Leisteen nijver in de tuin gearbeid, en de grote schoonmaakwoede diende met een avondlijk bad te worden bekoeld/voortgezet. De smeerlap in kwestie meende van een geel eendje na het verticuteren weinig opwinding te mogen verwachten, en dus nam hij ter verpozing liever een DP mee te water. De keuze viel, willekeurig, op jaargang 73 nummer 6, december 2013. Dat bleek een gezegende greep, want als door een magneet werd des baders oog onweerstaanbaar gezogen naar het eerste diagram op het voorblad, een dreumesje met als tenaamstelling K.W. Kruijswijk, hieronder plaatje 1; die overzichtelijke opgave zou met losse handen wellicht

ontraadselbaar zijn. Maar al doende becroop de oplosser een gevoel van verwarring. Want in diezelfde DP (SPZ+ deel 9) had iemand het over de onnaspeurbaarheid van 'hoogste hoogstandjes', waarin een zwarte schijf naar dam gaat in meer dan vier zetten (waarvan de laatste een schuif en de voorlaatste een slag). En wat was dit dan?, een heuse zessetter: 14x34-39x30-34x45-50. Inmiddels blijkt Kruijswijk zelf al te hebben achterhaald dat zijn werk geen originaliteit mag claimen, men ging hem voor. De zes zetten thema-actie kom je in de Turbo Dabase probleemcollectie twee keer tegen, beide op naam van Jan Scheijen. Diens (overigens knullig bijoplosbare) design van dia 1 (met de witte schijven 23 en 25 op 20 en 28) stond al in 1943 te kijk; driekwart damleven later, toen de modevlaggen er anders bij wapperden, achtte hij een

uitvergroting opportuun, diagram 2.

1. 20, 21 (39) 34, 17 S(o). Vrienden, 5 juli 1943. Bij de bespreking van de probleemoplossing (in DP april 2014) bleek gastcommentator Van Mastrigt zich niet bewust dat hij met een exceptioneel geval van spz+ te maken had; of mag, teleurstellend, Gerrit niet tot mijn lezerskring worden gerekend? Zijn gedocumenteerdheid bleek overigens voortreffelijk, hij benoemde de ontwerper van het motief en bezorgde als klap op de vuurpijl een eclatante aanvulling op de collectie hoogstandjes met het fraaie stukje kleinkunst van Herman van Meggelen (hierna dia 4). De karakteristieke aan diens schuifpromotie voorafgaande lancering van de zwarte motiefschijf naar veld 45 (een soort van bijtrekkertje) kwamen we trouwens al enige keren tegen in SPZ+ deel 11, DP juni 2014.

2. 32, 23, 21 enz. Scheijens Verzameld Werk deel 3, oktober 1987. Tja, je kunt je afvragen of (afgezien van het wegpoetsen van de bijoplossing) deze modificatie een serieuze verbetering is. Wit begint nu met een plusschijf, bijna altijd een helaasje in voor het oog natuurlijke beginstanden. Aan de andere kant: de openingsfase voegt inhoudelijk wel modaliteit toe, een extra meerslagje en vooral de ontzuiming van veld 34 met een tweede meerslag tot gevolg. Onnodig klein is onaf, heb ik de oude meesters wel eens horen zeggen, en dat lijkt me hier het

• Pieter Kuijper

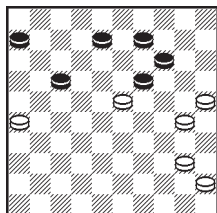
geval.

Een bij ontstentenis van SR de perfectie benaderend standje is natuurlijk: wit negen schijven op 30, 32, 34, 37, 38, 40, 41, 45, 46 tegen zwart negen schijven op 6, 8, 9, 17, 19, 23, 25, 29, 33. Oplossing: 28 (31) 37 bo, 21, 26 enz. met als pluspunt het brengen van beide witte motiefschijven op de linkerflank. De prullenbak gaat het niet navertellen, maar dit probleempje heeft menigeen vast wel eens op het bord gekregen en verworpen. Jan Scheijen, die met zijn ostentatieve instelling moeilijk ontkomt aan de verdenking wel eens bewust een sterk zwakbedod de wereld in te hebben geholpen, zal deze zetting wellicht zijn ontgaan. Maar wat betreft Wendel Kruijswijk en zijn grondige, zelfkritische attitude zou het me verwonderen indien niet.

3. 339 (33) 30, 24, 38, 17 S(o). Terneuzer Courant, 29 november 1940. TD meldt dia 3 als vroegste (van een reeks van veertig stuks) Sosin bewerking, en hoera Cor Kaan maakte er tegelijk maar een hoogstandje van. Met een handige dwangactie wekt wit de ingekapselde schijf 19 tot leven. Waar zijn ze toch gebleven, die lokale en regionale kranten met hun podium voor de damproblematiek.

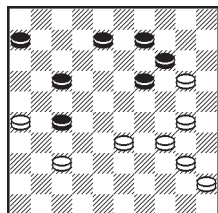
4. 271, 328 (7) 17 (11) 20, 14 (28) 24, 17 S(o). De Probleemist, februari 1954. Door GvM uitverkoren tot mooiste Sosin aller tijden en ook dit is er eentje waarin zwart vier zetten naar dam onderweg is. Een dwingende inleiding op links, prima. Maar dat de thema-

1. J. Scheijen (1943)
rep. KWK 2013

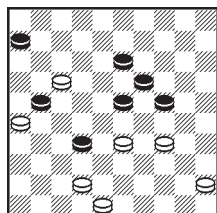
(14x34-39x30-34x45-50)

2. J. Scheijen (1943)
(A) J. Scheijen 1987

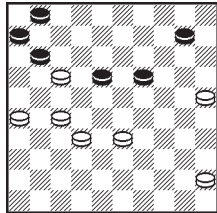
(14x34-39x30-34x45-50)

3. C.K. Kaan

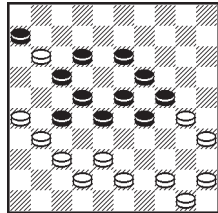
(19x30-34x45-50)

4. H. van Meggelen

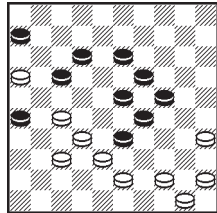
(10x30-34x45-50)

5. A. Stuurman

(19x30-34x45-50)

6. A. de Graag

(19x30-34x45-50)

schijf vanaf veld 10 komt terwijl zwart zelf het startschot geeft, dat noem ik nog eens frappant. Ditmaal detoneert de witte plusschijf niet, verleent ie het dwangspel juist cachet. 5. 382, 44, 27, 24, 38, 440, 17 S(o). Vrienden, oktober 1943. C. Kroonen, een vage en wat de damproblematiek betreft snel uitgebluste figuur uit de gelederen rond Scheijen, bewerkte het skeletje van dit probleem wellicht als eerste. Stuurman maakte er (in zoverre mogelijk) het beste van; de rest van de pakweg vijftien hoogstandjes die TD bij de zoektocht ophoest voegt trouwens weinig of niets toe. Met zijn vijfde zet bewijst Stuurman dat (destijds al) ook de allergrootsten in het vak de scherpe regels naar waarde weten te schatten. 6. 31, 30, 11, 24, 38, 440, 17 S(o). Brabants Dagblad, 31 maart 1962. De Graag stond in het augustusnummer van DP frontaal in het zonnetje. Als eerste (van vier auteurs) verplaatste hij schijf 26 in het motief naar veld 27. Tevens was hij de enige die, al komt er enige imitatie aan te pas, een aanvaardbare verpakking leverde.

b. de castratie, zwart gaat met een slag naar 34

7. 33, 43, 22, 30, 40, 227 S(c). Brabants Damnieuws, juli 1969. Misschien heb je ze wel: Sosin-bewerkingen met de witte motiefschijven 17 en 26 c.q. 27 op de velden 21 en 22, maar ik signaleerde niets digitaals. Lauwen broedde het ei van Columbus uit, hij brengt de zwarte schijf slaandeweg naar veld 34; een handige oplossing maar het edelste deel van Sosin wordt zo wel weggenomen. Ziehier Piet zijn flowerpower bijdrage; music for the millions, desondanks tot nu toe het enige exemplaar met deze aanpak.

8. 23, 24, 21 (28) 27 (32) 22, 40, 227 S(c). Maar vandaag wordt hij uit zijn isolement verlost. Met permissie ben ik zelf ook nog even aan het knutselen geslagen en dat leverde een boeiend

niemendalletje op met vijf zetten van de themaschijf. Flits tekent aan dat 39 niet op 44 mag want dan beschikt wit over meerdere winstgangen in het afspel.

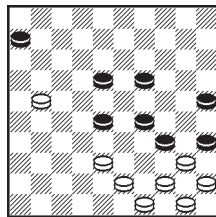
9. 33 (48) 17, 4, 30, 40, 21 S(c). De opstelling van de motiefschijven op 21 en 22 mag dan waarschijnlijk een primeur van Piet Lauwen zijn, op de slag 25x34 heeft hij zeker geen patent. Alleen werd bij degenen die hem voorgingen steeds op 30 een witte dam over de kling gejaagd. Als vroegste representant vond ik een kneusje-dubieusje van Piet van der Kwartel (Damweelde, juli 1967). Daarvan een bijna even pretentieuze reparatie op diagram 9. Dat kan vast wel wat exquiser, verbeeldde ik me, en ja hoor: dia 10.

10. 44, 4, 37, 36, 30, 40, 21 S(c). Een bekende maar handige slagvolgorde. Om een tweede pluk binnen te kunnen halen wacht de witte dam een beurtje op veld 4, eerst gaat de kroonschijf aan de slag. De dubbelslag 4x36x30 blijkt een weinig vertoond traject, in Dammen-Spel deeltje 3 trof ik slechts één enkel exemplaar aan. De motiefschijf 21 komt, net als bij dia 9, vanaf veld 26 aangekuierd, bij Van der Kwartel stond zijn wieg op 27.

11. 14, 1 (29) 40, 39 (34) 30 S(c). Tot nu toe vond de slag 25x34 plaats als uitvloeisel van het combinatiespel. Het kan ook anders, je kunt zwart ook het initiatief gunnen. Diagram 7 bijvoorbeeld heeft daartoe maar een kleine ingreep nodig. Lauwen had zwart 34 op veld 30 kunnen zetten en wit 49 op 47, en de rest laat zich raden. Ook in mijn dia 11 maakt zwart de aanstalten; maar eerst noopt ie de witte dam tot een voorkeur voor de lange afstand. Vanwege die keuze preferer ik het getoende plaatje boven het eveneens kalme cijferstandje: wit negen schijven op 17, 21, 22, 28, 41, 42, 43, 45, 50 tegen zwart negen schijven op 6, 8, 9, 10, 25, 30, 34, 45, 39.

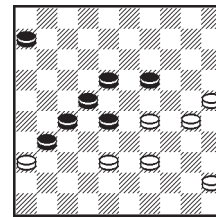
12. 10, 17, 43, 44, 34 (40) 45 (34) 30 S(c). Friesch Dagblad, 23 augustus 1974. Leen kreeg

7. P. Lauwen

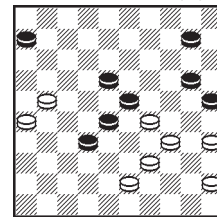
(25x34x45-50)

8. PK

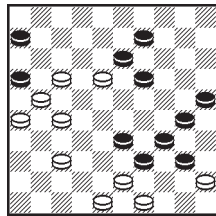
(22-28-32x34x45-50)

9. P. v.d. Kwartel (A)

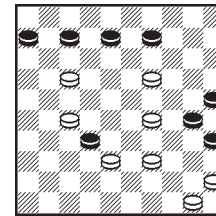
(25x34x45-50)

10. PK

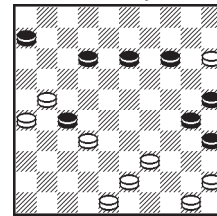
(25x34x45-50)

11. PK

(25x34x45-50)

12. L. de Rooij

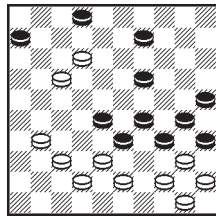
(25x34x45-50)

in de jaren zeventig de inval om aan het motief het offer (40) en de ruil op 34 vooraf te laten gaan. Hij maakte er twee, waarvan dit luchtigheidje met de op de 16/49 diagonaal pendelende zwarte dam m.i. de prettigste is. Hoe het offertje van Leen bij een nauw verwant motief (w:16, 17, 34, 39 tegen z: 25, 30, 35) navolging kreeg van Gerrit van der Linde was te zien in SPZ+11 tekst bij dia 99.

13. 24, 4, 48(34) 30 S(c). Je kunt natuurlijk zwarts gedwongen ruil wat luxer maken door er een witte dam in te betrekken. De boeken geven geen voorbeeld, maar het is een koud kunstje. In dit geval wordt (kennelijk ongebruikelijk) de ruil ingezet vanaf 29. Ik mag aannemen dat 'Flits' de kluit niet bedot met zijn conclusie dat slaan met de dam vanaf 4 naar 34 of 40 niet toereikend is.

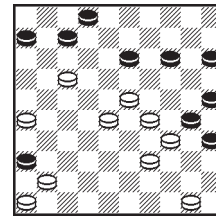
14. 372, 26, 4, 39, 8, 39 (34) 30 S(c). Deze keer is de voorlaatste halte van de witte dam gelegen in het losse zand van

14. PK

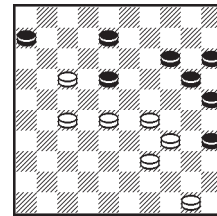
(25x34x45-50)

15. PK

(25x34x45-50)

16. PK

(20-25x34x45-50)

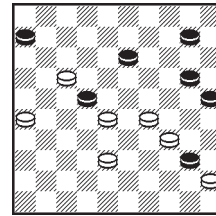
niemandsland. Het probleem is (maar dan met de witte dam op veld 48) uit te bouwen tot nog wel grotere proporties, maar om het daarmee wat swingender te krijgen dat zal niet licht lukken.

15. 22, 41, 1 (7) 20, 39 (40) 45 (34) 30 en verder als Leen.

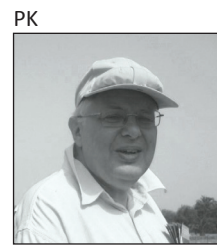
Het laatste duo is voer voor degenen die zwart een nog grotere rol bij de eigen ondergang gunnen willen.

16. 283 (30) 3 (25) 20, 39 en verder conform Leen. Een hoogstandje tot besluit. In een positioneel toch al kansrijke stand heeft wit zojuist 18-12 geofferd. Chic of verwatent? Wat daarvan ook zij, het kan lijden, want zelfs met een schijf achterstand is de witte stoomwals winnend, al is de wijze waarop zwart schijf 20 tot diens thematische manoeuvre weet te activeren niet alledaags.

13. PK

(25x34x45-50)

“ISRAEL-2012” een waar eindspelfestijn – 6

Johan Bastiaannet

Rectificatie

In de vorige aflevering heb ik een lelijke uitglijder gemaakt bij de 2^e zet van de oplossing van Moeltachs eindspel (op **diagram 27**): na 1.18-13 30-34 moet wit natuurlijk nog niet meteen schijf 11 offeren, pas na 2.13-9 34-39 is de tijd ervoor rijp: 3.11-7! 1x12 4.9-3 enz. +. Door deze misser is voorts de keurige compositorische variant 1.18-13 30-34 2.13-9 35-40 3.9-3 1-7 4.11x2 40-44 5.2-30! 34x25 6.45-40 44x35 7.3-12 + onvermeld gebleven.

Categorie C – mini-eindspelen (1)

Categorie C stond uitsluitend open voor mini-eindspelen, waarin wit maximaal 2 stukken heeft (schijven en/of dammen) en zwart maximaal 7 stukken (schijven en/of dammen). Geen van de 15 auteurs die samen 29 posities inbrachten, kon trouwens toe met maar één witte dam of schijf. Bij voorkeur werkten ze met 2 witte dammen (14x) of witte dam + dito schijf (9x). Maar niet meer dan 6 maal met 2 witte schijven. Liefst 19 inzendingen (ruim 65% van het totaal) konden worden geklasseerd en met uitzondering van de nrs. 16 tot en met 19 zal ik die hier allemaal de revue laten passeren. Al houd ik de top zes nog in petto voor slotaflevering 7.

Diagram 34

Virmantas Masiulis zou zijn beste resultaat in categorie C behalen met een aanstekelijke 3x2-schijven-mini. Maar die is voor later, hier alvast z'n andere minder succesvolle mini:

1.10-15 27-31

Omdat een zet met de voorste schijf op slag verliest (1...38-42/43 2.12-29), heeft zwart hier eigenlijk maar één alternatief, 1...27-32. Daarop kan wit zelfs nog zomaar

mistasten:

A 2.12-34? en nu:

A1 2...24-30? 3.34x41/46 38-43 4.15-38 +.

A2 2...32-37? 3.34-30 24x35 4.15x26/31 enz. +.

A3 Maar na 2...38-42! 3.34-29 24x33 4.15x47 32-37 is het natuurlijk potremise. Daarom: **B** 2.12-21! 32-37 3.21x43 37-42 (na 3...37-41 4.43-30 wint wit op vergelijkbare wijze)

4.43-30 24x35 5.15x47 35-40 6.47-33 40-45 7.33-50 +.

2.12-26!

En hier is 2.12-34? alweer uit den boze vanwege 2...38-42! 3.34-29 24x33 4.15x47 31-36/37 =. Al mocht zwart er ook weer niet te licht over denken, zie maar eens:

A 2...31-36? 3.34-48! en verder nog:

A1 3...36-41 4.48-30 24x35 5.15x36 35-40 6.36-22 40-45 7.22-50 +.

A2 3...20-25 en dan niet 4.15x42? 36-41 = (vooral niet 4...25-30? 5.48x25 36-41 6.42-37 41x32 7.25-20 32-37 8.20-37 +) maar gewoon 4.15x47 +.

B 2...24-30? 3.34x36! 38-43 4.15-38 43x32 5.36-31 32-38 6.31-48 +.

Vreemd genoeg ontbreekt juist dit puntige variantje in de schijnoplossing van Masiulis.

2...31-36 3.26-48 36-41

Of 3...20-25 4.15x47(!) +.

4.48-30 24x35 5.15x36 35-40

6.36-22 40-45 7.22-50 +.

Een eenvoudig mini-eindspel waarover **Zoebov** laconiek opmerkte: *Men kan zeggen dat het spel in alle varianten identiek is.* Er valt hier inderdaad niet veel te beleven, wat ook al tot uitdrukking kwam in de jurycijfers:

Bastiaannet 33 – Bieliauskas 28 – Nyrov 27 – Sjoelga 22 – Zoebov 20. Het eindcijfer kwam zo vast te staan op $(28+27+22)/3 = 25,66$ punt, ruim voldoende voor de 15e plaats. Toch had er veel meer ingezet voor Masiulis. Want zijn mini valt nog prima te verdiepen zonder dat daarvoor

ook maar één extra wit stuk nodig is. Ik ontdekte dit op 27 februari 2013 bij het jureren van de posities van categorie C en stelde contactpersoon Miljenko Lepšić zo snel op de hoogte van mijn vondst dat die al een paar dagen later, 2 maart 2013, op zijn *miniforum* te bewonderen viel:

Diagram 35

1.7-1 13-19(!)

Op zwarts enige alternatief 1...18-22 laat wit natuurlijk volgen 2.1-18! en nu:

A 2...22-27 3.18x15 32-38

4.26-12! met de mini van Masiulis.

B 2...22-28 3.18x15 32-38

4.26-17! 28-33 (of 4...28-32

5.17-21! enz. +) 5.17x39 38-42

6.39-30 24x35 7.15x47 35-40

8.47-33 40-45 9.33-50 +.

2.1x5!

Maar niet 2.1x25? 32-38 3.26-

48 (of 3.25-48 24-30 4.48x25

10-14 =) 3...10-14 4.25x9 24-30

5.48x25 38-42 6.9-31 42-47(!)

met slechts remise.

2...32-38 3.26-31! 24-30

Ook na 3...38-43 4.5-19 24x13

5.31x48 + en na 3...20-25

4.31-4! 38-42 5.5-19 24x13

6.4x48 + wordt zwart vlot weggecombineerd.

4.31-4! 38-42 5.5-14 20x9

6.4x25 +.

Helaas is Masiulis deze

waardevolle verdieping niet

zelf op het spoor gekomen.

Diagram 36

Ook de Serviër Bela Kovacs laat 2 witte dammen opdraven tegen 4 zwarte schijven:

1.19-2! 18-22

Indien 1...35-40, dan 2.3-12

18x7 3.2x35 29-34 (of 3...29-33

4.35-30 33-38 5.30-48 +) 4.35-

44 +.

2.3-12!

Wit dwingt nu de overgang af

naar een mini-eindspel van

Algimantas Kačiuška. Het was

één van zijn inzendingen naar

het 2e kampioenschap van de

USSR voor vakverenigingen

(1990) en is hier zeker een

apart plaatje waard - **diagram**

37.

2...33-38

Na 2...22-27 3.12x34 volgt

winst in een drietal korte

varianten:

A 3...35-40 4.34x45 27-32

5.45-34 32-38 6.2-24 +.

B 3...27-32 4.2-24 32-38 5.24-

15/20 +.

C 3...27-31 4.2-24 31-36

5.24x47 +.

3.12x34 35-40

Zwart kan het nog een zet

langer volhouden met 3...38-

42 4.34-18 22x13 5.2x47 35-40

6.47-33 40-45 7.33-50 +.

4.34x45 38-42/43 5.45-18

22x13 6.2x47/48 +.

Zoebov: Geijkte verbinding van

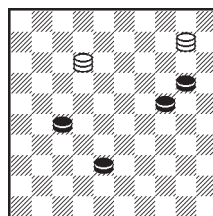
bekende methoden. Geen diep

spel.

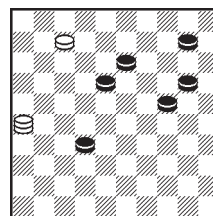
Deze verdieping van een

bekend gegeven bleek wat te

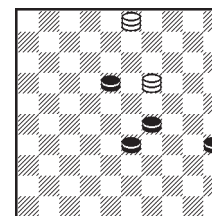
34. V. Masiulis

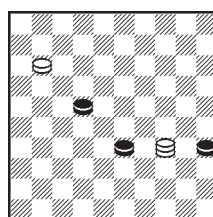
35. J. Bastiaannet

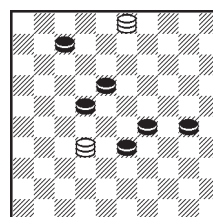
36. B. Kovacs

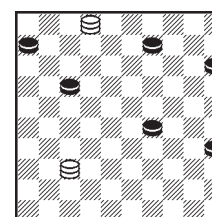
37. A. Kačiuška

38. V. Bieliauskas

39. V. Trofimenko

klein om bij de jury echt potten te kunnen breken: Bastiaannet 34 – Bieliauskas 30 – Nyrov 40 – Sjoelga 25 – Zoebov 30. Al mag Kovacs met de eindscore van $(30+30+34)/3 = 31,33$ punt en de daarmee behaalde 14^e plaats niet echt ontevreden zijn. Valdas Bieliauskas liet nog zien dat deze mini van Kovacs op zich ook nog enigszins te verdiepen valt.

Zie **diagram 38**. Al heeft diens verdieping niet meer om het lijf dan het extra variantje 1.32-28 33-38 (in plaats van 1...30-35 2.28x2 enz.) 2.28x35 38-42 3.35-13 18x9 4.3x47+. Maar hiermee had Kovacs waarschijnlijk wel de zo meteen volgende nummers 12 en 13 van de ranglijst voorbij kunnen streven...

Diagram 39

In het strijdperk alweer 2 witte dammen; ditmaal nemen ze het op tegen 6 zwarte schijven. Wit richt zich natuurlijk meteen op zwarts achilleshiel – schijf 9:

1.37-26! 15-20

Na 1...29-33 2.26x38/47 35-40 blijkt wit niet aangewezen op 3.38/47-20 +, maar kan hij bij slaan naar veld 38 evengoed winnen door 3.38-49 40-45 4.49-44 enz. +. Dit maakt dat zwart bij de eerste zet slechts twee alternatieven heeft die tot thematisch spel leiden. En mag het ene (1...6-11 en vervolgens 2.26x33 15-20 3.33x6 20-24 4.2x30 +) gerust worden afgedaan als onbeduidend, het andere leidt juist naar de hoofdmoot van dit eindspel:

1...17-22 (de nu ontstane positie vormde één van de inzendingen van Vjatsjeslav Trofimenko naar het kampioenschap van Oekraïne 2012) 2.26-3 en nu:

A 2...29-33 3.3x38/4715-20 (na meteen 3...35-40 kan wit zich in plaats van 4.38/47-20 15x24 5.2x17 + ook nog de tussenzet 4.38/47-33 permitteren) 4.38/47x15 35-40 5.15-33 en verder nog:

A1 5...22-27 6.2-19 40-45 7.33-50 6-11 8.50x6 45-50 9.19-28+.

A2 40-45 6.33x17 45-50 7.2-

16+.

B 2...15-20 3.3x25 met een mini-eindspel van *Miljenko Lepšić* uit 2008, dat door hem op 7 februari 2009 werd geplaatst op *miniforum*. Het heeft het volgende spel te bieden:

B1 3...22-27 4.25-3! en verder nog:

B1a 4...27-31 5.2-11 6x17 6.3x15/24 35-40 7.15/24-33 40-45 8.33-50 +.

B1b 4...35-40 5.2-11 6x17 6.3x35 29-33 (of 6...29-34 7.35-44 +) 7.35-30 33-38 8.30-48 +.

B1c 4...29-34 5.2-11 6x17 6.3x25 35-40 7.25-39 40-45 8.39-50 +.

Maar helaas voor de auteur kan wit deze combinatie een zet uitstellen en eerst nog even 5.3-8(!) doen, daarbij dankbaar gebruik makend van de wending 5...34-40 6.8-30 +. **B2** 3...29-33 4.2-16! en nu:

B2a 4...33-39 5.25x43/48 35-40 6.43-39 40-45 7.39x17 45-50 8.16-2 50x11 9.2x16 +.

B2b 4...35-40 5.16-49 40-45 6.49-40 45x34 7.25x17 +.

B3 3...35-40 en nu zowel 4.2-35 40-45 5.35-40 45x34 6.25x17 29-34 7.17-44 + als 4.2-7 40-45 5.7x40 45x34 6.25x17 +.

Na dit alles rest ons nog het korte maar krachtige vervolg van de hoofdvariant:

2.26x25 29-33 3.2-7! 33-38 4.25-48 +.

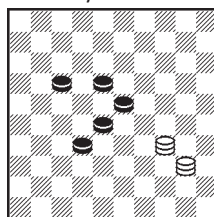
Een niet bijster geslaagde kleine verdieping van het mini-eindspel van Lepšić. Want het meeste van wat Trofimenko zelf bedacht heeft, gaat helaas mank aan bijoplosbaarheid. Ze kreeg dan ook van de meeste juryleden niet veel punten: Bastiaannet 45 – Bieliauskas 15 – Nyrov 32 – Sjoelga 35 – Zoebov 28. De eindscore $(28+32+35)/3 = 31,66$ punt was nog net goed voor de 13^e plaats.

Diagram 40

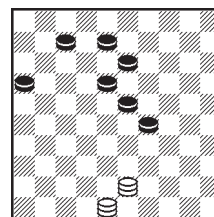
Wit blijft vooralsnog met 2 dammen van start gaan, de eerste witte schijf zien we pas bij de laatste mini van deze aflevering. En Arsen Nyrov weet best raad met de dubbeldekkers:

1.34-48! 28-33 2.40-49!

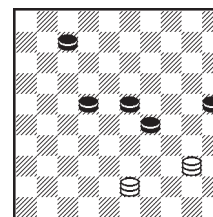
40. A. Nyrov

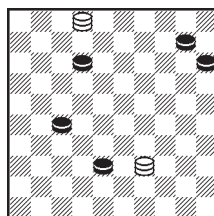
41. M. Tsvetov

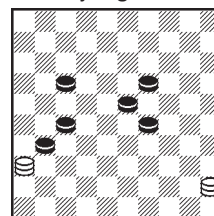
42. N. Tsomik

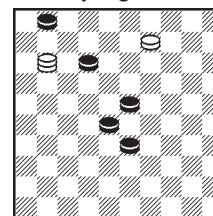
43. N. Tsomik

44. V. Sjoelga

45. V. Sjoelga

Deze krachtzet was ook snel beslissend geweest na 1...17-21/22 of 1...32-38.

2...33-39

Na 2...33-38 wikkelt wit met 3.48-37 32x41 4.49x46 23-29 5.46-23 af naar een bekende 3x1-winst die - anders dan het concoursboekje vermeldt - niet van **A.G. Noordhuis** (*Het Damspel 1931*) afkomstig is, maar op naam dient te staan van **Izak Presburg** en wel op basis van een publicatie in *Het Algemeen Handelsblad* van 2 april 1910. Er kan nog volgen:

A 5...18-22 6.23x40 22-28 7.40-49 28-33 8.49-43 17-22 (anders 8...17-21 9.43x16 33-39 10.16-49 +) 9.43-16 33-39 (of 9...22-28 10.16-43 +) 10.16-11 22-27 11.11x44/50 27-32 12.44/50-33 32-37 13.33-47 +.

B 5...29-34 6.23x21 34-40 (of 6...34-39 7.21-49 +) 7.21-17 40-45 8.17-50 +.

3.49x12! 18x7 4.48x1 +.

Een frisse mini die alleen in de ogen van Bieliauskas geen genade kon vinden. De andere drie juryleden oordeelden gelukkig aanzienlijk milder: Bastiaannet 38 – Bieliauskas 15 – Sjoelga 35 – Zoebov 30, met als eindresultaat $(30+35)/2 = 32,5$ punt en de 12^e plaats. Keurig!

Diagram 41

Mikhail Tsvetov smaakte evenals Masiulis het genoegen zijn beste mini in de top zes te zien eindigen – beide topstukjes zullen pas te bewonderen zijn in aflevering 7. Zijn andere, ook wat grover gebouwde, mini deed het evenwel een stuk minder:

1.48-42!

Doet zwart hier niets bijzonders, dan gaat hij na het verlies van schijf 29 geruisloos ten onder. Gelukkig kan hij nog op twee manieren leuk tegenspartelen:

1...16-21

Het alternatief is de aanvallende dam afvangen door dankbaar gebruik te maken van de meerslagregel: 1...13-19 2.42x11 16x7 NN, "*Dame Blanche*" 1999, p.135/ *diagram 20*: 3.43-16! en nu: **A** 3...23-28 4.16x2 en verder nog:

A1 4...28-32 5.2-7 18-22 6.7-11 22-27 (of 6...22-28 7.11x33 32-37 8.33-47 +) 7.11-16 27-31 8.16x38 31-37 9.38-47 +.

A2 4...28-33 5.2-7 18-22 6.7-16 33-39 (of 6...22-28 7.16-43 +) 7.16-11 22-27 8.11x44/50 27-32 9.44/50-33 32-37 10.33-47 +.

B 3...7-12 4.16-21 23-28 5.21x3 28-32 6.3-9 18-23 7.9-20 32-37 (of 7...23-28 8.20-42 +) 8.20-14 23-29 9.14x41/46 29-33 10.41/46-32 33-39 11.32-49 +. In de nog 10 zetten durende hoofdvariant zal het zwart trouwens niet beter vergaan:

2.43x2 29-34 3.42-37! 23-29

4.37-19! 13x24 5.2x39 18-23

6.39-25 29-33 7.25-14 23-29

8.14-20 29-34 9.20x38 34-40

Of 9...34-39 10.38-49 +.

10.38-33 40-45 11.33-50 +.

Alleen **Zoebov** gaf enig commentaar bij dit eindspel: Elegante verbinding van twee bekende winstmethoden met één dam. De auteur wist dat eveneens en kwam er dan ook rond voor uit dat de positie **7,18,23/**

D16 z.a.z. die het eigenlijke hart vormt van zijn mini, zeker geen eigen bedenkensel was. Al moet die 3x1 vast veel ouder zijn dan 1999. De rijke thematische inhoud ervan valt in elk geval vrijwel samen met de befaamde 3x1 positie **7,13,22/D32 z.a.z.** van **E. Lieubray**. Die is al te vinden in een artikel over 3x1 posities dat van de Fransman verscheen in *Het Damspel van oktober 1927 – januari 1928*, maar kwam pas ruim 5 jaar later wat opvallender in beeld in *La revue française du jeu de dames van september 1933*. En weer 45 jaar later, in 1978, zou ik zelf twee bewerkingen op het gegeven van Lieubray lanceren. Maar dit terzijde. Nu de jurycijfers nog: Bastiaannet 40 – Bieliauskas 32 – Nyrov 39 – Sjoelga 42 – Zoebov 55. De eindscore werd zodoende $(39+40+42)/3 = 40,33$ punt. Die bleek net niet voldoende voor een klassering in de toptien. Al is de 11^e plaats zo slecht ook weer niet.

Nachman Tsomik behaalde zijn beste resultaten in categorie C en tekende met zijn twee mini's voor zowel de 9^e als de 10^e plaats. Dat is best een knappe prestatie van de momenteel oudste eindspelcomponist ter wereld; geboren op 25 maart 1921 is hij inmiddels al ruim 93! In beide creaties binden 2 witte dammen de strijd aan met 5 zwarte schijven. Maar voor het overige verschillen ze nogal van karakter.

Diagram 42

Zwart dreigt al met 1...22-27 2.43x2 29-33 3.40x1/18 33-38 =, terwijl dam 40 niet schijf 29 uit het oog mag verliezen. De sleutelzet ligt dan ook voor de hand:

1.43-16!

Na 1...7-12 kan wit nog net winnen door 2.16-38! 22-27 3.38x3! 29-33 4.40x18 (of slaan naar 1, 7, 12) 33-38 4.18-9 25-30 (of 4...38-42/43 5.9-20 25x14 6.3x47/48 +) 5.9-25 30-35 6.25-48 35-40 7.3-17 40-45 8.17-50 +. Maar de bijoplossing 4.18-29

38-43 5.29-20 25x14 6.3x48 maakt dat hier helaas geen sprake kan zijn van een compositorische winst.

1...22-28 2.16x2

Op 2...28-32 beslist 3.2-19 +, terwijl wit na 2...28-33 kan kiezen uit twee winsten: **A** 3.40-49 en dan b.v. nog 3...33-39 4.2-7! 25-30 5.7-11! 29-33 6.11-7 23-28 7.7-34! +. **B** 3.2-16 33-39 4.40-35! en dan b.v. nog 4...23-28 5.16-7! 29-34 (5...29-33 6.7-40! +) 6.7x45! 39-43 7.35-30 25x34 45x48 +. Al is het Tsomik alleen maar te doen om zwarts andere twee zetten:

2...29-33

De tekstzet leidt direct naar een eindspel dat toevallig ook door Vjatsjeslav Trofimenko onder handen is genomen. Met diens bewerking op **25,28,33/D2,D18** besloot ik zelfs aflevering 4 in het juninummer! Tsomik nu is met exact het zelfde gegeven aan de slag gegaan. Wel verkoos hij het om hier al de tweesprong met afslag 2...25-30 te maken. De weg naar winst vervolgt dan met 3.2x35 29-33 4.40x18! 33-38 5.35-2! en nu:

A 5...28-33 6.2-24 33-39

7.24x42/47 39-43 (of 7...39-44 8.18-40 +) 8.42/47-38 +.

B 5...38-42/43 6.18-23 28x19

7.2x47/48 +.

C 5...28-32 6.18-27! 32x21

7.2-16 +.

3.40x18! 28-32

Anders 3...33-38 4.18-23 28x19 5.2x42/47 +.

4.18-34! 32-37

Of 4...33-38 5.2-24 +.

5.2-30! 37-41/42 6.34-45

25x34 7.45x36/47 +.

Sjoelga was het enige jurylid dat zich geroepen voelde tot het leveren van enig commentaar: De aanvullingen op de zeer goede hoofdvariant en de twee zwakke (3...33-38 en 4...33-38) staan het toe te spreken van de verbinding van twee spelschema's.

De auteur had met een zetting als **19,25,28,33/8,D45** kunnen kiezen voor een rechttoe rechtaan vormgeving, die zelfs teruggewerkt kan worden naar de 6x2-schijvenpositie **8,19,25,28,29,34/7,10** (1.7-2

8-13 2.10-4! 29-33 3.4x45! 19-23 4.45x18! enz. +). Al is de zijne zeker zo overtuigend! Tsomiks eerste mini viel in elk geval best aardig in de smaak bij de jury: Bastiaannet 46 – Bieliauskas 35 – Nyrov 36 – Sjoelga 50 – Zoebov 43. Dit leidde tot de eindscore van $(36+43+46)/3 = 41,66$ punt en de 10e plaats.

Diagram 43

Onvoldoende voor winst is 1.2-24? 15-20! 2.24x31 12-18 3.31x4 (of 3.31x9 38-42 4.9-20 42-47 =) 38-42 4.39-33 42-48 =. Wit moet hier dan ook iets bijzonders doen:

1.39-25! 12-18

Na 1...27-32 2.2-24! 10-14 of 15-20 3.25x21! kan zwart meteen opgeven, terwijl 1...27-31 strandt op 2.25-14 10x19 3.2x3/8 +. En 1...38-42 dan? Daarop volgt fraai 2.2-30! en nu:

A 2...42-47 3.30-24 47x20

4.25x5 +.

B 2...12-18/27-31 3.25-14

10x19 4.30x48 +.

C 2...42-48 3.30-34/43 +.

D 2...27-32 3.25-14 10x19

4.30x47 +.

Merkwaardig genoeg ontbreekt variant D – van de 4 de enige die volkomen zuiver is – in de auteursoplossing. Al lijkt het geen twijfel dat die door Tsomik is onderkend.

2.2-24! 10-14

Anders het korte maar krachtige 2...15-20 3.24x31! +. **3.25x31! 38-43 4.24-38 43x32 5.31-42 +.**

Twee van de vijf jury's brachten hun bewondering voor dit schoons onder woorden:

Zoebov: Als deze vondst geen ideële voorganger(s) heeft, behoort men haar te erkennen als interessant en goed. De varianten A, B en C zijn het beste te beschouwen tezamen – in één bundel, als één goede variant. En de hoofdvariant vormt een aardige aanvulling daarop.

Sjoelga: Een vrij aardige verbinding van ongecompliceerde varianten en een schijnoplossing. In het spel na 1...38-42 zit subtiliteit door de zet 2-30.

Dit verkwikkende spektakelstukje scoorde wel wat minder goed dan ik stiekem gehoopt had: Bastiaannet 50 – Bieliauskas 40 – Nyrov 38 – Sjoelga 44 – Zoebov 55. Meer dan de niettemin eervolle 9^e plaats met $(40+44+50)/3 = 44,66$ punt zat er daardoor niet in.

CPI voorzitter Victor Sjoelga boekte evenals Tsomik zijn beste resultaten in categorie C en zag zijn twee mini's beloofd worden met de 7^e en 8^e plaats. Wat deze vooral met elkaar gemeen hebben, is de best spannende aanvangsstand van waaruit de strijd zich al meteen na wits aanvallende eerste zet in alle hevigheid ontspint.

Diagram 44

1.36-47! 27-32

De auteur kiest voor een korte maar effectvolle hoofdvariant op basis van de coup Turc. Maar terwijl 1...19-24 op slag verliest door 2.47-33! +, is 1...17-22 hier natuurlijk zwarts beste zet. Na goed slaan met 2.47x2! ontvouwt zich dan het volgende spel:

A 2...31-36 3.45x18 22x13

4.2x19 +.

B 2...22-28 3.45x18! (P. Schaaf

1942) en nu:

B1 3...31-36 4.18x31 36x27

5.2-11 28-32 6.11-16 27-31

7.16x38 31-37 8.38-47 +.

B2 3...27-32 4.18x36 32-38

(P. Schaaf 1942) 5.36-18! en verder nog:

B2a 5...38-42/43 6.18-23

28x19 7.2x47/48 +.

B2b 5...28-32 6.18-27! 32x21

7.2-16 +.

B2c 5...28-33 6.2-24 33-39

7.24x42/47 39-43 (of 7...39-44

8.18-40 +) 8.42/47-38 +.

2.47x28 23x32 3.45-29 32-37

4.29-47 +.

Sjoelga heeft zich dus net als Trofimenko en Tsomik laten inspireren door de kiemcel **28,38/D2,D18 z.a.z.**, een positie die Piet Schaaf in 1942 vond bij de analyse van een zeer variantrijk 4x3-schijven eindspel dat ik over enige tijd in dit blad nog eens goed onder de loep wil nemen. Voor nu kan ik gerust

volstaan met de opmerking dat aan Schaaf in wezen ook al de stand **27,28,31/D2,D18 z.a.z.** bekend was. Alleen stond bij hem dam 18 op veld 4. De eigen inbreng van Sjoelga is dus wat kleiner dan ik eind februari 2013 dacht. Ik gaf deze mini toen 52 punt, net wat meer dan de andere jury's: Bieliauskas 48 – Nyrov 46 – Zuebov 48. Had ik wat minder gegeven, dan was dat op de eindscore nauwelijks van invloed geweest. Die werd nu $(48+48)/2 = 48$ punt. Dat was ook ruim voldoende voor de 8^e plaats. O ja, het korte commentaar van **Zuebov** nog: De hoofdvariant, gebouwd op een 'contraslag', ziet er nogal

plomp uit.

Diagram 45

De enige mini in deze aflevering waarin wit nog de tweede dam moet halen en wel meteen: **1.9-3 23-29** Zwart heeft niet beter. Zo is 1...1-6 2.3x26 meteen uit. En na 1...12-18 heeft wit al sowieso 5 winstzetten. Slechts op één ervan - 2.11-6 - ga ik hier even in. Van groot belang is nu dat de doorbraakactie 2...28-32 3.6x39/50 23-28 faalt op 4.39/50x13! 32-38 5.13-2! +. Maar na 2...1-7 (3.3-9! 7-11 4.6x13 33-38/39 5.9-3! +) of 2...18-22 (3.3-12 enz. +) of 2...23-29 (3.3-9! 18-23 4.9-20 1-7 5.6-17! enz. +) gaat zwart

het ook niet meer redden.

2.3x26!

Het wordt snel helder waarom wit niet naar veld 21 moet slaan.

2...29-34

Offeren met 2...1-7 3.11x2 leidt tot verlies in een tweetal loepzuivere varianten:

A 3...29-34 4.2-16! 34-40 (na 4...33-39 doet wit 5.16-11! 28-33 6.26-42/48 +) 5.16-32 28x37 6.26x45 +.

B 3...33-39 4.26-12! 29-34 5.12x40! 39-43 (of 5...28-32 6.2-30 +) 6.40-23 28x19 7.2x48 +.

3.26-42! 1-6 4.42x40! 6x17

5.40-49 28-33 6.49-43 17-22

Of 6...17-21 7.43x16 33-39 8.16-49 +.

7.43-16 33-39

Of 7...22-28 8.16-43 +.

8.16-11 22-27 9.11x44/50 27-32 10.44-33 32-37 11.33-47 +.

Alleen **Zuebov** waagde zich hier aan een, overigens kort, commentaar: Het eindspel kent onvoldoende manoeuvres om een hogere waardering neer te zetten.

De originaliteit van dit best mooie stukje was tijdens het jureren nog niet zo goed tot me doorgedrongen met als gevolg dat ik niet meer dan 40 punt gaf. Gelukkig voor Sjoelga betoonden de andere jury's zich wat guller: Bieliauskas 55 – Nyrov 47 – Zuebov 55 zodat de eindscore nog kon uitkomen op $(47+55)/2 = 51$ punt. Die was ruimschoots goed voor de 7^e plaats.

XIV championship of Ukraine-2014

S. Yushkevitch

17 problemists took part in the XIV championship of Ukraine organized by the Ukrainian draughts federation in 2014 in 4 categories: "Miniatures", "Problems", "Endgames" and "Zadachies" (specific genre of compositions, invented in Russia). The first conclusion is: the smallest number of participants ever in the history of Ukrainian's championships. The second conclusion is: no new name popped up, almost all participants entered in problemism in the former USSR.

Winners were defined by the sum of scores of the four best compositions from six presented by every author. Compositions were scored in a scale from 0-10. Like in the former USSR, it was allowed to participate with both unpublished compositions and compositions which were published earlier or already took part in a contest earlier. In the West this may be seen as unethical, but this is the former USSR practice, which still is upheld in post-soviet's states. This former USSR practice also was introduced by the CPI in FMJD competitions in 2010, when the CPI (with silent agreement of the FMJD leadership) became "de facto" the "former USSR committee" under leading of V.Matus (Russia) at

that time.

In the category "Miniatures" 60 positions from 10 authors were presented. The jury consisted of A. Uvarov (Ukraine) and P. Shkludov (Belarus). Winners are:

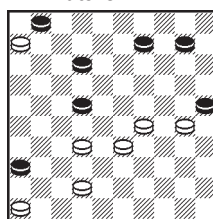
1. I. Ivatsko (Vinnitsa) – 27,20 points (the sum of the 4 best scores)
2. M. Fedorov (Donetsk' region) – 25,76
3. V. Trinos (Zhitomir' region) – 25,11

In the category "Problems" 71 positions from 12 authors were presented. The jury consisted of A. Uvarov, P. Shkludov and V. Shulga (Belarus). Winners are:

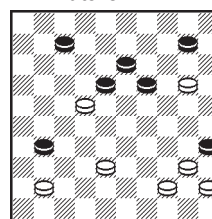
1. I. Ivatsko – 27,19
2. M. Fedorov – 26,41
3. A. Katuha (Vinnitsa) – 26,15

In the category "Endgames" 30 positions from 5 authors were

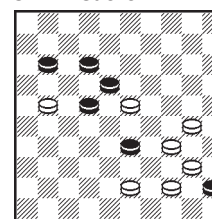
1. I. Ivatsko

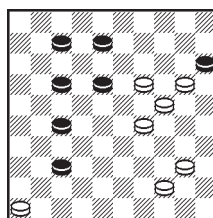
2. I. Ivatsko

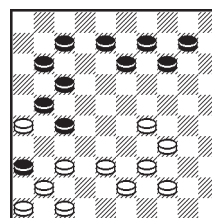
3. M. Fedorov

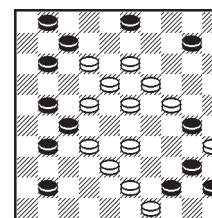
4. S. Ustianov

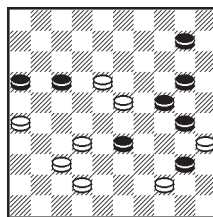
5. I. Ivatsko

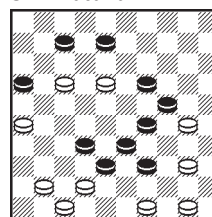
6. I. Ivatsko

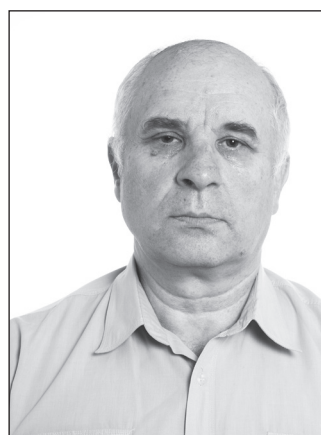
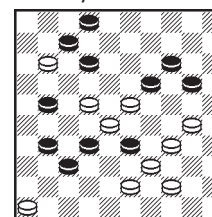
7. M. Fedorov

8. A. Katuha

9. A. Nych

• Ivan IVATSKO (1950)

• Viacheslav TROFIMENKO (1967)

presented. The jury consisted of M. Lepsic (Croatia) and B. Ivanov (Belarus). Winners are: 1. V. Trofimenko (Kiev) – 10,32 2. A. Katuha – 8,54 3. M.F edorov – 8,42 On page 201 I have placed several miniatures and problems, selected according to my choice. The best endgame of V. Trofimenko (scored 4,75 points in this championship) already was published in DP-June 2001, page 82, diagram 24. The mean score for every position is presented in square brackets after the solution.

- #1:** 27, 7, 1 (29A) 15, 41, 47. A. (28) 15 (39) 33, 38. [6,83 points]
#2: 14, 5 (36A) 2, 30, 43, 49. A. (37) 2, 24 (28) 383, 38, 49. [7,25]
#3: 439, 6 (50) 23, 17, 8. [7,0]
#4: 13, 41, 1 (22) 6 (39A) 28 Z1*(50) 6 (45 BC) 1 (7) 25. A. (28) 39 Z2 25 (40) 39, 50. B. (35) 34. C. (34, 45) 1. Z1. 33? (35, 44)=. Z2. 35 (32, Y**) 25 (37)=. Y. (34?) 30, 39, 50. [5,62]
#5: 31 (149), 22, 6 (33A, 23, 42, 47) 41, 1, 5. A. (11, 33, 23, 42, 47) 41, 12, 5. [7,7]
#6: 9, 183, 4, 47, 328, 7, 39 (4450 A) 34, 1 (28) 44, 6. A. (45-50) 34, 1, 40. [7,0]
#7: 19, 4, 36 (21) 38, 11, 17. [6,33]
#8: 43, 42, 37, 11, 17. [6,58]
#9: 24, 6, 41, 8, 1, 5. [5,75]

*Nota Bene.

“Z” indicates a so called deceptive solution (SO, schijnoplossing). A SO wrongly seems to lead to a win. In my opinion a SO is not more than an atavism in modern problemism. In the past, when we didn’t have computers, it was an attractive element in solvers contests. In modern problemism a SO adds nothing to the richness of the content and the impression, which we get from thematic variant(s) of a modern composition. For me a SO is a complete gibberish for problemism (problems and endgames). But unfortunately this topic was never discussed...

Mémoires pour servir le futur

Jacques Bergier (1860-1941)

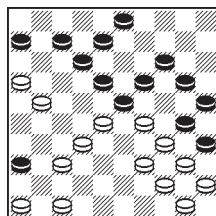
Jacques Céron

« Le vieux est toujours vert », c’est sous cette devise que prend part au deuxième concours international organisé en 1935 par le quotidien « L’Eclair du Soir », l’un des auteurs les plus originaux, les plus féconds, les plus créatifs de la première moitié du 20e siècle. Qui se cache derrière ce qualificatif? Est-il un disciple de Socrate et de son « connais-toi toi-même » pour se décrire avec une telle concision et une affirmation aussi péremptoire? Jacques Bergier naît à Arles le 19 Janvier 1860. Après un séjour aux colonies de 42 mois, sa carrière professionnelle se déroule au sein de la société ferroviaire Paris-Lyon-Méditerranée (P.L.M.) où il assure des services durant 42 ans. Ces présences lui valent de nombreuses distinctions (médaille des Colonies associée à une carte d’ancien combattant pour des opérations à Madagascar, médaille du travail, vermeil, etc.). Ses activités ludiques sont innombrables. Avant de venir au jeu de dames, il réalise sur le jeu de Solitaire une quantité de choses admirables. Il est capable de réaliser en continu plus de 500 figures. C’est cependant dans le domaine de la composition « damique » qu’il exprime tout son éclectisme. Il s’illustre en composant des milliers de problèmes qui vont alimenter tout au long de sa carrière, revues et journaux. Citons, sans être pour cela être exhaustif: La Tribune des Damistes, Le Jeu de Dames (Leclercq et ensuite Bonnard), Le Damier, La Revue Française du Jeu de Dames, Het Damspel. Si le nom de Bergier est bien connu des lecteurs de ces bulletins, il l’est encore davantage par ceux qui lisent les quotidiens, hebdomadaires, illustrés publiant des chroniques: L’Echo de Paris, Le Petit Journal et son supplément, Le Bavard, Le Journal de

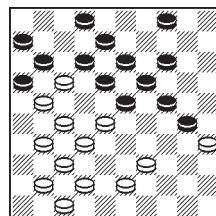
Rouen, Le Progrès, Le Soleil du Midi, La Croix du Nord, La Semaine Littéraire, Le Monde Illustré, L’Illustration, etc. Nous n’aurons garde d’oublier les magazines « locaux » tels que l’Homme de Bronze ou le Forum d’Arles qui publie de Septembre 1900 à 1935-date de sa disparition-un grand nombre de ses travaux. En sa qualité de créateur, il participe à de nombreuses épreuves sans obtenir de grandes satisfactions. L’homme n’est pas seulement auteur, il est également chercheur et joueur. Il compte parmi les meilleurs « solutionnistes ». En 1926, il obtient le 2e prix du concours organisé par la revue de Marcel Bonnard, en 1930, c’est le 1er prix qui lui revient (Concours du Pe-

tit Niçois). C’est aussi un joueur brillant, sa vision profonde lui permet de réaliser des coups magnifiques. Nous l’avons dit, Jacques Bergier est l’éclectisme personnifié. Il excelle dans tous les genres, mais c’est surtout dans le domaine de la fantaisie tant orthodoxe qu’hétérodoxe qu’il se surpasse. Si on ne peut raisonnablement écrire que J.Bergier est l’inventeur du problème « conditionnel », il est juste de lui rendre justice en mentionnant qu’il en est le principal vulgarisateur. Ce genre, au demeurant fort attrayant, lui doit beaucoup de ses lettres de noblesse. Portons également au crédit de ce pionnier l’édition de deux ouvrages, « Mes Loisirs » en 1921 avec une préface de Marcel

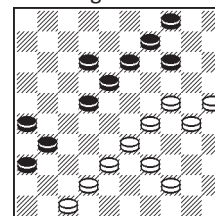
1. J. Bergier

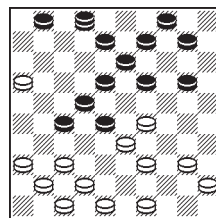
2. J. Bergier

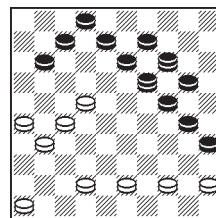
3. J. Bergier

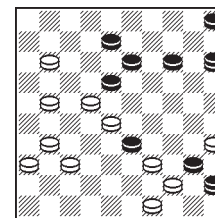
4. J. Bergier

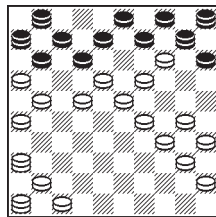
5. J. Bergier

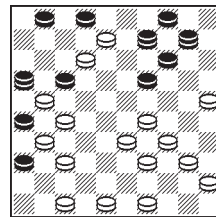
6. J. Bergier

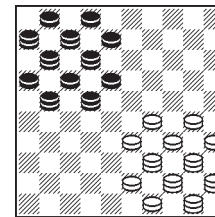
7. J. Bergier

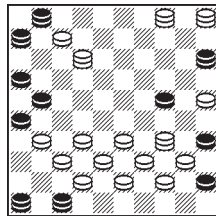
8. J. Bergier

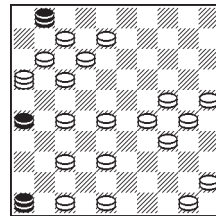
9. J. Bergier

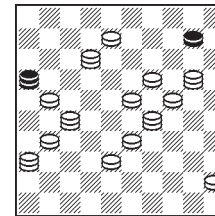
10. J. Bergier

11. J. Bergier

12. J. Bergier

Bonnard et « 400 problèmes » en 1935. Dans les années 1930, il offre à la bibliothèque de sa ville natale deux livres sur le jeu de Dames et un sur le Solitaire, la municipalité reconnaissance lui remet les palmes académiques. Jusqu'à son dernier souffle-il s'éteint en Aout 1941 à l'âge de 81 ans il compose et maintient ses relations avec les chroniqueurs qui toujours ont su reconnaître ses mérites.

De part ses qualités humaines et eu égard à tout ce qu'il a apporté, Jacques Bergier

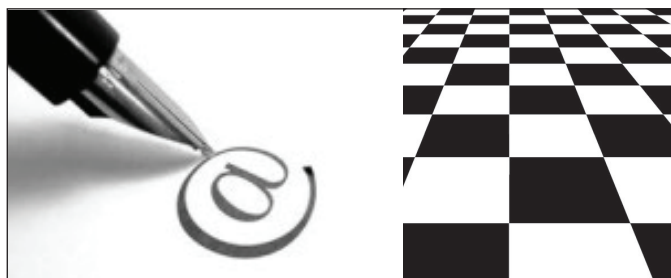
'Herinneringen voor de toekomst'

Van alle klassieke Franse problemisten is Jacques Bergier waarschijnlijk de meest fantasierijke. De in het Zuid-Franse stadje Arles geboren spelletjeskenner (hij wist bijvoorbeeld alles van *Solitaire*) is vrijwel heel zijn werkzame leven in dienst geweest van een van de grote Franse spoorwegmaatschappijen van toen, de Paris-Lyon-Méditerranée. Rond 1895 raakte hij in de ban van het damspel en ontwikkelde zich tot een componist die van alle markten thuis was: van min of meer normale problemen tot zeer heterodoxe vraagstukken. Zie bijvoorbeeld de laatste twee diagrammen in de serie die Jacques Céron voor ons op de vorige pagina heeft klaargezet. De opdracht luidt: wit geeft al zijn stukken weg en wint met de allerlaatste schijf, een genre dat met Bergier een zachte dood lijkt te zijn gestorven (wat weinigen zullen betreuren). De database van Klaas Bor bevat 36 problemen van de Fransman, maar het zijn er veel meer geweest. Céron heeft het zelfs over duizenden problemen die hun weg gevonden hebben naar tal van kranten en tijdschriften...

Hein Wilsens

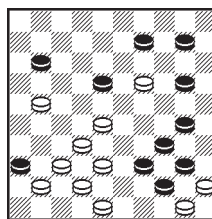
mérite la gratitude de tous les damistes ainsi qu'une place privilégiée dans les annales du Jeu de Dames. Effectuer une sélection dans une production aussi foisonnante et variée n'est pas une sinécure. Procéder à un examen pièce par pièce équivaut à entreprendre le 13° travail d'Hercule, aussi l'on voudra bien nous pardonner si les « constructions » que nous avons insérées ne sont pas, pour chaque genre, les plus représentatives et les plus élaborées. Il n'est pas d'usage dans cette revue de publier des compositions hétérodoxes. Nous ferons ce jour, compte tenu de la personnalité de l'auteur, une exception qui selon l'adage bien connu ne fera que confirmer la règle. Notes : # 7 à 9 : fantaisies, # 10 à 12 : problèmes « conditionnels ». (Sources : Eclairer du Soir(E.d.S) & Revue Française du Jeu de Dames(R.F.J.D).

1. E.d.s (19/13-12-1930) = 24, 471, 41, 17, 27, 28, 11, 10, 39+
2. d° (121/13-6-1930) = 36, 28, 39, 37, 9, 22, 7, 2+
3. d° (154/15-8-1930) = 23, 37, 304, 24, 10, 41, 39, 3+
4. E.d.S (294/18-10-1935) = 361, 11, 394, 32, 38, 38, 34, 5+
5. d° (18/19-1-1941) = 17, 18, 27, 27, 27, 37, 1+
6. d° (19/19-1-1941) = 7, 2, 34, 40, 30, 43, 26, 20, 30 (10A) 43 (14) 27 suivi de 261+ A. (33) 43 (10) 27 suivi de 261+
7. R.F.J.D (244/4-1934) = 27, 193, 49, 12, 7, 21, 42, 294, 25, 33, 20, 40, 492, 32, 12+
8. d° (253/4-1934) = 42, 38, 493, 30, 394, 23, 20, 32, 5+
9. E.d.S (13/19-1-1941) = 38, 48, 13, 304, 25, 21, 25-34, 3+
10. E.d.S (3/3-1-1936) = Les blancs jouent et forcent les noirs à prendre toutes leurs pièces et à occuper avec les pions les cases: 38, 41 à 44, avec les dames les cases 45 à 50: 327, 418, 339, 20, 343, 40, 27, 271, 32, 40+
11. d° (185/9-12-1932) = Les blancs jouent et donnent toutes leurs pièces sauf une qui gagne: 31, 44, 19, 46, 47-42, 43, 40, 20, 8, 6, 1, 23, 23+
12. d° (4/3-1-1936) = Les blancs jouent et donnent toutes leurs pièces sauf une qui gagne: 194, 383, 33, 279, 36-41, 9, 34, 43+

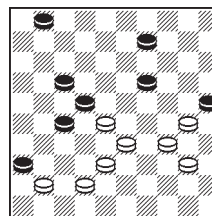
Reacties & correcties

• In zijn artikel over 'Ladia' (DP okt. 2014, p. 163) liet Serge Yushkevitch onderstaand probleem zien van M. Fedorov. Oplossing: 17, 29, 31, 35 (49) 43, 43, 44, 44.

ANDRÉ SCHOKKER moest helaas constateren dat het probleem aan twee ernstige onvolkomenheden mank gaat. In plaats van 31 wint ook 13, 3, 16+. Bovendien zit er een bijoplossing in door 31, 22, 21, 33, 38, 5 (49) 13, 23+.

• Er was in het vorige nummer (p. 135) enige discussie over de auteur van deze 8x8:

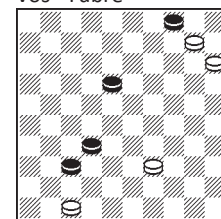

Vink (HND jan. 1979) of, zoals de database beweert, Avid (Blancs & Noirs jan. 1956)? Dat laatste kan niet, meldde Serge Yushkevitch, want dat blad bestond in 1956 nog niet. **ARNE VAN MOURIK**: "Ik kreeg een telefoontje van Kruijswijk: deze 8x8 is in 1956 niet gepubliceerd in Blancs et Noirs, maar in La Marseillaise (exacte datum onbekend). Hoe Kruijswijk dit weet? Dezelfde 8x8 is in Blancs et Noirs gepubliceerd in januari 1965. Met verwijzing naar La Marseillaise 1956... Auteur: G. Avid."

• Bij diagram 10 in het artikel "Lunetten, brillen en brilstanden" in het vorige nummer wordt De Vacature 22 november 1965 als bron genoemd. **KEES VAN DE RUIT** geeft aan dat de publicatiedatum 22 december 1965 is geweest.

• De twee stellingen waarmee Arne van Mourik in de vorige editie zijn 8x8-artikel over Vink afslot (p. 136) blijken helemaal niet te winnen.

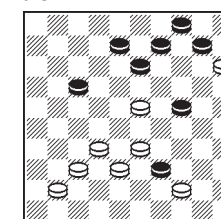
Vos - Fabre

ARIE VAN DER STOEP, GERRIT DE BRUIJN en JOHAN BASTIAAN-NET gaven aan dat zwart na (38) 5 (37-42) 33, 38 (34!) niet meer kan winnen. Deze remise werd decennia geleden al aangegeven door Moser in zijn standaardwerk *Strategie der honderd velden*. De liefhebbers kunnen Mosers bevindingen nalezen op de pagina's 171 en 172.

Ook het probleem van Vink wint niet.

J.C. Vink

Na 338, 36, 361, 18, 31, 5 gooit zwart met (27!) roet in het eten. **ARNE VAN MOURIK** moest het allemaal met geprangd gemoed melden...

'Bladmuziek' site DC Purmerend

Pieter Kuijper schrijft al jaren stukjes over damproblematiek voor de website van de damclub in Purmerend onder de titel Bladmuziek. Onlangs is de naam van de website veranderd. U vindt Pieters bijdragen voortaan op www.damclubpurmerend.nl.

Met de groeten uit Tilburg...

Dambestuurder en partijspeler Douwe de Jong (1941-2005), een oneindig wijs mens, heeft het zich een keer laten ontvallen: "Onze lieve Heer heeft vreemde kostgangers, maar waarom zijn ze allemaal lid van de dambond?" Een van die rare snoeshanen was, vond en vind ik, Johan van den Boogaard.

Jarenlang is hij bij het Bossche Excelsior mijn clubgenoot geweest. Ik weet dus een beetje waarover ik praat als ik hem omschrijf als een humeurige, eigengereide persoon die buitengewoon slecht tegen zijn verlies kon. Als hij een nul had moeten incasseren (en dat gebeurde nogal eens) duurde het uren voordat hij enigszins was opgedroogd en weer redelijk normaal begon te communiceren. Misschien was dit curieuze gedrag ook een uitvloeisel

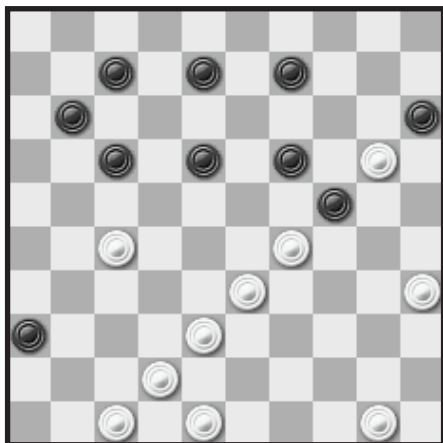
van de kilo's drop die hij tijdens een partij placht te consumeren. Griotten, jujubes, katjes, salmiakjes, trekdrops, matjes en kokindjes werden met hoge snelheid verorberd, maar ik kan me het moment niet heugen waarop hij zijn tegenstander een dropje heeft aangeboden.

En dan zijn werk, ook zo iets. Hij zat in het onderwijs, maar heeft daarover zelf nooit met een woord gerept. Als we daar het enorme aantal verhuizingen in het kader van zijn werk aan toevoegen, kunnen we weinig anders dan concluderen dat hij op al die scholen binnen de kortste keren diep ongelukkig moet zijn geworden. En dus werden de spullen weer ingepakt en vertrok het gezin naar een andere windstreek. Humor had hij nauwelijks en lachen deed hij zelden, behalve wanneer een tegenstander in een zetje was getrapt. Dat leken wrang genoeg de meest gelukkigste momenten in zijn leven te zijn.

Zijn grote liefde was de problematiek. Hij is onder meer twintig jaar probleemredacteur van Het Damspel geweest, een record, en heeft vele duizenden problemen nagelaten, die voor een deel door Ton van den Elzen in maar liefst 19 boekjes zijn gebundeld. Ik kan me niet voorstellen dat ze als warme broodjes over de toonbank zijn

gegaan. Boekjes met eindeloze reeksen diagrammen en oplossingen vergen onmetelijk veel van het geduld en uithoudingsvermogen van de lezer.

Van den Boogaard was een uitstekend problemist, als hij maar de moeite nam om er eens even goed voor te gaan zitten. Dan componeerde hij werkelijk de prachtigste dingen. Maar helaas was hij doorgaans snel tevreden en kregen de

oplossers problemen van dertien in het dozijn voorgeschoteld, waaraan vaak ook nog eens van alles en nog wat mankeerde.

Het afgebeelde probleem (gepubliceerd in het Eindhovens Dagblad op 19 augustus 1978) heeft hij me eens op een clubavond laten zien en ik moet bekennen dat

ik, toen we bij de clou waren aanbeland, van mijn stoel ben gevallen. De inleidende zetten 22, 33 en 41 zijn heel gewoontjes. Maar na dit inleidende trio staat wel een intrigerende stelling op het bord waarvan je je afvraagt hoe wit dit in hemelsnaam nog kan winnen. Welaan, daarvoor heeft hij een daverende verrassing in petto: 35-30! Een juweel! Het maakt niet uit hoe zwart slaat, steeds volgt 43, 1 (22) 40, 6. Het is een van de meest geraffineerde slagkeuzes die ik ooit heb gezien.

Van den Boogaard keek me nieuwsgierig aan. "En?", vroeg hij. "Mirakelse slagkeuze, Johan, heel mooi", antwoordde ik. En wat deed Johan? Hij lachte. Ongelogen waar.

Hein Wilsens

Inhoud

- Ir. J. Viergever overleden 165
Hein Wilsens
- Wisselingen in de redactie 165
Hein Wilsens
- Verhoging contributie 165
KvD-bestuur
- De beste problemen van tien jaar geleden 166
Menno Veldstra
- Jacob Barend Sluiter jr. 167
Hein Wilsens
- Een tegen allen 169
Gerrit van Mastrigt & Arie van der Stoep
- Dropdammen 172
Tjalling Goedemoed
- Albertje Jantine Sybesma 175
Arne van Mourik
- Dam-problemen 175
Leen de Rooij
- Oplossingen probleemrubriek 176
André Schokker
- Dijkstraatjes en een Stoepje 180
Frans Hermelink
- Ex(it) Guerra 181
Leen de Rooij
- John Hauschild 183
Arne van Mourik
- De eeuwige worsteling (12) 186
Arie van der Stoep
- Probleemrubriek 188
Arne van Mourik
- KvD-standpunt over CPI-affaire 189
KvD-bestuur
- Boeken 190
Diverse auteurs
- einDsPel 193
Gerrit de Bruijn
- De Graag of De Ron? 195
Hein Wilsens
- Schuifpromotie door zwart 196
Pieter Kuijper
- Israël 2012 198
Johan Bastiaannet
- XIV Championship of Ukraine 201
Serge Yuskhevitch
- Mémoires pour servir le futur 202
Jacques Céron
- Reacties & correcties 203
Hein Wilsens
- Bladmuziek DC Purmerend 203
Hein Wilsens
- Met de groeten uit Tilburg... 204
Hein Wilsens

Deadline DP febr. 2015
5 januari 2015